Созишнома
байни
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ва
Ҳукумати Ҷумҳурии Ҳиндустон

оид ба
канорагирӣ аз андозбандии
дукарата ва пешгирӣ
намудани саркашӣ
аз супоридани андозҳо
аз даромад

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Ҳиндустон бо хоҳиши густариш ва таҳкими ҳамкориҳои иқтисодӣ байни ҳар ду Давлат ва бо мақсади бартараф кардани андозбандии дукарата ва пешгирӣ намудани саркашӣ аз супоридани андозҳо аз даромад ҳамин Созишномаро ба имзо расонида, ба мувофиқаи зайл расиданд:

Моддаи 1

Шахсоне, ки нисбат ба онҳо ҳамин Созишнома истифода бурда мешавад

Ҳамин Созишнома нисбат ба шахсоне истифода бурда мешавад, ки резиденти як ё ҳарду Давлати Аҳдкунанда мебошанд.

Моддаи 2

Андозҳое, ки нисбат ба онҳо ҳамин Созишнома татбиқ мегардад

1. Созишномаи мазкур нисбат ба андозҳо аз даромад, ки аз номи яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда, воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудии он ё мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ меситонанд, сарфи назар аз шакли ситонидани онҳо, татбиқ карда мешавад.

2. Андозҳо аз даромад ҳамаи андозҳое ҳисобида мешаванд, ки аз маҷмӯи даромад ё аз қисмҳои алоҳидаи даромад, аз ҷумла андоз аз даромадҳо ҳангоми бегона кардани амволи манқул ва ғайриманқул, андозҳо аз маблағи умумии музди меҳнат ва подош, ки корхонаҳо мепардозанд, ситонида мешаванд.

3. Ба андозҳои айни замон амалкунандае, ки амали Созишномаи мазкур татбиқ мегардад, аз ҷумла мансубанд:

а) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- андоз аз даромади шахсони воқеӣ (андоз аз даромади шахсони воқеӣ);
- андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ,
  (ки минбаъд "андозҳои Тоҷикистон" номида мешаванд)

b) дар Ҳиндустон:

- андоз аз даромад, аз ҷумла андози иловагӣ ба он
  (ки минбаъд «андозҳои Ҳиндустон» номида мешаванд)

4. Созишномаи мазкур инчунин нисбати ҳама гуна андозҳои ба ин монанд ва аз рӯи хислаташон шабеҳ, ки баъди ба имзо расидани Созишномаи мазкур бар иловаи андозҳои мавҷуда ё бар ивази онҳо ситонида мешаванд, мавриди татбиқ қарор мегирад. Мақомоти

салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда бояд якдигарро оид ба ҳама гуна тағйироти назаррас, ки дар қонунгузориҳои андози онҳо ба амал меоянд, бохабар созанд.

Моддаи 3

Мафҳумҳои умумӣ

1. Барои мақсадҳои Созишномаи мазкур ба ҷуз ҳолатҳое, ки агар аз матн маънои дигар барнаояд:

a) Истилоҳи **"Тоҷикистон"** маънои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳангоми истифода ба маънои ҷуғрофӣ - қаламрави он, обҳои дохилӣ, фазои онро дорад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар он ҷо ҳуқуқҳои мустақил ва юрисдиксия, аз ҷумла ҳуқуқи истифодаи қаъри замин ва захираҳои табииро мувофиқи меъёри ҳуқуқҳои байналмилалӣ ва он ҷое, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунад, татбиқ намояд;

b) Истилоҳи **"Ҳиндустон"** маънои ҳудуди давлатии Ҳиндустон, аз ҷумла обҳои дохилӣ, фазои он ва ҳама гуна дигар минтақаҳои баҳрии Ҳиндустонро дорад, ки мувофиқи меъёри ҳуқуқҳои байналмилалӣ таҳти салоҳияти он қарор дорад ва дар доираи он Ҳиндустон ҳуқуқҳои мустақил ва юрисдиксияи истисноиашро мутобиқи қонунгузории Ҳиндустон ва қонунгузории байналмилалӣ, аз ҷумла Созишномаи ССМ оид ба ҳуқуқи баҳрӣ амалӣ менамояд;

c) Истилоҳи **"Давлати Аҳдкунанда"** ва **"Давлати дигари Аҳдкунанда"** вобаста ба матн маънои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳиндустонро дорад;

d) Истилоҳи **“шахс”** маънои шахси воқеӣ, ширкат ва ҳама гуна дигар иттиҳодияи шахсон, инчунин ҳама гуна шахси ҳуқуқиро дорад, ки бо мақсади андозбандӣ тибқи қонунгузории андози ин ё он Давлати Аҳдкунанда чун воҳиди андозбандӣ баррасӣ мегардад;

e) Истилоҳи **“ширкат”** маънои ҳама гуна мақоми корпоративӣ ё дигар иттиҳодияро дорад, ки барои мақсадҳои андозбандӣ ҳамчун мақоми корпоративӣ баррасӣ мегардад;

f) Истилоҳи **«корхона»** нисбат ба ҳама гуна пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ татбиқ мешавад;

g) Истилоҳи **"корхонаи Давлати Аҳдкунанда"** ва **«корхонаи Давлати дигари Аҳдкунанда»** мутаносибан маънои корхонаеро дорад, ки резиденти як Давлати Аҳдкунанда идора менамояд ва маънои корхонаеро дорад, ки резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда идора мекунад;

h) Истилоҳи **«ҳамлу нақли байналмилалӣ»** маънои ҳама гуна боркашониҳоро тавассути киштӣ ё тайёра, нақлиёти роҳи оҳан ё автомобилӣ дорад, ки корхонаи як Давлати Аҳдкунанда истифода мебарад, ба истиснои ҳолатҳое, ки киштӣ ё тайёра, нақлиёти роҳи оҳан ё автомобилӣ танҳо байни нуқтаҳо дар қаламрави Давлати дигари Аҳдкунанда истифода мегардад;

i) Истилоҳи **«мақомоти салоҳиятдор»** ин:

(i) дар Тоҷикистон – маънои Вазорати молия ва ё намояндаи ваколатдори онро дорад;
(ii) дар Ҳиндустон – маънои Вазорати молия, Ҳукумати Ҳиндустон ва ё намояндаи ваколатдори онро дорад;

j) Истилоҳи **«шахси миллӣ»** дорои маънои зайл аст:

(i) ҳама гуна шахси воқеие, ки дорои шаҳрвандии Давлати Аҳдкунанда мебошад;

(ii) ҳама гуна шахси ҳуқуқӣ, ширкат ё ассотсиятсия, ки мувофиқи қонунгузории ҷории Давлати Аҳдкунанда ҳамин мақомро гирифтааст;

k) Истилоҳи **«андоз»** вобаста ба матн маънои андози Тоҷикистон ё андози Ҳиндустонро дорад, вале маблағеро, ки бояд нисбат ба ӯҳдадориҳои иҷронашуда ё иштибоҳи вобаста ба андоз пардохта шаванд ва нисбат ба он ҳамин Созишнома татбиқ мегардад ё онҳо бо ҷарима ё ҷуброн, ки нисбат ба чунин андозҳо баста шудаанд, дар бар намегирад;

l) Истилоҳи **«соли молиявӣ»** чунин маъно дорад:

(i) дар Тоҷикистон соли молиявӣ аз 1 январ оғоз мегардад;

(ii) дар Ҳиндустон соли молиявӣ аз 1 апрел оғоз мегардад.

2. Ҳангоми истифодаи ҳамин Созишнома аз ҷониби Давлати Аҳдкунанда ҳар истилоҳе, ки дар он муайян нашудааст, агар аз матн мазмуни дигар барнаояд, бояд дорои ҳамон мазмуне бошад, ки айни замон қонунгузории ҳамин Давлат оид ба андозҳо муайян намудааст ва ҳамин Созишнома нисбат ба онҳо татбиқ мешавад ва моҳияти истилоҳ тибқи қонунгузории андози ҳамин Давлат нисбат ба моҳияти ҳамин истилоҳ дар дигар соҳаҳои қонунгузории ҳамин Давлат бартарӣ дорад.

Моддаи 4

Резидент

1. Барои мақсадҳои Созишномаи мазкур истилоҳи **"резиденти Давлати Аҳдкунанда"** маънои ҳар шахсеро дорад, ки мувофиқи қонунгузории ин Давлати Аҳдкунанда дар он Давлат дар асоси маҳали доимии истиқомат, маҳали доимии буду бош, маҳали идоракунӣ ё ҳама гуна омилҳои дорои хусусияти шабеҳ мавриди андозбандӣ қарор мегирад, инчунин ҳамин Давлат, воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимиятро дар бар мегирад. Вале ин истилоҳ ҳар шахсеро, ки бояд дар ин Давлат танҳо аз даромад аз манбаи дар ин Давлат доштааш андозбандӣ гардад, дар бар намегирад.

2. Агар мувофиқи муқаррароти банди 1 ҳамин модда шахси воқеӣ резиденти ҳарду Давлати Аҳдкунанда бошад, мақоми он бояд ба тариқи зайл муайян карда шавад:

a) шахс резиденти ҳамон Давлати Аҳдкунанда ҳисобида мешавад, ки дар он маҳали истиқомати доимӣ дорад; агар вай дар ҳар ду Давлати Аҳдкунанда маҳали истиқомати доимӣ дошта бошад, пас вай резиденти ҳамон Давлате дониста мешавад, ки дар он ҷо робитаҳои нисбатан зичи шахсӣ ва иқтисодӣ (маркази манфиати ҳаётан муҳим) дорад;

b) агар Давлатеро, ки шахс дар он маркази манфиати ҳаётан муҳим дорад, муайян кардан ғайриимкон бошад ё агар вай дар ҳеҷ яке аз ин Давлатҳо маҳали истиқомати доимӣ надошта бошад, он резиденти ҳамон Давлате ҳисобида мешавад, ки вай маъмулан дар он истиқомат мекунад;

c) агар шахс маъмулан дар ҳарду Давлат истиқомат кунад ё дар ҳеҷ яке аз ин Давлатҳо истиқомат накунад, он гоҳ вай резиденти ҳамон Давлате ҳисобида мешавад, ки шаҳрванди он мебошад;

d) агар шахс шаҳрванди ҳар ду Давлат бошад ё шаҳрванди ҳеҷ яке аз онҳо набошад, он гоҳ мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда масъалаи резидентии чунин шахси воқеиро бо розигии ҳамдигар ҳал мекунанд.

3. Агар тибқи муқаррароти банди 1 ҳамин модда шахсе, ки шахси воқеӣ набуда, резиденти ҳарду Давлати Аҳдкунанда мебошад, вай маҳз резиденти ҳамон Давлате ҳисобида мешавад, ки дар он ҷо маҳали воқеии идоракунии он қарор дорад ва агар маҳали воқеии идоракунии он муайян нашуда бошад, дар он ҳолат мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда масъаларо бо розигии якдигар ҳал менамоянд.

Моддаи 5

Муассисаи доимӣ

1. Барои мақсадҳои Созишномаи мазкур истилоҳи **«муассисаи доимӣ»** маънои маҳали доимии фаъолиятро дорад, ки тавассути он фаъолияти корхона пурра ё қисман ба амал бароварда мешавад.

2. Истилоҳи "муассисаи доимӣ" асосан инҳоро дар бар мегирад:

a) маҳали идоракунӣ;

b) шӯъба;

c) идора (офис,дафтари корӣ);

d) фабрика;

e) устохона;

f) анбори мол, нисбат ба шахсоне, ки корҳои нигоҳдории таҷҳизот ё корҳои дигаро иҷро мекунанд;

g) ферма, хоҷагии ёрирасон ё дигар маҳале, ки дар он кишоварзӣ, корҳои ҷангал ё дигар фаъолияти хоҷагӣ анҷом дода мешавад;

h) кон, чоҳи нафт ё газ, кон ё маҳали дигари истихроҷи захираҳои табиӣ.

3. Истилоҳи **«муассисаи доимӣ»** ҳамчунин майдончаи сохтмон ё объектҳои сохтмон, васл, ҷамъсозӣ ё хизматрасониҳои вобаста ба назорати иҷрои ин корҳоро дар бар мегирад, агар танҳо чунин майдонча ё объект беш аз як сол вуҷуд дошта бошад.

4. Сарфи назар аз муқаррароти пешинаи ҳамин модда истилоҳи «муассисаи доимӣ» инҳоро дар бар намегирад:

a) истифодаи иншоот ва таҷҳизот танҳо ба мақсади нигоҳдорӣ, намоиш ё интиқоли молҳо ва ё маснуоти ба ин корхона тааллуқдошта;

b) нигаҳ доштани захираҳои мол ва маснуоти ба ин корхонаҳо тааллуқдошта танҳо ба мақсади нигоҳ доштан, намоиш додан ё интиқоли молҳо;

c) нигаҳ доштани захираҳои мол ё маснуоти ба ин корхонаҳо тааллуқдошта танҳо бо мақсади коркарди онҳо аз тарафи дигар корхонаҳо;

d) нигаҳ доштани маҳали фаъолияти доимӣ танҳо ба мақсади хариди молҳо ё маснуот ё барои ҷамъоварии иттилоот барои корхона;

e) нигаҳ доштани маҳали фаъолияти доимӣ танҳо ба мақсади амалӣ сохтани ин ё он фаъолияти дорои хусусияти омодагӣ ё ёрирасон ба манфиати ҳамин корхона;

f) нигаҳ доштани маҳали фаъолияти доимӣ танҳо ба мақсади амалӣ сохтани бандубасти фаъолиятҳои гуногуни дар зербандҳои аз a) то e) ҳамин банд зикршуда, ба шарте, ки маҷмӯи фаъолияти ин маҳали фаъолияти доимӣ, ки дар натиҷаи чунин бандубаст ба вуҷуд омадааст, ҷанбаи омодагӣ ё хислати кӯмакрасонӣ дошта бошад.

5. Сарфи назар аз муқаррароти бандҳои 1 ва 2, агар шахси дигари аз агенти дорои ҳуқуқи мустақил фарқкунанда, ки нисбати вай дар банди 6 ҳамин модда сухан меравад, аз номи корхона амал карда ё

маъмулан дар Давлати Аҳдкунанда дорои ваколати ҳуқуқи бастани қарордодҳо аз номи ҳамин корхонаҳо бошад ё истифода намояд, пас чунин корхона нисбати ҳама гуна фаъолият ҳамчун корхонаи дорои муассисаи доимӣ дар ҳамин Давлат дониста мешавад, ки ин шахс барои корхона анҷом медиҳад, агар фаъолияти чунин шахс бо фаъолияти дар банди 4 ҳамин модда зикргардида маҳдуд шавад ва ҳарчанд ин фаъолият тавассути ҷои фаъолияти доимӣ амалӣ гардад ҳам, мувофиқи муқаррароти ин банд маҳали фаъолияти доимиро ба муассисаи доимӣ табдил намесозад.

6. Корхонаи Давлати Аҳдкунанда ҳамчун корхонаи дорои муассисаи доимӣ дар Давлати дигари Аҳдкунанда танҳо ба он хотир ҳисобида намешавад, ки вай фаъолияти соҳибкориро дар ҳамин Давлат тавассути брокер, агенти комиссионӣ ё агенти дигари дорои мақоми мустақил анҷом медиҳад, ба шарте, ки чунин шахсон дар доираи фаъолияти маъмулии худ амал кунанд.

7. Далели он, ки ширкате, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда буда, ширкатеро зери назорат мегирад ё зери назорати ширкате қарор дорад, ки резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда мебошад ё фаъолияти соҳибкориро дар ҳамон Давлати дигар (тавассути муассисаи доимӣ ё ба тариқи дигар) амалӣ месозад, мустақилона яке аз ин ширкатҳоро ба муассисаи доимии ширкати дигар табдил намедиҳад.

Моддаи 6

Даромад аз амволи ғайриманқул

1. Даромади бадастовардаи резиденти Давлатҳои Аҳдкунанда аз амволи ғайриманқул, ки дар Давлати дигари Аҳдкунанда қарор дорад, метавонад дар ҳамин Давлати дигар мавриди андозбандӣ қарор гирад.

2. Истилоҳи "амволи ғайриманқул" ҳамон маъноеро дорад, ки он дар қонунгузориҳои Давлатҳои Аҳдкунанда, ки амволи мавриди баррасӣ дар қаламрави он ҷойгир аст, дорои чунин маъно мебошад. Ин истилоҳ, дар ҳама ҳолат маънои амволи нисбати амволи ғайриманқул ёрирасонро аз қабили ҳайвонот ва таҷҳизоти дар хоҷагии кишоварзӣ ва ҷангал истифодашаванда, ҳуқуқи нисбати моликияти замин муқаррарнамудаи қонунгузорӣ, узуфрукти (ҳуқуқи истифодабарӣ ва гирифтани даромадҳо аз моликияти бегона, бе расонидани зарар ба моликият) амволи ғайриманқул ва ҳуқуқ ба

пардохтҳои тағйирёбанда ва танзимшаванда ба сифати ҷуброн барои коркард ё ҳуқуқи коркарди захираҳои табиӣ, манбаъҳо ва канданиҳои дигари табииро дар бар мегирад. Киштиҳо ва тайёраҳо ба сифати амволи ғайриманқул баррасӣ карда намешаванд.

3. Муқаррароти банди 1 моддаи мазкур ба даромадҳо аз истифодаи мустақими амволи ғайриманқул, ба иҷора додан ё истифодаи амволи ғайриманқул дар шакли дигар татбиқ карда мешавад.

4. Муқаррароти бандҳои 1 ва 3 инчунин нисбат ба даромад аз амволи ғайриманқули корхона ва нисбат ба даромад аз амволи ғайриманқул, ки барои хизматрасониҳои мустақими шахсӣ истифода гардидаанд, татбиқ карда мешаванд.

Моддаи 7

Фоида аз фаъолияти соҳибкорӣ

1. Фоидаи корхонаи Давлати Аҳдкунанда танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мешавад, агар чунин корхона дар Давлати дигари Аҳдкунанда тавассути муассисаи доимии дар он ҷо қарордошта фаъолияташро амалӣ насозад. Агар корхона фаъолияташро тавре амалӣ созад, ки дар боло зикр гардид, даромади корхона метавонад дар Давлати дигар андозбандӣ шавад, вале танҳо дар он қисме, ки ба чунин муассисаи доимӣ тааллуқ дорад.

2. Бо дарназардошти муқаррароти банди 3 ҳамин модда, ки мутобиқи он корхонаи Давлати Аҳдкунанда фаъолияти соҳибкориро дар Давлати дигари Аҳдкунанда тавассути муассисаи доимии дар он ҷо қарордошта амалӣ месозад ё амалӣ намудааст, пас дар ҳар кадом Давлати Аҳдкунанда ба чунин муассисаи доимӣ даромад мансуб мегардад, ки вай метавонист ба даст оварад, ба шарте, ки вай ҳамчун корхонаи ҷудогона ё мустақил фаъолияти ба ин монандро дар шароити шабеҳи он, комилан мустақилона аз корхонае, ки муассисаи доимии он мебошад, анҷом медод.

3. Ҳангоми муайян кардани даромади муассисаи доимӣ аз ҳисоб баровардани хароҷоти бо мақсади фаъолияти ин муассисаи доимӣ равоншуда, аз ҷумла хароҷоти идоравӣ ва умумии маъмурӣ, сарфи назар аз он ки ин хароҷот дар Давлати Аҳдкунандае, ки он ҷо муассисаи доимӣ қарор дорад ё берун аз он сарф шудааст, мутобиқи қонунгузории Давлати Аҳдкунанда иҷозат дода мешавад.

4. Агар дар Давлатҳои Аҳдкунанда муайян намудани фоидае, ки ба муассисаи доимӣ дар асоси тақсимоти мутаносиби маблағи умумии фоидаи корхона дар сохторҳои гуногуни тобеи он таҷрибаи маъмулӣ бошад, пас ҳеҷ ҳолати дар банди 2 зикргардида ба Давлати Аҳдкунанда муайян намудани фоидаи андозбандишавандаро тавассути чунин тақсимот, ки қабул шудааст, манъ намекунад; усули интихобнамудаи тақсимот бояд натиҷаҳои дилхоҳ диҳад, ки ба принсипҳои дар ҳамин модда ҷойдошта мувофиқ аст.

5. Ҳеҷ гуна фоида ба ҳамин муассисаи доимӣ танҳо вобаста ба хариди мол ё маснуот барои корхона, ки ҳамин муассисаи доимӣ анҷом медиҳад, ҳисоб карда намешавад.

6. Барои мақсадҳои бандҳои пешина фоидаи ба муассисаи доимӣ тааллуқдошта ҳар сол бо ҳамон як усул муқаррар карда мешавад, агар барои тағйир додани ин тартиб ягон асоси кофӣ ва эътимоднок вуҷуд надошта бошад.

7. Агар фоида навъҳои даромади дар моддаҳои дигари ин Созишнома ба таври ҷудогона баррасишавандаро дар бар гирад, пас муқаррароти моддаи мазкур ба муқаррароти ин моддаҳо дахолат намекунад.

Моддаи 8

Нақлиёти баҳрӣ ва ҳавоӣ

1. Фоидаи бадастовардаи корхонаи Давлати Аҳдкунанда аз истифодаи нақлиёти баҳрӣ, ҳавоӣ, роҳи оҳан ва автомобилӣ дар ҳамлу нақли байналмилалӣ танҳо дар ҳамин Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ мешавад.

2. Агар мақоми воқеии роҳбарикунандаи корхона дар саҳни киштӣ ҷойгир шуда бошад, он дар ҳамон Давлати Аҳдкунандае ҷойгирифта ба ҳисоб меравад, ки дар он бандари сабти киштӣ қарор дорад ва дар сурати мавҷуд набудани чунин бандар – дар Давлати Аҳдкунандае ҷойгир ба ҳисоб меравад, ки истифодабарандаи киштии мазкур резиденти он мебошад.

3. Фоидаи бадастовардаи корхонаи нақлиётӣ, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда мебошад, аз истифода, хизматрасонӣ ва ба иҷора додани контейнерҳо (аз ҷумла трейлерҳо ва дигар таҷҳизот барои интиқоли контейнерҳо), ки дар ҳамлу нақли байналмилалӣ истифода мегардад

ва ба даромад аз фаъолияти киштиҳо ва тайёраҳо марбут аст, бояд танҳо дар ҳамин Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ карда шавад, ба истиснои контейнерҳое, ки ба таври мустасно дар ҳудуди дигар Давлати Аҳдкунанда истифода мегардад.

4. Барои мақсадҳои моддаи мазкур фоизҳо вобаста ба инвеститсияҳо, ки ба истифодаи киштиҳои баҳрӣ ё ҳавоӣ дар ҳамлу нақли байналмилалӣ марбут аст, бояд чун даромаде ба ҳисоб гирифта шавад, ки аз фаъолияти чунин киштиҳои баҳрӣ ё ҳавоӣ гирифта шудааст, агар он асоси анҷом додани чунин бизнес бошад, пас муқаррароти моддаи 11 нисбати чунин фоиз набояд истифода гардад.

5. Муқаррароти банди 1 ҳамин модда инчунин нисбат ба даромад вобаста ба иштирок дар пул (хазинаи умумӣ), корхонаҳои муштарак ё ташкилоти байналмилалии истифодабарандаи воситаҳои нақлиёт татбиқ мегардад.

Моддаи 9

Корхонаҳои муттаҳидкардашуда

1. Дар ҳолатҳое, ки агар:

a) корхонаи Давлати Аҳдкунанда ба таври мустақим ё ғайримустақим дар идоракунӣ, назорат ё сармояи корхонаи Давлати дигари Аҳдкунанда ширкат намояд; ё

b) ҳамин як шахсон ба таври мустақим ё ғайримустақим дар идоракунӣ, назорат ё сармояи корхонаи яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда, инчунин корхонаҳои Давлати дигари Аҳдкунанда иштирок намоянд, ва

дар ҳар кадом ҳолат байни ин корхонаҳо дар муносибатҳои тиҷоратӣ ва молиявии онҳо шароитҳо муҳайё ё шартҳое муқаррар карда шавад, ки аз муносибатҳои байни ду корхонаи мустақил вуҷуддошта фарқ кунанд, пас ҳама гуна фоидае, ки метавонист ба яке аз ин корхонаҳо ҳисоб карда шавад, вале бо дарназардошти чунин шарт гузаронида нашудааст, метавонад ба фоидаи корхонаи мазкур дохил карда шуда, мутаносибан мавриди андозбандӣ қарор гирад.

2. Ҳангоме, ки агар Давлати Аҳдкунанда ба фоидаи ин Давлат фоидаеро дохил карда, мутаносибан андозбандӣ мекунад, фоидае, ки нисбати он корхонаи Давлати Аҳдкунандаи дигар барои он дар

ҳамин Давлати дигар андозбандӣ шудааст ва фоидаи бо чунин тарз дохилкардашуда фоидае мебошад, ки метавонист ба корхонаи Давлати аввал зикршуда ҳисоб карда шавад, чуноне ки агар муносибати байни ду корхона тавре бошад, ки байни ду корхонаи мустақил мавҷуданд, дар ин ҳолат ин Давлати Аҳдкунандаи дигар ба маблағи андози аз ин фоида гирифташаванда тасҳеҳи зарурӣ ворид мекунад. Ҳангоми муайян кардани чунин тасҳеҳот бояд дигар муқаррароти ин Созишнома ба инобат гирифта шавад ва мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда дар ҳолатҳои зарурӣ бо ҳамдигар машварат мегузаронанд.

Моддаи 10

Дивидендҳо

1. Дивидендҳои ширкате, ки резиденти яке аз Давлати Аҳдкунанда буда, ба резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда мепардозад, мумкин аст дар ҳамин дигар Давлат андозбандӣ шавад.

2. Вале ин дивидендҳо мумкин аст, инчунин дар он Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ шавад, ки резиденти он шахси ҳуқуқие мебошад, ки дивидендҳоро мувофиқи қонунгузории ҳамин Давлат мепардозад, аммо агар молик – бенефитсиари дивидендҳо резиденти Давлати дигари Аҳкунанда бошад, пас чунин андози ситонидашаванда набояд:

a) аз 5% маблағи умумии дивидендҳо бештар бошад, агар соҳиби воқеӣ ширкате (нисбат ба рафоқат фарққунанда) бошад, ки бевосита ҳеҷ набошад 25% сармояи ширкатро, ки дивиденд мепардозад, соҳибӣ намояд;

b) дар ҳамаи ҳолатҳои дигар набояд аз 10% маблағи умумии дивидендҳо бештар бошад.

Ин банд ба андозбандии ширкатро нисбат ба фоидае, ки аз он дивиденд пардохта мешавад, дахл надорад.

3. Истилоҳи **"дивидендҳо"** ҳангоми истифода дар ҳамин модда маънои даромад аз саҳмия ё дигар ҳуқуқҳоеро дорад, ки ӯҳдадории қарзӣ намебошад, ки барои иштирок дар фоида ҳуқуқ медиҳад, инчунин даромад аз дигар ҳуқуқҳои корпоративӣ, ки он бояд ба мисли даромад аз саҳмияҳо тибқи қонунгузории Давлате, ки резиденти вай ширкате мебошад, ки фоидаро тақсим менамояд, тахти чунин танзими андозӣ қарор гирад.

4. Муқаррароти бандҳои 1 ва 2 дар ҳолатҳое истифода намешавад, ки агар соҳиби воқеии дивидендҳо, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда буда, фаъолияти соҳибкориро дар Давлати дигари Аҳдкунанда анҷом диҳад ва дар он шахси ҳуқуқии пардозандаи дивиденд тавассути муассисаи доимии дар он ҷо қарордошта аз пойгоҳҳои доимӣ ва холдингии дар он ҷо воқеъгардида резидент мебошад ё дар ҳамин Давлати Аҳдкунандаи тавассути муассисаи доимӣ ва холдинг хизматрасониҳои мустақили шахсиро анҷом додааст ё анҷом медиҳад ва нисбати онҳо дивиденд пардохта мешавад, воқеан ҳам ба ҳамин муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ алоқаманд мебошад. Дар чунин ҳолат муқаррароти моддаи 7 ё моддаи 14 вобаста ба вазъ мавриди истифода қарор дода мешавад.

5. Агар ширкат, ки резиденти Давлатҳои Аҳдкунанда буда, аз Давлати дигари Аҳдкунанда фоида ё даромад ба даст меоварад, ин Давлати дигари Аҳдкунанда наметавонад аз дивидендҳои пардохтаи ин ширкат андоз ситонад, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар чунин дивидендҳо ба резиденти ин Давлати дигари Аҳдкунанда пардохта мешаванд ё агар холдинг, ки нисбат ба онҳо дивидендҳо пардохта мешаванд, воқеан ҳам ба муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ дар ҳамин Давлати дигари Аҳдкунанда қарордошта мансуб бошанд, инчунин аз даромади тақсимнашудаи ширкат андоз ситонида намешавад, ҳатто агар дивидендҳо пардохта шаванд ё фоидаи тақсимнашуда пурра ё қисман аз даромад ё фоидаи дар ҳамин Давлати Аҳдкунандаи дигар бавуҷудомада иборат бошад.

Моддаи 11

Фоизҳо

1. Фоизҳое, ки дар яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда ба амал омада, ба резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда пардохта мешаванд, метавонанд дар ҳамин Давлати дигари Аҳдкунанда андозбандӣ карда шаванд.

2. Аммо чунин фоизҳо метавонад дар Давлати Аҳдкунандае, ки дар он ҷо ба вуҷуд омадаанд, мувофиқи қонунгузории ҳамин Давлат андозбандӣ карда шаванд, вале агар молик-бенефитсиари фоизҳо резиденти Давлати Адкунандаи дигар бошад, пас андози дар чунин ҳолат ситондашаванда аз 10 фоизи маблағи умумии фоизҳо зиёд буда наметавонад.

3. Новобаста аз муқарароти банди 2 ҳамин модда фоизҳое, ки дар яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда ба вуҷуд меоянд, бояд аз пардохти андоз дар ҳамин Давлат озод карда шаванд, агар онҳо воқеан ба инҳо тааллуқ дошта бошанд:

a) ба Ҳукумат, воҳиди сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти дигар Давлати Аҳдкунанда; ё

b) (i) дар Тоҷикистон: ба Бонки миллии Тоҷикистон;

(ii) дар Ҳиндустон: ба Бонки захиравии Ҳиндустон, Бонки содиротию воридотии Ҳиндустон, Бонки миллии манзил; ва

c) ё ҳама гуна муассиса (институт), ки ҳар сари чанд вақт мақомоти ваколатдори Давлатҳои Аҳдкунанда тавассути ирсоли мактуб ба мувофиқа мерасонанд.

4. Истилоҳи **«фоизҳо»** ҳангоми истифода дар ҳамин модда маънои даромад аз ҳама гуна ӯҳдадориҳои қарзӣ мебошад, сарфи назар аз таъминот бо ипотека ва сарфи назар аз соҳибии ҳуқуқи иштирок дар фоидаи қарздор, аз ҷумла даромад аз қоғазҳои қиматноки ҳукуматӣ ва даромад аз вомбаргҳо ё ӯҳдадориҳои қарзӣ, аз ҷумла мукофотҳо ва бурдҳои ин коғазҳои қиматнок, вомбаргҳо ё ӯҳдадориҳои қарзӣ. Барои мақсадҳои ин модда ҷаримаҳо барои сари вақт анҷом надодани пардохтҳо ба сифати фоизҳо баррасӣ карда намешаванд.

5. Муқаррароти бандҳои 1 ва 2 ҳамин модда дар ҳолатҳое истифода бурда намешавад, ки агар молик - бенефитсиари фоизҳо резиденти яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда буда, фаъолияти соҳибкориро дар Давлати дигари Аҳдкунанда анҷом диҳад ва фоизҳо тавассути муассисаи доимии дар он ҷо қарордошта ба вуҷуд меояд ё дар ин Давлати дигари Аҳдкунанда тавассути пойгоҳи доимии он ҷо буда хизматҳои мустақими шахсиро анҷом медиҳад ва ӯҳдадориҳои қарзӣ, ки дар асоси онҳо фоизҳо пардохта мешаванд, ҳақиқатан ҳам ба чунин муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ тааллуқ дошта бошанд. Дар чунин ҳолат муқаррароти моддаҳои 7 ё 14 ҳамин Созишнома вобаста ба вазъ мавриди истифода қарор мегирад.

6. Чунин ҳисобида мешавад, ки фоизҳо дар Давлати Аҳдкунанда ҳамон вақт ташаккул меёбанд, ки агар пардохткунанда резиденти ҳамин Давлат бошад. Вале, агар шахси пардозандаи фоизҳо, сарфи назар аз он ки вай резиденти Давлати Аҳдкунанда мебошад ё не, дар

Давлати Аҳдкунанда муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ дошта бошад ва дар робита бо он қарз пайдо шудааст, ки вобаста ба он фоиз пардохта мешавад ва чунин фоизҳоро муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ мепардозад, пас чунин шуморида мешавад, ки фоизҳо дар ҳамон Давлате ташаккул меёбанд, ки он ҷо муассисаи доимӣ ва пойгоҳи доимӣ қарор дорад.

7. Агар бо сабаби мавҷуд будани муносибатҳои махсус миёни пардохткунанда ва молик - бенефитсиари фоизҳо ё байни ҳардуи онҳо ва шахси дигари сеюм маблағи умумии фоизҳои ба ӯҳдадориҳои қарзӣ тааллуқдошта, ки дар асоси онҳо пардохта мешавад, аз миқдори маблағе, ки метавонист миёни пардохткунанда ва молик - бенефитсиари фоизҳо ҳангоми мавҷуд набудани ин муносибатҳо мувофиқа карда шавад, зиёд бошад, пас муқаррароти ҳамин модда танҳо нисбат ба маблағи дар охир зикршуда истифода бурда мешавад. Дар чунин ҳолат қисми зиёдатии пардохт мутобиқи қонунгузории ҳар кадом Давлати Аҳдкунанда бо дарназардошти дигар муқаррароти ин Созишнома мавриди андозбандӣ қарор мегирад.

Моддаи 12

Роялти

1. Роялтии дар яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда ташаккулёфта ва ба резиденти Давлати Аҳдкунандаи дигар пардохтшаванда метавонад дар ҳамин Давлати дигари Аҳдкунанда мавриди андозбандӣ қарор гирад.
2. Аммо, чунин роялти метавонанд дар Давлати Аћдкунанда, ки онњо ташаккул меёбанд, тибќи ќонунгузорињои њамин Давлат андозбандї гардад, вале агар гирандаи роялти ва молик-бенефитсиари роялти резиденти Давлати Аћдкунандаи дигар бошанд, пас андози бо чунин тариќ ситонидашаванда набояд аз 10% маблаѓи умумии роялти зиёд бошад.

3. Истилоҳи «роялти» дар ин модда маънои ҳама намуди пардохтеро дорад, ки ба сифати подош барои истифода ё додани ҳуқуқи истифода аз ҳама гуна ҳуқуқи муаллифӣ барои асари бадеӣ, санъат ё илм, аз ҷумла кинофилмҳо ва сабти видео ё сабт барои телевизион ва радиошунавонӣ патентҳо, аломати тиҷоратӣ, дизайн ё моделҳо, нақшаҳо, формулаҳои махфӣ ва протсесс ё таҷҳизоти саноатӣ, тиҷоратӣ ё илмӣ ё барои иттилооти вобаста ба таҷрибаи саноатӣ, тиҷоратӣ ё илмӣ гирифта шудааст.

4. Муқаррароти бандҳои 1 ва 2 мавриди истифода қарор намегирад, агар молик-бенефитсиари роялти резиденти Давлатҳои Аҳдкунанда буда, тавассути муассисаи доимӣ фаъолияти соҳибкориашро дар Давлати дигари Аҳдкунанда анҷом диҳад, ки он ҷо роялти тариқи муассисаи доимӣ дар он ҷо қарордошта ташаккул меёбад ё дар ҳамин Давлат тавассути пойгоҳи доимии дар он ҷо қарордошта хизматҳои мустақими шахсӣ мерасонад, ҳуқуқ ё амволе, ки нисбати онҳо роялти супорида мешавад, воқеан ба чунин муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ алоқаманд мебошад. Дар чунин ҳолат муқаррароти моддаҳои 7 ва ё 14 вобаста ба вазъ мавриди истифода қарор мегиранд.

5. (a) Чунин ба ҳисоб меравад, ки роялти дар Давлати Аҳдкунанда ба миён меояд, агар пардохткунанда худи Давлат, воҳиди сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ, мақоми маҳалли ҳокимият ё резиденти ҳамин Давлат бошад. Вале, агар шахси пардохткунандаи роялти новобаста аз он, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда ҳаст ё не, дар Давлати Аҳдкунанда муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ дошта, вобаста ба он қарз ба миён омадааст, ки барои он роялти мепардозад ва пардохти чунин роялтиро муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ ба зимма дорад, он гоҳ чунин ба ҳисоб меравад, ки роялти дар ҳамон Давлате ба вуҷуд меояд, ки дар он ҷо муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ вуҷуд дорад.

b) Агар мутобиқи шартҳои зербанди (a) роялти дар ҳеҷ яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда ба миён наомада бошад ва роялти ба истифода вобаста бошад, ҳуқуқ ё амвол ба иҷрои корҳо алоқаманд бошад, пас роялти дар ҳамин Давлати Аҳкунанда бамиёномада ҳисобида мешавад.

6. Агар бо сабаби мавҷуд будани муносибатҳои махсус миёни пардохткунанда ва молик - бенефитсиари роялти ё байни ҳардуи онҳо ва шахси дигари сеюм маблағи роялтии пардохташуда ё ҳисобкардашуда барои истифода, ҳуқуқ ё иттилоот тааллуқдошта, ки дар асоси онҳо пардохта мешавад аз маблағе, ки ҳангоми мувофиқаи он миёни пардохткунанда ва молик - бенефитсиар дар сурати набудани чунин муносибатҳо зиёд бошад, пас муқаррароти ин модда танҳо нисбати маблағи охирин мавриди истифода қарор дода мешавад. Дар чунин ҳолат қисми барзиёди роялтии пардохташуда тибқи қонунгузориҳои ҳар кадом Давлати Аҳдкунанда, бо

дарназардошти ҳатмии дигар муқарраротӣ ҳамин Созишнома мавриди андозбандӣ қарор мегирад.

Моддаи 13

Даромад аз бегона кардани амвол

1. Даромади гирифтаи резиденти Давлати Аҳдкунанда аз бегона кардани амволи ғайриманқул, ки дар моддаи 6 зикр гардидааст ва дар Давлати Аҳдкунандаи дигар қарор дорад, метавонад дар ҳамин Давлати Аҳдкунандаи дигар андозбандӣ карда шавад.

2. Даромад аз бегона кардани амволи манқул, қисми амволи тиҷоратии муассисаи доимиро ташкил медиҳад ва корхонаи як Давлати Аҳдкунанда дар Давлати Аҳдкунандаи дигар дорад ё амволи манқули ба муассисаи доимӣ тааллуқдошта, ки дар ихтиёри резиденти як Давлати Аҳдкунанда буда, барои мақсадҳои хизматрасонии мустақими шахсӣ дар Давлати Аҳдкунандаи дигар қарор дорад, аз ҷумла даромадҳо аз бегона кардани ҳамин гуна муассисаи доимӣ (дар алоҳидагӣ ё якҷоя бо корхона) ё ҳамин гуна пойгоҳи доимӣ метавонад дар ҳамин Давлати дигар таҳти андозбандӣ қарор гирад.

3. Даромад аз бегона кардани киштиҳои баҳрӣ, тайёраҳо, ки дар ҳамлу нақли байналмилалӣ истифода мешаванд ё амволи манқули марбут ба фаъолияти нақлиёти баҳрӣ ва ҳавоӣ танҳо дар ҳамон Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ карда мешавад, ки дар он шахси бегонакунандаи амвол резидент мебошад.

4. Даромадҳои аз бегона кардани саҳмияҳо, аз иштирок дар ширкат, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда мебошад, ба даст омадааст, метавонад дар ҳамин Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ карда шавад.

5. Даромад аз бегона кардани ин ё он амвол, ки дар бандҳои 1, 2, 3 ва 4 зикр наёфтаанд, танҳо дар ҳамон Давлати Аҳдкунандае андозбандӣ карда мешаванд, ки резиденти он шахси бегонакунандаи амвол мебошад.

Моддаи 14

Хизматрасониҳои мустақими шахсӣ

1. Даромади бадастовардаи шахси воқеӣ, резиденти Давлати Аҳдкунанда барои хизматрасонии касбӣ ё фаъолияти ба ин монанди дорои хусусияти мустақилона танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ карда мешавад, ба истиснои ҳолате, ки агар чунин даромад метавонад дар Давлати Аҳдкунандаи дигар низ дар ҳолатҳои зайл андозбандӣ гардад:

a) агар он барои амалӣ кардани чунин фаъолият дар Давлати Аҳдкунандаи дигар пойгоҳи доимии барояш дастрас дошта бошад, дар ин сурат даромад метавонад дар Давлати Аҳдкунандаи дигар танҳо дар қисме, ки ба ҳамин пойгоҳи доимӣ тааллуқ дорад, андозбандӣ гардад;

b) агар мӯҳлати буду боши он дар Давлати Аҳдкунандаи дигар дар ҷараёни давра ё давраҳо дар ҳама фосилаи 12-моҳа дар маҷмӯ ба 183 рӯз баробар ё беш аз он бошад, дар ин сурат даромаде, ки аз чунин фаъолияти дар Давлати Аҳдкунандаи дигар иҷрошуда гирифтааст, метавонад дар ҳамин Давлати Аҳдкунандаи дигар андозбандӣ карда шавад.

2. Истилоҳи «хизматрасониҳои касбӣ», аз ҷумла фаъолияти мустақилонаи илмӣ, адабӣ, ҳунарӣ, таълимӣ ё омӯзгорӣ, инчунин фаъолияти мустақили табибон, ҳуқуқшиносон, муҳандисон, меъморон, ҷарроҳон, табибони дандон ва муҳосибонро дар назар дорад.

Моддаи 15

Хизматрасониҳои мутеонаи шахсӣ

1. Бо дарназардошти муқаррароти моддаҳои 16, 18, 19, 20 ва 21 ҳамин модда музди меҳнат, подош ва дигар пардохтҳои шабеҳ, ки резиденти як Давлати Аҳдкунанда дар робита бо кироякорӣ ба даст меорад, танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мешавад, агар чунин кироякорӣ дар Давлати Аҳдкунандаи дигар анҷом дода нашавад. Агар кироякорӣ ба ҳамин усул амалӣ гардад, подоши бо ҳамин роҳ гирифта танҳо дар ҳамин Давлати дигар андозбандӣ мегардад.

2. Сарфи назар ба муқаррароти банди 1 подоше, ки резиденти Давлати Аҳдкунанда дар робита бо «кироякории» дар Давлати

Аҳдкунандаи дигар иҷрошуда ба даст овардааст, танҳо дар Давлати аввал зикршуда андозбандӣ мегардад, агар:

a) шахси подошгиранда ҳамчун кироякор дар Давлати дигари Аҳдкунанда дар муддати як ё якчанд давраҳо, ки дар маҷмӯ на бештар аз 183 рӯз аст, дар давоми ҳама гуна давраи 12-моҳа, ки соли баррасишавандаи молиявӣ оғоз ё анҷом меёбад, кор кунад; ва

b) подош аз тарафи кироягир ё аз номи кироягир, ки резиденти Давлати дигар намебошад, пардохта шавад; ва

c) подошро муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ, ки кироягир дар Давлати дигар дорад, напардозад.

3. Сарфи назар аз муқаррароти пешинаи ҳамин модда подошҳо вобаста ба кироякорӣ, ки дар саҳни воситаҳои нақлиёти дар ҳамлу нақли байналмилалӣ истифодашаванда ба даст омадааст, метавонад дар ҳамин Давлати Аҳдкунанда андозбандӣ гардад.

Моддаи 16

Подоши директорон

Подоши директорон ва дигар пардохтҳои шабеҳ, ки резиденти як Давлати Аҳдкунанда ба сифати узви шӯрои директорони ширкат мегирад ва резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда мебошад, метавонад дар ҳамин Давлати дигар андозбандӣ гардад.

Моддаи 17

Ҳунармандон ва варзишгарон

1. Сарфи назар аз муқаррароти моддаҳои 14 ва 15 даромади гирифтаи резиденти Давлати Аҳдкунанда, ки корманди санъат буда, ба сифати ҳунарманди театр, кино, радио ва телевизион ё мусиқанавоз ё варзишгар вобаста ба фаъолияти шахсӣ, ки дар дигар Давлати Аҳдкунанда иҷро шудааст, метавонад дар ҳамин Давлати Аҳдкунандаи дигар андозбандӣ шавад.

2. Агар даромад аз фаъолияти шахсии корманди санъат ё варзишгар на ба худи корманди санъат ё варзишгар, балки ба шахси дигар ҳисоб карда шавад, пас ин даромад, сарфи назар аз муқаррароти

моддаҳои 7, 14 ва 15 метавонад дар ҳамон Давлати Аҳдкунандае андозбандӣ гардад, ки дар он ҷо корманди санъат ё варзишгар фаъолият менамояд.

3. Муқаррароти бандҳои 1 ва 2 ҳамин модда ба даромади гирифтаи корманди санъат ё варзишгар аз фаъолият дар Давлати Аҳдкунанда татбиқ намегардад, агар сафар ба ҳамин Давлат пурра ё асосан аз ҳисоби фондҳои ҷамъиятии як ё ҳарду Давлати Аҳдкунанда ё воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти онҳо маблағгузорӣ шуда бошад. Дар чунин ҳолат даромад танҳо дар он Давлати Аҳдкунандае андозбандӣ мегардад, ки корманди санъат ё варзишгар резиденти он мебошад.

Моддаи 18

Нафақапулӣ

Бо дарназардошти муқаррароти банди 2 моддаи 19 ҳамин Созишнома нафақа ва подошҳои дигари шабеҳ, ки барои собиқаи кори кироя ба резиденти Давлати Аҳдкунанда пардохта мешавад, танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мешавад.

Моддаи 19

Хизмати давлатӣ

1. a) Подош, музди меҳнат ва подошҳои дигари шабеҳ, ба ғайр аз нафақапулӣ, ки Давлатҳои Аҳдкунанда ё воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти онҳо ба шахсони воқеӣ барои хизматрасонӣ ба ҳамин Давлат ё воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти онҳо мепардозад, танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мегардад.

   b) вале, чунин подош, музди меҳнат ва подошҳои дигари шабеҳ танҳо дар ҳамин Давлати дигари Аҳдкунанда андозбандӣ мешаванд, агар ин хизматрасонӣ дар ҳамин Давлат анҷом дода шуда, шахси воқеӣ резиденти ҳамин Давлат бошад, ва ӯ:

   (i) шаҳрванди ҳамин Давлат бошад; ё
   (ii) танҳо бо мақсади чунин хизматрасонӣ резиденти ҳамин Давлат нашудааст.

2. a) Ҳама гуна нафақае, ки Давлати Аҳдкунанда ё воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти он ё аз фондҳои таъсисдодаи онҳо ба шахси воқеӣ барои хизматрасонӣ, ки ба ҳамин Давлати Аҳдкунанда ё воҳидҳо ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти он мепардозад, танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мегардад;

b) вале чунин нафақа танҳо дар Давлати дигари Аҳдкунанда андозбандӣ мегардад, ки агар шахси воқеӣ резидент ва шаҳрванди ҳамин Давлати дигар бошад.

3. Муқаррароти моддаҳои 15, 16, 17 ва 18 ҳамин Созишнома нисбат ба подошҳо, музди меҳнат ва пардохтҳои дигари шабеҳ ва нафақа барои хизмат, ки вобаста ба фаъолияти соҳибкорӣ Давлати Аҳдкунанда ё воҳидҳои сиёсӣ, маъмурию ҳудудӣ ё мақомоти маҳаллии ҳокимияти он анҷом медиҳанд, татбиқ мегардад.

Моддаи 20

Омӯзгорон, профессорон ва кормандони илмӣ

1. Даромади гирифтаи шахсоне, ки бевосита пеш аз омадан ба Давлати Аҳдкунанда резиденти Давлати Аҳдкунандаи дигар мебошанд ё буданд ва дар Давлати Аҳдкунандаи аввал зикргардида танҳо бо мақсади омӯзонидан ё гузаронидани тадқиқот дар донишкадаҳо, коллеҷҳо, мактабҳо ё донишгоҳҳои таълимӣ ё илмию тадқиқотӣ ҳузур доранд, дар Далати аввал зикргардида дар давоми на зиёда аз 2 сол аз рӯзи аввали омадан ба ҳамин Давлат аз пардохти андоз озод мебошанд.

2. Моддаи мазкур танҳо нисбат ба даромаде татбиқ карда мешавад, ки шахс аз тадқиқот на барои фоидаи хусусии шахси муайян ё гурӯҳи шахсон, балки ба манфиати ҷомеа гирифтааст.

3. Барои мақсадҳои ҳамин Созишнома шахс бояд резиденти Давлати Аҳдкунанда ба ҳисоб равад, агар ҳамин шахс дар ҷараёни соли молиявӣ, ки ӯ ба дигар Давлати Аҳдкунанда ташриф овардааст ё мустақиман дар соли гузаштаи молиявӣ резиденти ҳамин Давлати Аҳдкунанда бошад.

Моддаи 21

Донишҷӯён

1. Донишҷӯёне, ки то омадан ба яке аз Давлати Аҳдкунанда резиденти дигар Давлати Аҳдкунанда буданд ё мебошанд ва дар Давлати аввал танҳо бо мақсади таҳсил ё таҷрибаомӯзӣ қарор доранд, ба истиснои грантҳо ва стипендия дар ҳамин Давлати дигар дар қисми зайл андозбандӣ намегарданд:

a) нисбат ба ҳамаи маблағгузарониҳо аз хориҷи кишвар бо мақсади таъминот, таҳсил ё таълим;

b) нисбат ба подошпулӣ, ки вобаста ба кироякорӣ дар дигар Давлати Аҳдкунанда ба даст овардаанд, агар ин кор мустақиман ба таълими онҳо алоқаманд бошад.

2. Имтиёзҳое, ки дар моддаи мазкур зикр гардидаанд, танҳо ба чунин даврае татбиқ мегарданд, ки маъмулан барои хатми таҳсил ё таълим зарур аст, вале на барои он ҳолате, ки агар шахс дар ҷараёни беш аз шаш соли муттасил аз санаи бори аввал омадани ӯ ба Давлати дигар дорои имтиёзҳои моддаи мазкур бошад.

Моддаи 22

Даромадҳои дигар

1. Намудҳои даромади резиденти Давлати Аҳдкунанда, сарфи назар аз манбаи пайдоиши он, ки дар моддаҳои қаблии Созишномаи мазкур зикр нагардидаанд, танҳо дар ҳамин Давлат андозбандӣ мешаванд.

2. Муқаррароти банди 1 ҳамин модда нисбат ба даромадҳо, ба истиснои даромадҳо аз амволи ғайриманқули пешбининамудаи банди 2 моддаи 6 татбиқ намегардад, агар гирандаи чунин даромадҳо резиденти яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда буда, фаъолияти соҳибкориро дар Давлати дигари Аҳдкунанда тавассути муассисаҳои доимии дар он ҷо ҷойгиршуда иҷро кунад ё дар ҳамин Давлати дигари Аҳдкунанда хизматрасонии мустақими шахсиро тавассути пойгоҳи доимии дар он ҷо қарордошта анҷом диҳад ва ҳуқуқ ё моликият, ки дар робита ба онҳо даромад гирифтааст, ҳақиқатан ҳам ба чунин муассисаи доимӣ ё пойгоҳи доимӣ алоқаманд бошад. Дар

чунин ҳолат муқаррароти моддаи 7 ё 14 вобаста ба вазъ мавриди истифода қарор мегирад.

3. Сарфи назар аз муқаррароти банди 1, агар резиденти Давлати Аҳдкунанда дар дигар Давлати Аҳдкунанда дар шакли бурд барои иштирок дар лотерея, кроссворд, пойга, аз ҷумла аспдаввонӣ, қартабозӣ (қимор) ва дигар шакли варзиш ё бозиҳои сархушкунанда ё гарав даромад дошта бошад, пас чунин даромад метавонад дар дигар Давлати Аҳдкунанда мавриди андозбандӣ қарор гирад.

Моддаи 23

Усули пешгирии андозбандии дукарата

1. Нисбат ба дигар андозҳо аз даромад, ки ҳамин Созишнома пешбинӣ накардааст, муқаррароти қонунгузории миллии Давлати Аҳдкунанда истифода бурда мешавад.

2. Андозбандии дукарата аз байн бурда мешавад:

Дар Тоҷикистон

a) агар резиденти Тоҷикистон даромаде ба даст орад, ки мутобиқи муқаррароти ҳамин Созишнома метавонад дар Ҳиндустон мавриди андозбандӣ қарор гирад, Тоҷикистон иҷозат медиҳад аз андоз аз даромади ҳамин резидент маблағе, ки ба маблағи андози дар Ҳиндустон пардохтшуда баробар аст, аз ҳисоб бароварда шавад.

Чунин аз ҳисоб баровардан набояд аз қисми андозе, ки то пешниҳоди азҳисоббарорӣ ба даромад марбут буд, ки метавонад дар Ҳиндустон андозбандӣ гардад, зиёд бошад;

b) агар мутобиқи ҳама гуна муқаррароти ҳамин Созишнома даромади гирифтаи резиденти Тоҷикистон аз андоз дар Тоҷикистон озод бошад, Тоҷикистон бо вуҷуди ин метавонад ҳангоми ҳисоби маблағи андоз ба қисми боқимондаи даромади ҳамин резидент даромади аз андоз озодшударо ба инобат гирад.

дар Ҳиндустон

a) агар резиденти Ҳиндустон даромаде ба даст орад, ки мутобиқи муқаррароти ҳамин Созишнома метавонад дар

Тоҷикистон мавриди андозбандӣ қарор гирад, Ҳиндустон иҷозат медиҳад аз андоз аз даромади ҳамин резидент маблағеро, ки ба маблағи андози дар Тоҷикистон пардохтшуда баробар аст, аз ҳисоб бароварда шавад.

Чунин азҳисоббарорӣ набояд аз қисми андозе, ки то пешниҳоди азҳисоббарорӣ ба даромад марбут буд, ки метавонад дар Тоҷикистон андозбандӣ гардад, зиёд бошад.

b) агар мутобиқи ҳама гуна муқаррароти ҳамин Созишнома даромади гирифтаи резиденти Ҳиндустон аз андоз дар Ҳиндустон озод бошад, Ҳиндустон метавонад бо вуҷуди ин ҳангоми ҳисоби маблағи андоз ба қисми боқимондаи даромади ҳамин резидент даромади аз андоз озодшударо ба инобат гирад.

Моддаи 24.

Маҳдуд накардани ҳуқуқҳо

1. Шахсони миллии Давлати Аҳдкунанда дар Давлати дигари Аҳдкунанда нисбат ба андозсупориҳо ё ӯҳдадориҳои вобаста ба он, ки тибқи ҳамин ҳолат шахсони миллии Давлати дигари Аҳдкунанда таҳти он қарор доранд, наметавонанд таҳти ҳама гуна андозсупориҳои вазнинтар ё ӯҳдадориҳои вобаста ба он, аз ҷумла нисбати манзил қарор гиранд. Сарфи назар аз муқаррароти моддаи 1 ҳамин Созишнома чунин муқаррарот инчунин нисбати шаҳрванди Давлати Аҳдкунандае татбиқ мегардад, ки резиденти як ё ҳарду Давлати Аҳдкунанда намебошанд.

2. Андозбандии намояндагии доимӣ, ки корхонаи яке аз Давлати Аҳдкунанда дар Давлати дигари Аҳдкунанда дорад, набояд дар Давлати дигар нисбати андозсупории корхонаи ҳамин Давлати дигар, ки ба чунин навъи фаъолият машғул аст, номусоидтар бошад. Муқаррароти моддаи мазкур набояд чунин маънидод карда шавад, ки он як Давлати Аҳдкунандаро вазифадор месозад ба резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда ин ё он имтиёзи шахсӣ, азҳисоббарорӣ ё тахфифи андозситониро дар асоси мақоми шаҳрвандӣ ё ӯҳдадории оилавӣ, ки онҳо ба резидентҳои худ фароҳам меоранд, пешниҳод намояд. Муқаррароти ҳамин модда набояд чунин тавзеҳ дода шавад, ки он ба Давлати Аҳдкунанда халал мерасонад аз фоидаи муассисаи доимии марбути ширкати Давлати Аҳдкунандаи дигар дар Давлати авал зикргардида тибқи ставкае, ки аз ставкаи андоз аз фоидаи чунин ширкати Давлати дар аввал зикргардида зиёдтар мебошад,

андозбандӣ намояд, ки инчунин хилофи муқараароти банди 3 моддаи 7 намебошад.

3. Ба истиснои ҳолатҳое, ки муқаррароти банди 1 моддаи 9, банди 7 моддаи 11 ё банди 6 моддаи 12 ҳамин Созишнома татбиқ мегардад, фоизҳо, роялти ва намудҳои дигари пардохтҳо, ки корхонаи як Давлати Аҳдкунанда нисбат ба резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда анҷом медиҳад, бояд бо мақсади муайян кардани фоидаи андозбандишавандаи чунин корхонаҳо тибқи ҳамон шартҳо ҳисоб карда шавад, ки агар онҳо ба резиденти Давлати Аҳдкунандаи аввал зикршуда пардохта мешуданд. Инчунин ҳар гуна қарзҳои корхонаи як Давлати Аҳдкунанда бояд бо мақсади муайян кардани сармояи андозбандишавандаи ин корхона чунин ҳисоб карда шавад, ки он нисбат ба резиденти Давлати Аҳдкунандаи аввал зикргардида сурат мегирад.

4. Корхонаи як Давлати Аҳдкунанда, ки сармояи он пурра ё қисман, мустақим ё ғайримустақим ба як ё якчанд резиденти Давлати дигари Аҳдкунанда марбутанд ё аз тарафи онҳо назорат карда мешавад, набояд дар Давлати Аҳдкунандаи аввал зикргардида таҳти ин ё он андозсупориҳо ё ӯҳдадориҳои вобаста ба он, ки чунин корхонаи Давлати Аҳдкунандаи аввал зикргардида метавонад бо он рӯ ба рӯ шавад, таҳти ҳама гуна андозсупориҳо вазнинтар ё ӯҳдадориҳои вобаста ба он қарор гирад.

5. Муқаррароти моддаи мазкур нисбат ба андозҳое мавриди истифода қарор мегирад, ки ҳамин Созишнома пешбинӣ намудааст.

Моддаи 25

Расмиёти мувофиқаи муштарак

1. Агар шахс чунин шуморад, ки амали як ё ҳарду Давлатҳои Аҳдкунанда боиси он мегардад ё гардидааст, ки андозбандии он хилофи муқаррароти ҳамин Созишнома мебошад, шахс, сарфи назар аз воситаҳои ҳимоявии пешбининамудаи қонунгузориҳоии миллии ин Давлатҳои Аҳдкунанда, метавонад парвандаи худро ба мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда, ки вай резиденти он мебошад ё агар вазъи он таҳти амали банди 1 моддаи 24 қарор гирад, ба мақомоти салоҳиятдори ҳамон Давлати Аҳдкунанда, ки вай шахси миллии он мебошад, барои баррасӣ ирсол дорад. Ариза бояд дар мӯҳлати 3 сол аз лаҳзаи пешниҳоди огоҳиномаи аввал дар хусуси

амале, ки боиси андозбандии хилофи муқаррароти ҳамин Созишнома мегардад, пешниҳод карда шавад.

2. Мақоми салоҳиятдор, агар эътирозро асоснок ҳисобад, кӯшиш ба харҷ медиҳад ва агар худаш мустақилона қарори қаноатбахш қабул карда натавонанд, онро дар мувофиқа бо мақоми салоҳиятдори Давлати дигари Аҳдкунанда бо мақсади роҳ надодан ба андозсупории хилофи муқаррароти Созишномаи мазкур, ҳал кунад. Ҳама гуна мувофиқаи бадастомада, сарфи назар аз ҳама гуна маҳдудияти муваққатӣ, ки қонунгузории миллии Давлатҳои Аҳдкунанда пешбинӣ намудаанд, бояд иҷро карда шавад.

3. Мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда кӯшиш ба харҷ медиҳанд, ки бо мувофиқаи мутақобила ҳама гуна масъалаҳои ҳангоми тафсир ё истифодаи муқаррароти Созишномаи мазкур бамиёномадаро ҳал намоянд. Инчунин онҳо метавонанд бо мақсади бартараф намудани андозситонии дукарата вобаста ба ҳолатҳое, ки Созишномаи мазкур пешбинӣ накардааст, бо ҳамдигар машварат намоянд.

4. Мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда бо мақсади ба даст овардани мувофиқа ва дарки бандҳои дар боло зикргардида метавонанд робитаи мустақим барқарор намоянд. Ҳангоми зарурат барои ба даст овардани мувофиқа метавонад тавассути комиссияи муттаҳида, ки аз намояндагони мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда иборатанд, муколамаи шифоҳӣ доир карда шавад.

Моддаи 26

Табодули иттилоот

1. Мақомоти салоҳиятдори Давлатҳои Аҳдкунанда иттилооти вобаста ба андозро (аз ҷумла ҳуҷҷатҳо, нусхаи тасдиқшудаи санадҳо), ки барои татбиқи муқаррароти Созишномаи мазкур ё қонунгузориҳои дохилии Давлати Аҳдкунанда заруранд ва нисбат ба онҳо муқаррароти ҳамин Созишнома татбиқ мегардад, ба ҳамон андозае мубодила хоҳанд кард, ки андозбандиҳо мутобиқи ҳамин қонунгузорӣ хилофи ҳамин Созишнома нестанд, аз ҷумла барои пешгирии саркашӣ аз пардохти андоз. Табодули иттилоот тибқи муқаррароти моддаи 1 ва 2 ҳамин Созишнома маҳдуд карда намешавад.

2. Ҳама гуна иттилооте, ки мутобиқи банди 1 Давлати Аҳдкунанда гирифтааст ва ҳамчун махфӣ муайян гардидааст, ба монанди иттилооте, ки дар доираи қонунгузориҳои дохилии ҳамин Давлати Аҳдкунанда гирифта шудааст, метавонад танҳо тавассути ҳамон шахсон ва мақоми ҳокимият (аз ҷумла судҳо ва мақомоти маъмурӣ), ки ба ҳисоб, ҷамъоварӣ, ситонидани иҷборӣ ё таъқиби судӣ ё баррасии судӣ ё сафедкунӣ оид ба андозҳои дар ҷумлаи якум зикргардида машғуланд, ошкор карда шавад. Чунин шахсон ё мақомоти ҳокимият ин иттилоотро метавонанд танҳо барои ҳамин мақсадҳои зикргардида истифода намоянд. Онҳо ин иттилоотро метавонанд дар ҷараёни мурофиаи судӣ ё ҳангоми қабули қарорҳои суд фош намоянд.

3. Дар ҳеҷ ҳолат муқаррароти банди 1 ҳамин модда набояд ҳамчун ӯҳдадор намудани яке аз Давлати Аҳдкунанда ба тариқи зерин тавзеҳ дода шавад:

a) чораҳои маъмурие андешад, ки хилофи қонунҳо ё амалияи маъмурии ҳамин Давлати Аҳдкунанда ё Давлати Аҳдкунандаи дигар бошад;

b) иттилоотеро (аз ҷумла ҳуҷҷатҳо, нусхаи тасдиқшудаи санадҳо), пешниҳод намояд, ки онро мувофиқи қонунгузорӣ ё дар ҷараёни амалияи маъмулии маъмурии ҳамин Давлати Аҳдкунанда ё Давлати Аҳдкунандаи дигар гирифтан мумкин нест;

c) иттилоотеро пешниҳод намоянд, ки метавонад ин ё он сирри савдо, соҳибкорӣ, саноатӣ, тиҷоратӣ ва касбӣ ё раванди тиҷоратиро фош намояд ё иттилоотеро диҳад, ки ошкор сохтани он хилофи сиёсати давлат мебошад (ordre public).

4. Агар Давлати Аҳдкунанда мутобиқи ҳамин модда ба иттилоот эҳтиёҷ дошта бошад, пас дигар Давлати Аҳдкунанда бояд ҷиҳати ҷамъоварии иттилооти зарурӣ тадбирҳо андешад, сарфи назар аз он, ки ин Давлати Аҳдкунандаи дигар барои мақсадҳои андозбандии худӣ ба чунин иттилоот эҳтиёҷ надорад.

Ӯҳдадориҳое, ки муқаррароти дар боло зикргардида дар бар мегиранд, аз маҳдудиятҳои банди 3 вобаста меюошанд, вале чунин маҳдудиятҳо набояд ҳамчун аз ҷониби Давлати Аҳдкунанда танҳо барои он, ки худи он ба чунин иттилоот манфитдор намебошад, радгардида тавзеҳ дода шавад.

5. Мутобиқи муқаррароти банди 3 Давлати Аҳдкунанда танҳо дар ҳолате фароҳам овардани иттилоотро рад менамояд, ки агар ин иттилоот барои бонкҳо, дигар муассисаҳои молиявӣ, шахсони воқеӣ ва манфиатҳои онҳо махфӣ мебошад.

Моддаи 27

Мусоидат дар ҷамъоварии андоз

1. Давлати Аҳдкунанда ба ҳамдигар дар ҷамъоварии даромаде, ки бояд пардохта шавад, мусоидат менамоянд. Мусоидати зикргардида бо моддаҳои 1 ва 2 маҳдуд карда намешавад. Мақомоти ваколатдори Давлати Аҳдкунанда метавонанд тавассути созишномаи дуҷониба усули истифодаи ҳамин моддаро муайян намоянд.

2. Истилоҳи «даромаде, ки бояд пардохта шавад» ва дар ҳамин модда истифода гардидааст, маънои маблағеро дорад, ки аз номи Давлати Аҳдкунанда, воҳиди сиёсии он ё мақоми маҳалли ҳокимият андозбандӣ мегардад ва хилофи муқаррароти ҳамин Созишнома ё дигар ҳуҷҷати ҳуқуқӣ, ки яке аз иштирокчии он Давлати Аҳдкунанда аст, намебошад, инчунин фоизҳо, ҷаримаҳои маъмурӣ, қарзҳои вобаста ба ҷамъоварӣ ва нигаҳдошти онро, ки ба ҳамин маблағ марбут аст, дар бар мегирад.

3. Агар мутобиқи қонунгузории Давлати Аҳдкунанда даромади пардохташаванда дорои хусусияти иҷборӣ буда, ба шахсе марбут бошад, ки айни замон ҳуқуқ надорад мутобиқи қонунгузории Давлати Аҳдкунанда ба ҷамъоварии он монеа гардад, пас бо талаби мақоми салоҳиятдори ҳамин Давлат даромади пардохтшаванда бояд аз ҷониби дигар Давлати Аҳдкунанда ба ҳисоб гирифта шавад.

4. Агар мутобиқи қонунгузории Давлати Аҳдкунанда нисбат ба даромади пардохтшаванда метавонад тадбирҳо оид ба ҳифз истифода гардад, ки ҷамъоварии онро кафолат медиҳад, пас бо талаби мақоми салоҳиятдори ҳамин Давлат нисбат ба даромади пардохтшаванда аз ҷониби Давлати Аҳдкунандаи дигар бояд чунин тадбирҳо андешида шавад. Давлати Аҳдкунандаи дигар ҷиҳати ҳифзи даромади пардохтшаванда мутобиқи муқаррароти қонунгузории он танҳо дар он ҳолате тадбирҳо меандешад, ки агар даромади пардохтшаванда даромади Давлати Аҳдкунандаи дигар бошад, ҳатто агар ҳангоми татбиқи чунин тадбирҳо ҳамин даромад дар Давлати аввал зикргардида дорои хусусияти иҷборӣ намебошад ё

ба шахсе тааллуқ дорад, ки ҳуқуқ надорад ба ҷамъоварии он монеъ шавад.

5. Сарфи назар муқаррароти бандҳои 3 ва 4 даромаде, ки бояд аз ҷониби Давлати Аҳдкунанда барои мақсадҳои дар бандҳои 3 ва 4 зикргардида пардохта шавад, набояд бо мӯҳлат маҳдуд карда шавад ё дорои ин ё он афзалияте бошад, ки нисбат ба чунин даромад мутобиқи қонунгузории ҳамин Давлат вобаста ба моҳияти он истифода бурда мешавад.

6. Мурофиаи судӣ вобаста ба асоснокии мавҷудият, қонунӣ будан ё бузургии даромаде, ки Давлати Аҳдкунанда бояд пардозад, танҳо аз ҷониби суд ё мақоми салоҳиятдори ҳамин Давлат бояд мавриди баррасӣ қарор гирад. Ҳеҷ як муқаррароти ҳамин модда набояд ҳамчун ба Давлати дигар додани ҳуқуқ ё фароҳамоварии ин ё он ҳуқуқ ҷиҳати муҳокимаи судӣ аз ҷониби суд ё мақоми ваколатдори он тавзеҳ дода шавад.

7. Даромади пардохтшаванда амали худро ҳар лаҳза баъди он, ки Давлати Аҳдкунанда мутобиқи бандҳои 3 ва 4 талабот пешниҳод менамояд ва то ҳангоме, ки дигар Давлати Аҳдкунандаи дигар даромади дахлдорро ҷамъоварӣ ва ба Давлати дар аввал зикргардида ирсол медорад, қатъ менамояд, агар:

a) бо дарназардошти талаботи банди 3 даромади пардохтшавандаи Давлати дар аввал зикргардида дорои хусусияти иҷборӣ бошад ва ба шахсе тааллуқ дошта бошад, ки айни замон ҳуқуқ надорад ба ҷамъоварии он монеа шавад; ё

b) бо дарназардошти талаботи банди 4 нисбат ба даромади пардохтшавандаи Давлати дар аввал зикргардида оид ба ҳифз метавонад тадбирҳо андешида шавад, ки ҷамъоварии онро кафолат медиҳад.

Мақомоти ваколатдори Давлати дар аввал зикргардида вазифадоранд фавран мақомоти ваколатдори Давлати дигарро дар хусуси муваққатан қатъ намудан ё бекор кардани талаботи зикргардида огоҳ созанд.

8. Муқаррароти моддаи мазкур набояд ҳамчун маҷбуркунандаи Давлати Аҳдкунанда барои ӯҳдадориҳои зайл тавзеҳ дода шавад:

a) иҷрои тадбирҳои маъмурие, ки хилофи қонунгузорӣ ва амали маъмурии яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда мебошад;

b) иҷро намудани тадбирҳое, ки хилофи сиёсати яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда мебошад;

c) мусоидат намудан, агар Давлати дигар иҷрои тадбирҳоро оид ба ҷамъоварӣ ва ҳифз мутобиқи қонунгузорӣ ё амали маъмурии он дастгирӣ нанамояд;

d) мусоидат намудан, агар хароҷоти маъмурии яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда нисбат ба даромаде, ки дигар Давлати Аҳдкунанда гирифтааст, номутаносиб бошад.

Моддаи 28

Маҳдудиятҳо вобаста ба имтиёзҳо

1. Ба истисноӣ ҳолатҳои хилофи муқаррарнамудаи ҳамин модда шахс (аз шахси хусусӣ фарқкунанда), ки резиденти Давлати Аҳдкунанда буда, дар дигар Давлати Аҳдкунанда даромад ба даст меорад, барои гирифтани ҳамаи имтиёзҳои Созишномаи мазкур, ки дар дигар ӯҳдадориҳо ба резидентҳои Давлати Аҳдкунанда фароҳам оварда шудааст, ҳуқуқ дорад, агар чунин шахс тарзе, ки дар банди 2 зикр гардидааст, тасниф ёбад ва барои ноил шудан ба ин ё он афзалият дигар муқаррароти ҳамин Созишномаро қонеъ гардонад.

2. Шахсони зайл ба имтиёз ҳуқуқ доранд:

a) ташкилоти давлатӣ, ё;

b) ширкате, ки дар ҳар ду Давлати Аҳдкунанда мақоми ҷамъияти саҳомӣ доранд, агар:

(i) барориши асосии саҳмияҳои он дар биржаи фондии расман эътирофгардида чуноне, ки дар банди 5 ҳамин модда зикр гардидааст, расман ба қайд гирифта шудааст ва ба таври мунтазам дар як ё бештар биржаҳои фондии расман эътирофгардида фурӯхта мешавад;

(ii) ҳадди ақал 50 % маҷмӯи ҳуқуқи овоз ё арзиши саҳмияҳо дар ширкат мустақим ё ғайримустақим ба як ё якчанд шахс – резидентҳои яке аз ду Давлати Аҳдкунанда ё дигар шахсон

таааллуқ дорад, ки дар яке аз ду Давлати Аҳдкунанда дорои мақоми ҷамъияти саҳомӣ буда, ҳеҷ набошад 50 фоизи маҷмӯи ҳуқуқи овоз ё арзиши саҳмияҳо ё фоизи даромад, ки мустақиман ё ғайримустақим ба як ё бештар шахсон – резидентҳои яке аз ду Давлати Аҳдкунанда тааллуқ дорад, ё;

(c) шарикӣ ё иттиҳодияҳои шахсон, ки ҳадди ақал 50 фоизи даромад ё бештар аз он ба як ё якчанд шахсон – резидентҳои яке аз ду Давлати Аҳдкунанда ва/ ё дигар шахсон, ки дар яке аз ду Давлати Аҳдкунанда мақоми ҷамъияти саҳомӣ доранд, марбут аст, ҳадди ақал 50 фоизи маҷмӯи ҳуқуқи овоз ё арзиши саҳмияҳо ё фоизи даромад мустақим ё ғаримустақим ба як ё якчанд шахсон – резидентҳои яке аз ду Давлати Аҳдкунанда тааллуқ дорад, ё,

(d) муассисаи хайрия ё дигар ташкилоте, ки аз пардохти андоз озод аст ва активҳои асосии он дар яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда дар муомилот мебошад.

Шахсони дар боло зикргардида дорои ҳуқуқи имтиёзи ҳамин Созишнома намебошанд, агар беш аз 50 фоизи даромади умумии ин шахсон дар соли андозбандӣ пардохта ё мустақим ё ғайримустақим ба шахсоне, ки резиденти яке аз ду Давлати Аҳдкунанда намебошанд, дар шакли пардохте, ки бо мақсади ҳисоби андоз бояд аз ҳисоб баровардa шаванд ва ба ҳамин Созишнома алоқаманд аст, пардохта шавад (вале пардохтҳои муносибати эътимодии шакли «шахси боэътимод – мизоҷ»-ро дар фаъолияти маъмулии соҳибкорӣ оид ба хизматрасонӣ ва амволи моддӣ ва пардохтҳо марбут ба ӯҳдадориҳои молиявӣ ба бонк, ки вобаста ба аҳде ба миён омадааст, ки бо муассисаи дарозмӯҳлати бонки дар яке аз Давлати Аҳдкунанда ҷойгиршуда баста шудааст, дар бар намегирад).

3. Муқаррароти бандҳои 1 ва 2 татбиқ намегардад ва резиденти Давлати Аҳдкунанда ба гирифтани имтиёзи ҳамин Созишнома нисбат ба даромади дар Давлати дигар гирифта ҳуқуқ пайдо намекунад, агар шахс ба фаъолияти соҳибкорӣ дар Давлате фаъолона машғул бошад, ки резиденти он мебошад (нисбат ба фаъолият оид ба ташаккул ва идоракунии инвеститсияҳои ҳисоби худии резидент фарққунанда, ба истиснои чунин фаъолият ба монанди корҳои бонкӣ, суғурта ё фаъолият вобаста ба коғазҳои қиматнок) ва даромаде, ки дар дигар Давлати Аҳдкунанда гирифта шудааст, ба чунин фаъолияти соҳибкорӣ мансуб аст ё нисбат ба чунин фаъолияти соҳибкорӣ дуюмдараҷа мебошад ва резидент барои

гирифтани чунин афзалият ҷавобгӯи дигар шартҳои ҳамин Созишнома мебошад.

4. Ба резиденти Давлати Аҳдкунанда афзалиятҳои Созишнома фароҳам оварда мешавад, агар мақомоти салоҳиятдори дигар Давлати Аҳдкунанда муайян намоянд, ки таъсис ё ба даст овардан ё таъминоти чунин шахсон ва роҳбарии амалиёти онҳо мақсади асосӣ ё яке аз мақсадҳои асосӣ аз гирифтани имтиёз вобаста ба ҳамин Созишнома иборат намебошад.

5. Барои мақсадҳои ҳамин модда истилоҳи «биржаи фондии расман эътирофгардида» чунин маъно дорад:

а) дар Тоҷикистон биржаи фондӣ;

b) дар Ҳиндустон – биржаи фондие, ки Ҳукумати марказӣ эътироф намуда, дар қисми 4 Акти ҳифзи қарордодӣ (Танзимкунанда) соли 1956 зикр гардидааст;

c) ҳама гуна дигар биржаи фондие, ки мақомоти салоҳиятдор барои мақсадҳои ҳамин модда розӣ ҳастанд эътироф намоянд.

6. Сарфи назар аз ҳама гуна муқаррароти бандҳои дар аз 2 то 5 зикргардида ҳама гуна шахс дорои ҳуқуқи гирифтани имтиёзоти ҳамин Созишнома намебошад, агар мақсади асосии он ё яке аз мақсадҳои асосии фаъолияти он саркашӣ аз пардохти андозе бошад, ки нисбат ба он ҳамин Созишнома татбиқ мегардад.

Моддаи 29

Кормандони хадамоти дипломатӣ ва хизматчиёни консулгарӣ

Ҳеҷ яке аз муқаррароти ҳамин Созишнома ба имтиёзҳои андозии кормандони намояндагиҳои дипломатӣ ва хадамоти консулгарӣ, ки ба онҳо тибқи меъёрҳои умумии ҳуқуқҳои байналмилалӣ ё дар асоси созишномаҳои махсус фароҳам оварда шудаанд, дахолат намекунад.

Моддаи 30

Эътибор пайдо кардан

1. Давлати Аҳдкунанда дигар Давлати Аҳдкунандаро тавассути роҳҳои дипломатӣ, ба таври хаттӣ дар бораи мувофиқи қонунгузорӣ

анҷом додани расмияти дохилидавлатие, ки барои эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома заруранд, огоҳ менамоянд.

2. Ҳамин Созишнома аз санаи гирифтани огоҳинома, ки дар банди 1 ҳамин модда зикр гардидааст, эътибор пайдо мекунад.

3. Созишнома мавриди истифода қарор мегирад:

a) дар Тоҷикистон – нисбат ба андозҳо аз манбаи пардохт вобаста ба маблағҳои баъди 1 январи соли тақвимӣ ё аз 1 январи соли тақвимӣ нигоҳдошташаванда, ки баъди санаи эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома фаро мерасад.

b) дар Ҳиндустон – нисбат ба андозҳои аз манбаи пардохт вобаста ба маблағҳои баъди 1 апрели соли тақвимӣ ё аз 1 апрели соли тақвимӣ нигоҳдошташаванада, ки баъди санаи эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома фаро мерасад;

4. Давлатҳои Аҳдкунанда метавонанд бо мувофиқаи ҳамдигар ба Созишномаи мазкур тағйиру иловаҳо ворид намоянд, ки бо протоколҳои алоҳида ба расмият даровардa шуда, қисми ҷудонопазири ҳамин Созишнома мебошанд.

Моддаи 31

Қатъи фаъолият

Созишномаи мазкур то замоне эътибор дорад, ки агар яке аз Давлатҳои Аҳдкунанда амали онро қатъ насозад. Ҳар кадоме аз Давлати Аҳдкунанда метавонанд амали ҳамин Созишномаро бо гузашти 5 сол аз лаҳзаи эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома тавассути роҳҳои дипломатӣ ирсол намудани огоҳиномаи хаттӣ дар бобати бекор кардани амали он дар муддати на дертар аз 6 моҳи ба охир расидани ҳама гуна соли тақвимӣ қатъ намояд. Дар чунин ҳолат муқаррароти ҳамин Созишнома татбиқ намегардад:

a) дар Тоҷикистон – нисбат ба андозҳо аз манбаи пардохт вобаста ба маблағҳои баъди 1 январи соли тақвимӣ ё аз 1 январи соли тақвимӣ нигоҳдошташаванда, ки баъди санаи эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома фаро мерасад.

b) дар Ҳиндустон – нисбат ба андозҳои аз манбаи пардохт вобаста ба маблағҳои баъди 1 апрели соли тақвимӣ ё аз 1 апрели соли тақвимӣ нигоҳдошташаванада, ки баъди санаи эътибор пайдо кардани ҳамин Созишнома фаро мерасад;

Барои тасдиқи ҳамин шахсони ваколатдори ҳарду Давлати Аҳдкунанда Созишномаи мазкурро ба имзо расониданд.

Созишнома дар шаҳри Деҳлӣ " 20 " ноябри соли 2008 дар ду нусха, ҳар кадом бо забонҳои тоҷикӣ, ҳиндӣ ва англисӣ ба имзо расид, ки ҳамаи матнҳо дорои эътибори баробаранд. Дар сурати ихтилофи назар ҳангоми тавзеҳи Созишнома ба матни англисӣ афзалият дода мешавад.

Аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон	**Аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Ҳиндустон**
	20/XI/2008

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDIA

FOR THE AVOIDANCE OF DOUBLE TAXATION AND THE PREVENTION OF FISCAL EVASION WITH RESPECT TO TAXES ON INCOME

The Government of the Republic of Tajikistan and the Government of the Republic of India, desiring to conclude an Agreement for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and with a view to promoting economic cooperation between the two countries,

HAVE AGREED as follows:

Article 1

PERSONS COVERED

This Agreement shall apply to persons who are residents of one or both of the Contracting States.

Article 2

TAXES COVERED

1. This Agreement shall apply to taxes on income imposed on behalf of a Contracting State or of its political/administrative/territorial subdivisions or local authorities, irrespective of the manner in which they are levied.

2. There shall be regarded as taxes on income all taxes imposed on total income, or on elements of income, including taxes on gains from the alienation of movable or immovable property and taxes on the total amounts of wages or salaries paid by enterprises.

3. The existing taxes to which the Agreement shall apply are in particular:

a) in the Republic of Tajikistan:
- taxes on income of legal persons;
- taxes on income of individuals;

(hereinafter referred to as " Tajik tax").

b) in India, the income tax, including any surcharge thereon;
(hereinafter referred to as "Indian tax");

4. The Agreement shall apply also to any identical or substantially similar taxes that are imposed after the date of signature of the Agreement in addition to, or in place of, the existing taxes. The competent authorities of the Contracting States shall notify each other of any significant changes that have been made in their respective taxation laws.

Article 3

GENERAL DEFINITIONS

1. For the purposes of this Agreement, unless the context otherwise requires:

(a) the term "Tajikistan" means the Republic of Tajikistan, and when used in a geographical sense, it means its territory including inland waters and the air space over it, over which the Republic of Tajikistan can exercise its sovereign rights and jurisdiction, including right on using the subsoil and natural resources, according to its the legislation and international law;

(b) the term “India” means the territory of India and includes the territorial sea and airspace above it, as well as any other maritime zone in which India has sovereign rights, other rights and jurisdiction, according to the Indian law and in accordance with international law, including the U.N. Convention on the Law of the Sea;

(c) the terms " a Contracting State" and "the other Contracting State" mean the Republic of Tajikistan or India as the context requires;

d) the term "person" includes an individual, a company, a body of persons and any other entity which is treated as a taxable unit under the taxation laws in force in the respective Contracting States;

e) the term "company" means any body corporate or any entity that is treated as a body corporate for tax purposes;

f) the term “ enterprise” applies to the carrying on of any business;

g) the terms "enterprise of a Contracting State" and "enterprise of the other Contracting State" mean respectively an enterprise carried on by a resident of a Contracting State and an enterprise carried on by a resident of the other Contracting State;

h) the term "international traffic" means any transport by a ship or aircraft operated by an enterprise of a Contracting State, except when the ship or aircraft is operated solely between places in the other Contracting State;

(i) the term "competent authority" means:

(i) in Tajikistan, the Ministry of Finance or its authorized representative;

(ii) in India: the Finance Minister, Government of India, or his authorized representative;

(j) the term "national" means:

(i) any individual possessing the nationality of a Contracting State;

(ii) any legal person, partnership or association deriving its status as such from the laws in force in a Contracting State;

k) the term "tax" means Tajik or Indian tax, as the context requires, but shall not include any amount which is payable in respect of any default or omission in relation to the taxes to which this Agreement applies or which represents a penalty or fine imposed relating to those taxes;

l) The term "fiscal year" means:

i) in the case of Tajikistan: the financial year beginning on 1st day of January;

ii) in the case of India: the financial year beginning on the 1st day of April.

2. As regards the application of the Agreement at any time by a Contracting State any term not defined therein shall, unless the context otherwise requires, have the meaning that it has at that time under the law of that State for the purposes of the taxes to which the Agreement applies and any meaning under the applicable tax laws of that State prevailing over a meaning given to the term under other laws of that State.

Article 4

RESIDENT

1. For the purposes of this Agreement, the term "resident of a Contracting State" means any person who, under the laws of that State, is liable to tax therein by reason of his domicile, residence, place of management or any other criterion of a similar nature and also includes that State and any political/administrative/territorial subdivision or local authority thereof. This term, however, does not include any person who is liable to tax in that State in respect only of income from sources in that State.

2. *Where by reason of the provisions of paragraph 1 an individual is a* resident of both Contracting States, then his status shall be determined as follows:

a) he shall be deemed to be a resident only of the State in which he has a permanent home available to him; if he has a permanent home available to him in both States, he shall be deemed to be a resident only of the State with which his personal and economic relations are closer (centre of vital interests);

b) if the State in which he has his centre of vital interests cannot be determined, or if he has not a permanent home available to him in either State, he shall be deemed to be a resident only of the State in which he has an habitual abode;

c) if he has an habitual abode in both States or in neither of them, he shall be deemed to be a resident only of the State of which he is a national;

d) if he is a national of both States or of neither of them, the competent authorities of the Contracting States shall endeavour to settle the question by mutual agreement.

3. Where by reason of the provisions of paragraph 1 a person other than an individual is a resident of both Contracting States, then it shall be deemed to be a resident only of the State in which its place of effective management is situated. If the State in which its place of effective management is situated cannot be determined, then the competent authorities of the Contracting States shall endeavour to settle the question by mutual agreement.

Article 5

PERMANENT ESTABLISHMENT

1. For the purposes of this Agreement, the term "permanent establishment" means a fixed place of business through which the business of an enterprise is wholly or partly carried on.

2. The term "permanent establishment" includes especially:

a) a place of management;

b) a branch;

c) an office;

d) a factory;

e) a workshop;

f) a warehouse in relation to a person providing storage facilities for others;

g) a farm, plantation or other place where agricultural, forestry, plantation or related activities are carried on; and

h) a mine, an oil or gas well, a quarry or any other place of extraction of natural resources.

3. The term “permanent establishment” like wise encompasses a building site, or construction, installation or assembly project or supervisory activities in connection therewith, but only if such site, project or activities last more than one year.

4. Notwithstanding the preceding provisions of this Article the term "permanent establishment" shall be deemed not to include:

a) the use of facilities solely for the purpose of storage, display or delivery of goods or merchandise belonging to the enterprise;

b) the maintenance of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of storage, display or delivery;

c) the maintenance of a stock of goods or merchandise belonging to the enterprise solely for the purpose of processing by another enterprise;

d) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of purchasing goods or merchandise or of collecting information, for the enterprise;

e) the maintenance of a fixed place of business solely for the purpose of carrying on, for the enterprise, any other activity of a preparatory or auxiliary character;

f) the maintenance of a fixed place of business solely for any combination of activities mentioned in subparagraphs (a) to (e), provided that the overall activity of the fixed place of business resulting from this combination is of a preparatory or auxiliary character.

5. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 and 2, where a person - other than an agent of an independent status to whom paragraph 6 applies - is acting on behalf of an enterprise and has, and habitually exercises, in a Contracting State an authority to conclude contracts in the name of the enterprise, that enterprise shall be deemed to have a permanent establishment in that State in respect of any activities which that person undertakes for the enterprise, unless the activities of such person are limited to those mentioned in paragraph 4 which, if exercised through a fixed place of business, would not make this fixed base of business a permanent establishment under the provisions of that paragraph.

6. An enterprise shall not be deemed to have a permanent establishment in a Contracting State merely because it carries on business in that State through a broker, general commission agent or any other agent of an independent status, provided that such persons are acting in the ordinary course of their business. However, when the activities of such an agent are devoted wholly or almost wholly on behalf

of that enterprise, he will not be considered an agent of an independent status within the meaning of this paragraph.

7. The fact that a company which is a resident of a Contracting State controls or is controlled by a company which is a resident of the other Contracting State or which carries on business in that other State (whether through a permanent establishment or otherwise), shall not of itself constitute either company a permanent establishment of the other.

Article 6

INCOME FROM IMMOVABLE PROPERTY

1. Income derived by a resident of a Contracting State from immovable property situated in the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. The term "immovable property" shall have the meaning which it has under the law of the Contracting State in which the property in question is situated. The term shall in any case include property accessory to immovable property, livestock and equipment used in agriculture and forestry, rights to which the provisions of general law respecting landed property apply, usufruct of immovable property and rights to variable or fixed payments as consideration for the working of, or the right to work, mineral deposits, sources and other natural resources; ships, boats and aircraft shall not be regarded as immovable property.

3. The provisions of paragraph 1 shall apply to income derived from the direct use, letting, or use in any other form of immovable property.

4. The provisions of paragraphs 1 and 3 shall also apply to the income from immovable property of an enterprise and to income from immovable property used for the performance of independent personal services.

Article 7

BUSINESS PROFITS

1. The profits of an enterprise of a Contracting State shall be taxable only in that State unless the enterprise carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein. If the enterprise carries on business as aforesaid, the profits of the enterprise may be taxed in the other State but only so much of them as is attributable to that permanent establishment.

2. Subject to the provisions of paragraph 3, where an enterprise of a Contracting State carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein, there shall in each Contracting State be attributed to that permanent establishment the profits which it might be expected to make if it were a distinct and separate enterprise engaged in the same or similar activities under the same or similar conditions and dealing wholly independently with the enterprise of which it is a permanent establishment.

3. In determining the profits of a permanent establishment, there shall be allowed as deductions expenses which are incurred for the purposes of the permanent establishment, including executive and general administrative expenses so incurred, whether in the State in which the permanent establishment is situated or elsewhere, in accordance with the provisions of and subject to the limitations of the tax laws of that State.

4. Insofar as it has been customary in a Contracting State to determine the profits to be attributed to a permanent establishment on the basis of an apportionment of the total profits of the enterprise to its various parts, nothing in paragraph 2 shall preclude that Contracting State from determining the profits to be taxed by such an apportionment as may be customary; the method of apportionment adopted shall, however, be such that the result shall be in accordance with the principles contained in this Article.

5. No profits shall be attributed to a permanent establishment by reason of the mere purchase by that permanent establishment of goods or merchandise for the enterprise.

6. For the purposes of the preceding paragraphs, the profits to be attributed to the permanent establishment shall be determined by the same method year by year unless there is good and sufficient reason to the contrary.

7. Where profits include items of income which are dealt with separately in other Articles of this Agreement, then the provisions of those Articles shall not be affected by the provisions of this Article.

Article 8

SHIPPING AND AIR TRANSPORT

1. Profits derived by an enterprise of a Contracting State from the operation of ships or aircraft in international traffic shall be taxable only in that Contracting State.

2. If the place of effective management of a shipping enterprise is aboard a ship, then it shall be deemed to be situated in the Contracting State in which the home harbor of the ship is situated, or, if there is no such home harbor, in the Contracting State of which the operator of the ship is a resident.

3. Profits derived by a transportation enterprise which is a resident of a Contracting State from the use, maintenance, or rental of containers (including trailers and other equipment for the transport of containers) used for the transport of goods or merchandise in international traffic that is incidentally to income from the operation of ships or aircraft in international traffic shall be taxable only in that Contracting State unless the containers are used solely within the other contracting State.

4. For the purposes of this Article interest on investments directly connected with the operation of ships or aircraft in international traffic shall be regarded as profits derived from the operation of such ships or aircraft if they are integral to the carrying on of such business and the provisions of Article 11 shall not apply in relation to such interest.

5. The provisions of paragraph 1 shall also apply to profits from the participation in a pool, a joint business or an international operating agency.

Article 9

ASSOCIATED ENTERPRISES

1. Where

a) an enterprise of a Contracting State participates directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of the other Contracting State, or

b) the same persons participate directly or indirectly in the management, control or capital of an enterprise of a Contracting State and an enterprise of the other Contracting State,

and in either case conditions are made or imposed between the two enterprises in their commercial or financial relations which differ from those which would be made between independent enterprises, then any profits which would, but for those conditions, have accrued to one of the enterprises, but, by reason of those conditions, have not so accrued, may be included in the profits of that enterprise and taxed accordingly.

2. Where a Contracting State includes in the profits of an enterprise of that State - and taxes accordingly - profits on which an enterprise of the

other Contracting State has been charged to tax in that other State and the profits so included are profits which would have accrued to the enterprise of the first-mentioned State if the conditions made between the two enterprises had been those which would have been made between independent enterprises, then that other State shall make an appropriate adjustment to the amount of the tax charged therein on those profits. In determining such adjustment, due regard shall be had to the other provisions of this Agreement and the competent authorities of the Contracting States shall if necessary consult each other.

Article 10

DIVIDENDS

1. Dividends paid by a company which is a resident of a Contracting State to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such dividends may also be taxed in the Contracting State of which the company paying the dividends is a resident and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the dividends is a resident of the other Contracting State, the tax so charged shall not exceed :

(a) Five (5) per cent of the gross amount of the dividends if the beneficial owner is a company (other than a partnership) which holds directly at least twenty five (25) per cent of the share capital of the company paying the dividends

(b) Ten (10) per cent of the gross amount of the dividends in all other cases.

This paragraph shall not affect the taxation of the company in respect of the profits out of which the dividends are paid.

3. The term "dividends" as used in this Article means income from shares or other rights, not being debt-claims, participating in profits, as well as income from other corporate rights which is subjected to the same taxation treatment as income from shares by the laws of the State of which the company making the distribution payment is a resident.

4. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the dividends, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State of which the company paying the dividends is a resident, through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case the provisions of Article 7 or Article 14, as the case may be, shall apply.

5. Where a company which is a resident of a Contracting State derives profits or income from the other Contracting State, that other State may not impose any tax on the dividends paid by the company, except insofar as such dividends are paid to a resident of that other State

or insofar as the holding in respect of which the dividends are paid is effectively connected with a permanent establishment or a fixed base situated in that other State, nor subject the company's undistributed profits to a tax on the company's undistributed profits, even if the dividends paid or the undistributed profits consist wholly or partly of profits or income arising in such other State.

Article 11

INTEREST

1. Interest arising in a Contracting State and paid to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such interest may also be taxed in the Contracting State in which it arises, and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the interest is a resident of the other Contracting State, the tax so charged shall not exceed 10 per cent of the gross amount of the interest.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 2, interest arising in a Contracting State shall be exempt from tax in that State, provided that it is derived and beneficially owned by :
   a) the Government, a political/administrative/territorial sub-division or a local authority of the other Contracting State; or
      (i) in the case of Tajikistan, the National Bank; or
   b) (ii) in the case of India, the Reserve Bank of India, the Export-Import Bank of India, the National Housing Bank; and

c) any other institution as may be agreed upon from time to time between the Competent authorities of the Contracting States through exchange of letters.

4. The term "interest" as used in this Article means income from debt claims of every kind, whether or not secured by mortgage and whether or not carrying a right to participate in the debtor's profits, and in particular, income from government securities and income from bonds or debentures, including premiums and prizes attaching to such securities, bonds or debentures. Penalty charges for late payment shall not be regarded as interest for the purpose of this Article.

5. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the interest, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the interest arises, through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein, and the debt claim in respect of which the interest is paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case the provisions of Article 7 or Article 14, as the case may be, shall apply.

6. Interest shall be deemed to arise in a Contracting State when the payer is a resident of that State. Where, however, the person paying the interest, whether he is a resident of a Contracting State or not, has in a Contracting State a permanent establishment or a fixed base in connection with which the indebtedness on which the interest is paid was

incurred, and such interest is borne by such permanent establishment or fixed base, then such interest shall be deemed to arise in the State in which the permanent establishment or fixed base is situated.

7. Where, by reason of a special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of the interest, having regard to the debt claim for which it is paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply only to the last mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Agreement.

Article 12

ROYALTIES

1. Royalties arising in a Contracting State and paid to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such royalties may also be taxed in the Contracting State in which they arise, and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the royalties is a resident of the other Contracting State the tax so charged shall not exceed 10 per cent of the gross amount of the royalties.

3. The term "royalties" as used in this Article means payments of any kind received as a consideration for the use of, or the right to use, any copyright of literary, artistic or scientific work including cinematograph films or films or tapes used for television or radio broadcasting, any patent, trade mark, design or model, plan, secret formula or process, or for the use of, or the right to use, industrial, commercial or scientific equipment, or for information concerning industrial, commercial or scientific experience.

4. The provisions of paragraph 1 and 2 shall not apply if the beneficial owner of the royalties being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State in which the royalties arise, through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein and the right or property in respect of which the royalties are paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case the provisions of Article 7 or Article 14, as the case may be, shall apply.

5.(a) Royalties shall be deemed to arise in a Contracting State when the payer is that State itself, a political/administrative/territorial sub-division, a local authority, or a resident of that State. Where, however, the person paying the royalties, whether he is a resident of a Contracting State or not, has in a Contracting State a permanent establishment or a fixed base in connection with which the liability to pay the royalties was incurred, and such royalties are borne by such permanent establishment or fixed base, then such royalties shall be deemed to arise in the

Contracting State in which the permanent establishment or fixed base is situated.

(b) Where under sub-paragraph (a) royalties do not arise in one of the Contracting States, and the royalties relate to the use of, or the right to use, the right or property, in one of the Contracting States, the royalties shall be deemed to arise in that Contracting State.

6. Where, by reason of a special relationship between the payer and the beneficial owner or between both of them and some other person, the amount of the royalties, having regard to the use, right or information for which they are paid, exceeds the amount which would have been agreed upon by the payer and the beneficial owner in the absence of such relationship, the provisions of this Article shall apply only to the last-mentioned amount. In such case, the excess part of the payments shall remain taxable according to the laws of each Contracting State, due regard being had to the other provisions of this Agreement.

Article 13

CAPITAL GAINS

1. Gains derived by a resident of a Contracting State from the alienation of immovable property referred to in Article 6 and situated in the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. Gains from the alienation of movable property forming part of the business property of a permanent establishment which an enterprise of a Contracting State has in the other Contracting State or of movable

property pertaining to a fixed base available to a resident of a Contracting State in the other Contracting State for the purpose of performing independent personal services, including such gains from the alienation of such a permanent establishment (alone or with the whole enterprise) or of such fixed base, may be taxed in that other State.

3. Gains from the alienation of ships or aircraft operated in international traffic, or movable property pertaining to the operation of such ships or aircraft shall be taxable only in the Contracting State of which the alienator is a resident.

4. Gains from the alienation of shares in a company which is a resident of a Contracting State may be taxed in that State.

5. Gains from the alienation of any property other than that referred to in paragraphs 1, 2, 3 and 4 shall be taxable only in the Contracting State of which the alienator is a resident.

Article 14

INDEPENDENT PERSONAL SERVICES

1. Income derived by an individual who is a resident of a Contracting State from the performance of professional services or other independent activities of a similar character shall be taxable only in that State except in the following circumstances when such income may also be taxed in the other Contracting State:

a) if he has a fixed base regularly available to him in the other Contracting State for the purpose of performing his activities; in

that case, only so much of the income as is attributable to that fixed base may be taxed in that other State; or

b) if his stay in the other Contracting State is for a period or periods amounting to or exceeding in the aggregate 183 days in any period of 12 - months; in that case, only so much of the income as is derived from his activities performed in that other State may be taxed in that other State.

2. The term "professional services" includes especially independent scientific, literary, artistic, educational or teaching activities as well as the independent activities of physicians, lawyers, engineers, architects, surgeons, dentists and accountants.

Article 15

DEPENDENT PERSONAL SERVICES

1. Subject to the provisions of Articles 16, 18, 19, 20 and 21, salaries, wages and other similar remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment shall be taxable only in that State unless the employment is exercised in the other Contracting State. If the employment is so exercised, such remuneration as is derived therefrom may be taxed in that other State.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, remuneration derived by a resident of a Contracting State in respect of an employment exercised in the other Contracting State shall be taxable only in the first-mentioned State if:

a) the recipient is present in the other State for a period or periods not exceeding in the aggregate 183 days in any twelve month period commencing or ending in the fiscal year concerned, and

b) the remuneration is paid by, or on behalf of, an employer who is not a resident of the other State, and

c) the remuneration is not borne by a permanent establishment or a fixed base which the employer has in the other State.

(3) Notwithstanding the preceding provisions of this Article, remuneration derived in respect of an employment exercised aboard a ship or aircraft, operated in international traffic, by an enterprise of a Contracting State may be taxed in that State.

Article 16

DIRECTORS' FEES

Directors' fees and other similar payments derived by a resident of a Contracting State in his capacity as a member of the board of directors in a company which is a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

Article 17

ARTISTES AND SPORTSPERSONS

1. Notwithstanding the provisions of Articles 14 and 15, income derived by a resident of a Contracting State as an entertainer, such as a theatre, motion picture, radio or television artiste, or a musician, or as a

sportsperson, from personal activities as such exercised in the other Contracting State, may be taxed in that other State.

2. Where income in respect of personal activities exercised by an entertainer or a sportsperson in his capacity as such accrues not to the entertainer or sportsperson himself but to another person, that income may, notwithstanding the provisions of Articles 7, 14 and 15, be taxed in the Contracting State in which the activities of the entertainer or sportsperson are exercised.

2. The provisions of paragraphs 1 and 2, shall not apply to income from activities performed in a Contracting State by entertainers or sportspersons if the activities are substantially supported by public funds of one or both of the Contracting States or of political/administrative/territorial subdivisions or local authorities thereof. In such a case, the income shall be taxable only in the Contracting State of which the entertainer or sportsperson is a resident.

Article 18

PENSIONS

Subject to the provisions of paragraph 2 of Article 19, pensions and other similar remuneration paid to a resident of a Contracting State in consideration of past employment shall be taxable only in that State.

Article 19

GOVERNMENT SERVICE

1. a) Salaries, wages and other similar remuneration, other than a pension, paid by a Contracting State or a

political/administrative/territorial subdivision or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or subdivision or authority shall be taxable only in that State.

b) However, such salaries, wages and other similar remuneration shall be taxable only in the other Contracting State if the services are rendered in that State and the individual is a resident of that State who:

(i) is a national of that State; or
(ii) did not become a resident of that State solely for the purpose of rendering the services.

2. a) Any pension paid by, or out of funds created by, a Contracting State or a political/administrative/territorial subdivision or a local authority thereof to an individual in respect of services rendered to that State or subdivision or authority shall be taxable only in that State.

b) However, such pension shall be taxable only in the other Contracting State if the individual is a resident of, and a national of, that State.

3. The provisions of Articles 15, 16, 17 and 18 shall apply to salaries, wages and other similar remuneration and to pensions in respect of services rendered in connection with a business carried on by a

Contracting State or a political/administrative/territorial subdivision or a local authority thereof.

Article 20

PROFESSORS, TEACHERS AND RESEARCH SCHOLARS

1. A professor, teacher or research scholar who is or was a resident of the Contracting State immediately before visiting the other Contracting State for the purpose of teaching or engaging in research, or both, at a university, college or other similar approved institution in that other Contracting State shall be exempt from tax in that other State on any remuneration for such teaching or research for a period not exceeding 2 from the date of his arrival in that other State.

2. This Article shall apply to income from research only if such research is undertaken by the individual in the public interest and not primarily for the benefit of some private person or persons.

3. For the purposes of this Article, an individual shall be deemed to be a resident of a Contracting State if he is resident in that State in the fiscal year in which he visits the other Contracting State or in the immediately preceding fiscal year.

Article 21

STUDENTS

1. A student who is or was a resident of one of the Contracting States immediately before visiting the other Contracting State and who is

present in that other Contracting State solely for the purpose of his education or training, shall besides grants, loans and scholarships be exempt from tax in that other State on:

a) payments made to him by persons residing outside that other State for the purposes of his maintenance, education or training; and

b) remuneration which he derives from an employment which he exercises in the other Contracting State if the employment is directly related to his studies.

2. The benefits of this Article shall extend only for such period of time as may be reasonable or customarily required to complete the education or training undertaken, but in no event shall any individual have the benefits of this Article, for more than six consecutive years from the date of his first arrival in that other State.

Article 22

OTHER INCOME

1. Items of income of a resident of a Contracting State, wherever arising, not dealt with in the foregoing Articles of this Agreement shall be taxable only in that State.

2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to income, other than income from immovable property as defined in paragraph 2 of Article 6, if

the recipient of such income, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein and the right or property in respect of which the income is paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case the provisions of Article 7 or Article 14, as the case may be, shall apply.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, if a resident of a Contracting State derives income from sources within the other Contracting State in form of lotteries, crossword puzzles, races including horse races, card games and other games of any sort or gambling or betting of any nature whatsoever, such income may be taxed in the other Contracting State.

Article 23

METHODS FOR ELIMINATION OF DOUBLE TAXATION

1. The laws in force in either of the Contracting States will continue to govern the taxation of income in the respective Contracting States except where provisions to the contrary are made in this Agreement.

2. Double taxation shall be eliminated as follows:

In Tajikistan:

the recipient of such income, being a resident of a Contracting State, carries on business in the other Contracting State through a permanent establishment situated therein, or performs in that other State independent personal services from a fixed base situated therein and the right or property in respect of which the income is paid is effectively connected with such permanent establishment or fixed base. In such case the provisions of Article 7 or Article 14, as the case may be, shall apply.

3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, if a resident of a Contracting State derives income from sources within the other Contracting State in form of lotteries, crossword puzzles, races including horse races, card games and other games of any sort or gambling or betting of any nature whatsoever, such income may be taxed in the other Contracting State.

Article 23

METHODS FOR ELIMINATION OF DOUBLE TAXATION

1. The laws in force in either of the Contracting States will continue to govern the taxation of income in the respective Contracting States except where provisions to the contrary are made in this Agreement.

2. Double taxation shall be eliminated as follows:

In Tajikistan:

a) Where a resident of Tajikistan derives income which, in accordance with the provisions of this Agreement, may be taxed in India, Tajikistan shall allow as a deduction from the tax on the income of that resident, an amount equal to the tax paid in India.

Such deduction shall not, however, exceed that portion of the tax as computed before the deduction is given, which is attributable, as the case may be, to the income which may be taxed in India.

b) Where in accordance with any provision of the Agreement, income derived by a resident of Tajikistan is exempt from tax in Tajikistan, Tajikistan may nevertheless, in calculating the amount of tax on the remaining income of such resident, take into account the exempted income.

In India:

a) Where a resident of India derives income which, in accordance with the provisions of this Agreement, may be taxed in Tajikistan, India shall allow as a deduction from the tax on the income of that resident, an amount equal to the tax paid in Tajikistan.

Such deduction shall not, however, exceed that portion of the tax as computed before the deduction is given, which is attributable, as the case may be, to the income which may be taxed in Tajikistan.

b) Where in accordance with any provision of the Agreement income derived by a resident of India is exempt from tax in India, India may

nevertheless, in calculating the amount of tax on the remaining income of such resident, take into account the exempted income.

Article 24

NON-DISCRIMINATION

1. Nationals of a Contracting State shall not be subjected in the other Contracting State to any taxation or any requirement connected therewith, which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which nationals of that other State in the same circumstances, in particular with respect to residence, are or may be subjected. This provision shall, notwithstanding the provisions of Article 1, also apply to persons who are not residents of one or both of the Contracting States.

2. The taxation on a permanent establishment which an enterprise of a Contracting State has in the other Contracting State shall not be less favorably levied in that other State than the taxation levied on enterprises of that other State carrying on the same activities. This provision shall not be construed as obliging a Contracting State to grant to residents of the other Contracting State any personal allowances, reliefs and reductions for taxation purposes on account of civil status or family responsibilities which it grants to its own residents. This provision shall not be construed as preventing a Contracting State from charging the profits of a permanent establishment which a company of the other Contracting State has in the first mentioned State at a rate of tax which is higher than that imposed on the profits of a similar company of the first mentioned Contracting State, nor as being in conflict with the provisions of paragraph 3 of Article 7.

3. Except where the provisions of paragraph 1 of Article 9, paragraph 7 of Article 11, or paragraph 6 of Article 12, apply, interest, royalties and other disbursements paid by an enterprise of a Contracting State to a resident of the other Contracting State shall, for the purpose of determining the taxable profits of such enterprise, be deductible under the same conditions as if they had been paid to a resident of the first-mentioned State. Similarly, any debts of an enterprise of a Contracting State to a resident of the other Contracting State shall, for the purpose of determining the taxable capital of such enterprise, be deductible under the same conditions as if they had been contracted to a resident of the first-mentioned State.

4. Enterprises of a Contracting State, the capital of which is wholly or partly owned or controlled, directly or indirectly, by one or more residents of the other Contracting State, shall not be subjected in the first-mentioned State to any taxation or any requirement connected therewith which is other or more burdensome than the taxation and connected requirements to which other similar enterprises of the first-mentioned State are or may be subjected.

5. The provisions of this Article shall apply to taxes covered by this Agreement.

Article 25

MUTUAL AGREEMENT PROCEDURE

1. Where a person considers that the actions of one or both of the Contracting States result or will result for him in taxation not in accordance with the provisions of this Agreement, he may, irrespective

of the remedies provided by the domestic law of those States, present his case to the competent authority of the Contracting State of which he is a resident or, if his case comes under paragraph 1 of Article 24, to that of the Contracting State of which he is a national. The case must be presented within three years from the first notification of the action resulting in taxation not in accordance with the provisions of the Agreement.

2. The competent authority shall endeavour, if the objection appears to it to be justified and if it is not itself able to arrive at a satisfactory solution, to resolve the case by mutual agreement with the competent authority of the other Contracting State, with a view to the avoidance of taxation which is not in accordance with the Agreement. Any agreement reached shall be implemented notwithstanding any time limits in the domestic law of the Contracting States.

3. The competent authorities of the Contracting States shall endeavour to resolve by mutual agreement any difficulties or doubts arising as to the interpretation or application of the Agreement. They may also consult together for the elimination of double taxation in cases not provided for in the Agreement.

4. The competent authorities of the Contracting States may communicate with each other directly for the purpose of reaching an agreement in the sense of the preceding paragraphs. When it seems advisable in order to reach agreement to have an oral exchange of opinions, such exchange may take place through a Commission

consisting of representatives of the competent authorities of the Contracting States.

Article 26

EXCHANGE OF INFORMATION

1. The competent authorities of the Contracting States shall exchange such information (including documents or certified copies of the documents) as is necessary for carrying out the provisions of this Agreement or of the domestic laws concerning taxes of every kind and description imposed on behalf of the Contracting States, or of their political subdivisions or local authorities, insofar as the taxation thereunder is not contrary to the Agreement. The exchange of information is not restricted by Article 1 and 2.

2. Any information received under paragraph 1 by a Contracting State shall be treated as secret in the same manner as information obtained under the domestic laws of that State and shall be disclosed only to persons or authorities (including courts and administrative bodies) concerned with the assessment or collection of, the enforcement or prosecution in respect of, or the determination of appeals in relation to the taxes referred to in paragraph 1, or the oversight of the above. Such persons or authorities shall use the information only for such purposes. They may disclose the information in public court proceedings or in judicial decisions.

(3). In no case shall the provisions of paragraph 1 be construed so as to impose on a Contracting State the obligation:

a) to carry out administrative measures at variance with the laws and administrative practice of that or of the other Contracting State;

b) to supply information (including documents or certified copies of the documents) which is not obtainable under the laws or in the normal course of the administration of that or of the other Contracting State;

c) to supply information which would disclose any trade, business, industrial, commercial or professional secret or trade process, or information, the disclosure of which would be contrary to public policy (ordre public).

4. If information is requested by a Contracting State in accordance with this Article, the other Contracting State shall use its information gathering measures to obtain the requested information, even though that other State may not need such information for its own tax purposes. The obligation contained in the preceding sentence is subject to the limitations of paragraph 3 but in no case shall such limitations be construed to permit a Contracting State to decline to supply information solely because it has no domestic interest in such information.

5. In no case shall the provisions of paragraph 3 be construed to permit a Contracting state to decline to supply information solely because the information is held by a bank, other financial institution, nominee or person acting in an agency or a fiduciary capacity or because it relates to ownership interests in a person.

Article 27

ASSISTANCE IN THE COLLECTION OF TAXES

1. The Contracting States shall lend assistance to each other in the collection of revenue claims. This assistance is not restricted by Articles 1 & 2. The competent authorities of the Contracting States may by mutual agreement settle the mode of application of this Article.

2. The term "revenue claim" as used in this Article means an amount owed in respect of taxes of every kind and description imposed on behalf of the Contracting States, or of their political subdivisions or local authorities, insofar as the taxation thereunder is not contrary to this Agreement or any other instrument to which the Contracting States are parties, as well as interest, administrative penalties and costs of collection or conservancy related to such amount.

3. Where a revenue claim of a Contracting State is enforceable under the laws of that State and is owed by a person who, at that time, cannot, under the laws of that State, prevent its collection, that revenue claim shall, at the request of the competent authority of that State, be accepted for purposes of collection by the competent authority of the other Contracting State, that revenue claim shall be collected by that other

State in accordance with the provisions of its laws applicable to the enforcement and collection of its own taxes as if the revenue claim were a revenue claim of that other State.

4. When a revenue claim of a Contracting State is a claim in respect of which that State may, under its law, take measures of conservancy with a view to ensure its collection, that revenue claim shall, at the request of the competent authority of that State, be accepted for purposes of taking measures of conservancy by the competent authority of the other Contracting State. That other State shall take measures of conservancy in respect of that revenue claim in accordance with the provisions of its laws as if the revenue claim were a revenue claim of that other State even if, at the time when such measures are applied, the revenue claim is not enforceable in the first-mentioned State or is owed by a person who has a right to prevent its collection.

5. Notwithstanding the provisions of paragraphs 3 and 4, a revenue claim accepted by a Contracting State for purposes of paragraph 3 or 4 shall not, in that State, be subject to the time limits or accorded any priority applicable to a revenue claim under the laws of that State by reason of its nature as such. In addition, a revenue claim accepted by a Contracting State for the purposes of paragraph 3 or 4 shall not, in that State, have any priority applicable to that revenue claim under the laws of the other Contracting State.

6. Proceedings with respect to the existence, validity or the amount of a revenue claim of a Contracting State shall only be brought before

the courts or administrative bodies of that State. Nothing in this Article shall be construed as creating or providing any right to such proceedings before any court or administrative body of the other Contracting State.

7. Where, at any time after a request has been made by a Contracting State under paragraph 3 or 4 and before the other Contracting State has collected and remitted the relevant revenue claim to the first-mentioned State, the relevant revenue claim ceases to be

a) in the case of a request under paragraph 3, a revenue claim of the first-mentioned State that is enforceable under the laws of that State and is owed by a person who, at that time, cannot, under the laws of that State, prevent its collection, or

b) in the case of a request under paragraph 4, a revenue claim of the first-mentioned State in respect of which that State may, under its laws, take measures of conservancy with a view to ensure its collection

The competent authority of the first-mentioned State shall promptly notify the competent authority of the other State of that fact and, at the option of the other State, the first-mentioned State shall either suspend or withdraw its request.

8. In no case shall the provisions of this Article be construed so as to impose on a Contracting State the obligation:

a) to carry out administrative measures at variance with the laws and administrative practice of that or of the other Contracting State;

b) to carry out measures which would be contrary to public policy (ordre public);

c) to provide assistance if the other Contracting State has not pursued all reasonable measures of collection or conservancy, as the case may be, available under its laws or administrative practice;

d) to provide assistance in those cases where the administrative burden for that State is clearly disproportionate to the benefit to be derived by the other Contracting State.

Article 28

LIMITATION OF BENEFITS

1. Except as otherwise provided in this Article, a person (other than an individual), which is a resident of a Contracting State and which derives income from the other Contracting State shall be entitled to all the benefits of this Agreement otherwise accorded to residents of a Contracting State only if such a person is a qualified person as defined in paragraph 2 and meets the other conditions of this Agreement for the obtaining of any of such benefits.

2. A person of a contracting state is a qualified person for a fiscal year only if such a person is either:

(a) Governmental entity; or

(b) a company incorporated in either of the Contracting States, if -

(i) the principal class of its shares is listed on a recognised stock exchange as defined in paragraph 5 of this Article and is regularly traded on one or more recognised stock exchanges, or

(ii) at least 50% of the aggregate vote or value of the shares in the company is owned directly or indirectly by one or more individuals residents of either of the Contracting States or/and by other persons incorporated in either of the Contracting States, atleast 50% of the aggregate vote or value of the shares or beneficial interest of which is owned directly or indirectly by one or more individuals residents of either of the Contracting States, or

(c) a partnership or association of persons, at least 50% or more of whose beneficial interests is owned by one or more individuals residents of either of the Contracting States or/and by other persons incorporated in either of the Contracting States, at least 50% of the aggregate vote or value of the shares or beneficial

interest of which is owned directly or indirectly by one or more individuals residents of either of the Contracting States, or

(d) A charitable institution or other tax exempt entity whose main activities are carried on in either of the Contracting States:

Provided that the persons mentioned above will not be entitled to the benefits of the Agreement if more than 50% of the person's gross income for the taxable year is paid or payable directly or indirectly to persons who are not residents of either of the Contracting States in the form of payments that are deductible for the purpose of computation of tax covered by this Agreement in the person's state of residence (but not including arm's length payment in the ordinary course of business for services or tangible property and payments in respect of financial obligations to a bank incurred in connection with a transaction entered into with the Permanent Establishment of the bank situated in either of the Contracting States).

3. The provisions of Paragraph 1 and 2 shall not apply and a resident of a Contracting State will be entitled to benefits of the Agreement with respect to an item of income derived from the other State, if the person actively carries on business in the State of residence (other than the business of making or managing investments for the resident's own account unless these activities are banking, insurance or security activities) and the income derived from the other Contracting States is derived in connection with or is incidental to that business and that resident satisfies the other conditions of this Agreement for the obtaining of such benefits.

4. A resident of a Contracting State shall nevertheless be granted the benefits of the Agreement if the Competent Authority of the other Contracting State determines that the establishment or acquisition or maintenance of such person and the conduct of its operations did not have as one of its principal purposes the obtaining of benefits under the Agreement.

5. For the purposes of this Article the term 'recognised stock exchange' means

(a) in Tajikistan, The Stock Exchange of Tajikistan as recognized by the Securities and Exchange Act;

(b) in India, a Stock Exchange which is for the time being recognized by the Central Government under section 4 of the Securities Contracts (Regulation) Act,1956;

(c) any other stock exchange which the Competent Authorities agree to recognize for the purposes of this Article.

6. Notwithstanding anything contained in paragraphs 2 to 5 above, any person shall not be entitled to the benefits of this Agreement, if its affairs were arranged in such a manner as if it was the main purpose or one of the main purposes to avoid taxes to which this Agreement applies.

Article 29

MEMBERS OF DIPLOMATIC MISSIONS AND CONSULAR POSTS

Nothing in this Agreement shall affect the fiscal privileges of members of diplomatic missions or consular posts under the general rules of international law or under the provisions of special agreements.

Article 30

ENTRY INTO FORCE

1. The Contracting States shall notify each other in writing through diplomatic channels, the completion of the procedures required by the respective laws for the entry into force of this Agreement.

2. This Agreement shall enter into force on the date of the later of the notifications referred to in paragraph 1 of this Article.

3. The provisions of this Agreement shall have effect:

(a) In Tajikistan, in respect of income derived in any financial year beginning on or after the first day of January next following the calendar year in which the Agreement enters into force.

(b) In India, in respect of income derived in any fiscal year beginning on or after the first day of April next following the calendar year in which the Agreement enters into force; and

4. The contracting States by mutual agreement may introduce amendments into the agreement by separate protocol, the provisions of which shall form an integral part of the Agreement.

Article 31

TERMINATION

This Agreement shall remain in force indefinitely until terminated by a Contracting State. Either Contracting State may terminate the Agreement, through diplomatic channels, by giving notice of

termination at least six months before the end of any calendar year beginning after the expiration of five years from the date of entry into force of the Agreement. In such event, the Agreement shall cease to have effect:

a) In Tajikistan, in respect of income derived in any financial year beginning on or after the first day of January next following the calendar year in which the notice is given.

b) In India, in respect of income derived in any fiscal year on or after the first day of April next following the calendar year in which the notice is given;

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized thereto, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at New Delhi this 20th day of November, 2008 each in the Tajik, Hindi and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

26|XI|2008.

For the Government of the Republic of Tajikistan	For the Government of the Republic of India

आय पर करों के संबंध में दोहरे कराधान के परिहार और
राजस्व अपवंचन को रोकने के लिए

ताजिकिस्तान गणराज्य की सरकार

और

भारत गणराज्य की सरकार

के बीच

करार

ताजिकिस्तान गणराज्य की सरकार और भारत गणराज्य की सरकार, आय पर करों के संबंध में दोहरे कराधान के परिहार और राजस्व अपवंचन को रोकने के लिए तथा दोनों देशों के बीच आर्थिक सहयोग को बढ़ावा देने की दृष्टि से एक करार निष्पन्न करने की इच्छा से नीचे लिखे अनुसार सहमत हुई हैं :

अनुच्छेद - 1

शामिल व्यक्ति

यह करार उन व्यक्तियों पर लागू होगा, जो संविदाकारी राज्यों में से किसी एक अथवा दोनों के निवासी हैं ।

अनुच्छेद - 2

करार के अंतर्गत आने वाले कर

1. यह करार किसी संविदाकारी राज्य अथवा इसके राजनैतिक/प्रशासनिक/राज्यक्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा स्थानीय प्राधिकरण द्वारा आय पर लगाए गए करों के संबंध में लागू होगा, चाहे वे किसी भी तरह से लगाए जाएं ।

2. चल अथवा अचल सम्पत्ति के अंतरण से प्राप्त अभिलाभों पर लगाए गए करों और उद्यमों द्वारा प्रदत्त मजदूरी अथवा वेतनों की कुल राशियों पर करों सहित कुल आय अथवा आय के तत्वों पर लगाए गए सभी करों को आय पर लगाए गए करों के रूप में माना जाएगा।

3. जिन मौजूदा करों पर यह करार लागू होगा वे विशेषतया इस प्रकार हैं :

(क) भारत में, आयकर जिसमें उस पर लगने वाला कोई अधिभार भी शामिल है; (जिसे इसके बाद "भारतीय कर" कहा जाएगा) ;

(ख) ताजिकिस्तान गणराज्य में :
- विधिक व्यक्तियों की आय पर कर ;
- व्यष्टियों की आय पर कर ;

(जिसे इसके बाद "ताजिक कर" कहा जाएगा) ।

4. यह करार किसी भी समरूप अथवा तत्वतः समान करों पर भी लागू होगा जो करार पर हस्ताक्षर किए जाने की तारीख के पश्चात् विद्यमान करों के अतिरिक्त अथवा उनके स्थान पर लगाए जाएंगे । संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी किन्हीं भी महत्वूपर्ण परिवर्तनों के संबंध में एक-दूसरे को अधिसूचित करेंगे जो उनके अपने-अपने कराधान कानूनों में किए गए हों ।

अनुच्छेद - 3

सामान्य परिभाषाएं

1. इस करार के प्रयोजनार्थ जब तक कि संदर्भ में अन्यथा अपेक्षित न हो :

(क) "भारत" पद से अभिप्रेत है - भारत गणराज्य का राज्यक्षेत्र और इसमें राज्यक्षेत्रीय समुद्र और उसके ऊपर के वायुमंडलीय क्षेत्र तथा इसके साथ-साथ कोई भी अन्य समुद्री क्षेत्र शामिल है, जिस पर समुद्री कानून पर संयुक्त राष्ट्र अभिसमय सहित भारतीय कानून और अन्तरराष्ट्रीय कानून के अनुसार भारत का प्रभुसत्ता सम्पन्न अधिकार, अन्य अधिकार और क्षेत्राधिकार हो ;

(ख) पद "ताजिकिस्तान" का अर्थ ताजिकिस्तान गणराज्य है, और जब इसका प्रयोग भौगोलिक रूप में होता है तो इसका अर्थ उस राज्यक्षेत्र से है जिसमें अन्तःस्थलीय जल और उसके ऊपर के वायुमंडलीय क्षेत्र शामिल हैं जिस पर ताजिकिस्तान गणराज्य अपने प्रभुसत्ता संपन्न अधिकारों और क्षेत्राधिकार का प्रयोग कर सकता है जिसमें उनके कानूनों और अंतर्राष्ट्रीय कानून के अनुसार, उसकी अवमृदा और प्राकृतिक संसाधनों के प्रयोग का अधिकार शामिल है ;

(ग) "एक संविदाकारी राज्य" और "दूसरा संविदाकारी राज्य" पदों का तात्पर्य संदर्भ की अपेक्षानुसार भारत गणराज्य अथवा ताजिकिस्तान गणराज्य है ;

(घ) "व्यक्ति" पद में कोई व्यक्ति, कोई कम्पनी, व्यक्तियों का कोई समूह और कोई अन्य ऐसी सत्ता शामिल है जिसे संबंधित संविदाकारी राज्यों में प्रवृत्त कराधान कानूनों के अंतर्गत एक कराधेय इकाई के रूप में माना जाता है;

(ङ.) "कम्पनी" पद से कोई निगमित निकाय अथवा कोई सत्ता अभिप्रेत है जिसे कर प्रयोजनों के लिए एक निगमित निकाय के रूप में माना जाए ;

(च) "उद्यम" पद, किसी कारोबार को चलाने के लिए लागू होता है ;

(छ) "एक संविदाकारी राज्य का उद्यम" तथा "दूसरे संविदाकारी राज्य का उद्यम" पद से क्रमशः एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा संचालित कोई उद्यम तथा दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा संचालित कोई उद्यम अभिप्रेत है ;

(ज) "अन्तरराष्ट्रीय यातायात" पद से अभिप्रेत है, किसी ऐसे जलयान अथवा वायुयान द्वारा कोई भी परिवहन जो एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम द्वारा संचालित हो, सिवाए उस स्थिति के जब जलयान अथवा वायुयान केवल दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थानों के बीच ही चलाया जाता है;

(झ) "सक्षम प्राधिकारी" पद से अभिप्रेत है :

(i) भारत में : वित्त मंत्री, भारत सरकार अथवा उसका प्राधिकृत प्रतिनिधि ;

(ii) ताजिकिस्तान में, वित्त मंत्री अथवा उसका प्राधिकृत प्रतिनिधि ;

(ञ) "राष्ट्रिक" पद से अभिप्रेत है :

(i) किसी संविदाकारी राज्य की राष्ट्रीयता धारण करने वाला कोई व्यक्ति ;

(ii) कोई कानूनी व्यक्ति, भागीदारी अथवा संस्थान, जिसे अपने इस तरह की हैसियत किसी संविदाकारी राज्य में प्रवृत्त कानूनों से प्राप्त होती हो ;

(ट) "कर" पद से संदर्भ के अनुसार, भारतीय कर अथवा ताजिक अभिप्रेत है, परन्तु इसमें ऐसी कोई राशि शामिल नहीं होगी, जो उन करों के संबंध में किसी भूल अथवा चूक के संदर्भ में देय हो, जिन पर यह करार लागू होता हो अथवा उन करों के संबंध में लगाए गए अर्थदंड अथवा जुर्माने का द्योतक हो ;

(ठ) " वित्त वर्ष" पद से अभिप्रेत है :

(i) भारत के मामले में : अप्रैल माह की पहली तारीख को आरम्भ होने वाला वित्तीय वर्ष ;

(ii) ताजिकिस्तान के मामले में : जनवरी माह की पहली तारीख को आरम्भ होने वाला वित्तीय वर्ष ;

2. किसी संविदाकारी राज्य द्वारा जहां तक इस करार को किसी भी समय लागू किए जाने का प्रश्न है, जब तक संदर्भ से अन्यथा अपेक्षित न हो, उसमें अपरिभाषित किसी शब्द का वही अर्थ होगा जो उन करों के प्रयोजनों के लिए उस राज्य, जिस पर यह करार लागू होता है, के कानूनों के अंतर्गत उस समय होता है और यह अर्थ उस राज्य के किन्हीं अन्य कानूनों के अंतर्गत लगाए गए अर्थ पर प्रभावी होगा जो उस राज्य के कर कानूनों के अंतर्गत लगाए जाते हैं ।

अनुच्छेद - 4

निवासी

1. इस करार के प्रयोजनार्थ "एक संविदाकारी राज्य का निवासी" पद का अर्थ किसी ऐसे व्यक्ति से है जिस पर उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत उसके अधिवास, निवास, प्रबन्ध - स्थान अथवा किसी ऐसे ही कारण से कर लगाया जा सकता है और इसमें वह राज्य और इसका कोई राजनयिक/प्रशासनिक/राज्यक्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा उसका स्थानीय प्राधिकरण भी शामिल है । तथापि, इस पद में कोई ऐसा व्यक्ति शामिल नहीं होगा जिस पर केवल उस राज्य में स्थित स्रोतों से होने वाली आय पर उस राज्य में कर लगाया जा सकता है ।

2. जहां पैराग्राफ 1 के उपबंधों के कारण कोई व्यक्ति दोनों ही संविदाकारी राज्यों का निवासी हो, वहां उसकी हैसियत निम्नानुसार तय की जाएगी :

क) उसे केवल उसी राज्य का निवासी माना जाएगा जहां उसे एक स्थायी निवास-गृह उपलब्ध हो, यदि उसे दोनों ही राज्यों में कोई स्थायी निवास-गृह उपलब्ध हो, तो वह उस राज्य का एक निवासी माना जाएगा, जिसके साथ उसके व्यक्तिगत और आर्थिक संबंध घनिष्ठतर हैं (महत्वपूर्ण हितों का केन्द्र) ;

ख) यदि उस राज्य का, जिसमें उसके महत्वपूर्ण हित निहित हैं, निर्धारण नहीं किया जा सकता हो अथवा यदि उसको दोनों राज्यों में से किसी भी राज्य में कोई स्थायी निवास-गृह उपलब्ध नहीं हो, तो वह उस राज्य का एक निवासी माना जाएगा जिसमें वह आदतन रहता हो ;

ग) यदि वह आदतन दोनों ही राज्यों में रहता हो अथवा उनमें से किसी भी राज्य में नहीं रहता हो, तो वह उस राज्य का निवासी माना जाएगा जिसका वह एक राष्ट्रिक हो ;

घ) यदि वह दोनों ही राज्यों का राष्ट्रिक हो अथवा उनमें से किसी भी राज्य का राष्ट्रिक नहीं है तो संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी पारस्परिक सहमति द्वारा इस प्रश्न का निर्णय करने का प्रयास करेंगे ।

3. जहां पैराग्राफ 1 के उपबंधों के कारण किसी व्यष्टि से भिन्न कोई व्यक्ति दोनों संविदाकारी राज्यों का निवासी हो, वहां वह उस राज्य का निवासी माना जाएगा जिसमें उसका प्रभावी प्रबन्ध स्थान स्थित है । यदि उस राज्य का निर्धारण नहीं किया जा सकता हो जिसमें उसका प्रभावी प्रबंध स्थान स्थित है तो संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी पारस्परिक सहमति से इस प्रश्न का समाधान करेंगे ।

अनुच्छेद - 5

स्थायी संस्थापन

1. इस करार के प्रयोजनों के लिए "स्थायी संस्थापन" पद का आशय कारोबार के उस निश्चित स्थान से है, जिसके द्वारा किसी उद्यम का कारोबार सम्पूर्णतः अथवा अंशतः किया जाता है ।

2. "स्थायी संस्थापन" पद में विशेषतया निम्नलिखित शामिल होंगे :

(क) प्रबंध का कोई स्थान ;

(ख) कोई शाखा ;

(ग) कोई कार्यालय ;

(घ) कोई कारखाना ;

(ङ) कोई कार्यशाला ;

(च) किसी व्यक्ति से संबंधित कोई भाण्डागार जो दूसरों को भण्डारण सुविधाएं मुहैया कराता हो ;

(छ) कोई फार्म, बागवानी अथवा अन्य स्थान जहां कृषि, वानिकी, बागवानी अथवा इससे संबंधित कार्यकलाप किए जाते हों, और

(ज) कोई खान, तेल अथवा गैस का कुआँ, खदान अथवा प्राकृतिक संसाधनों के निष्कर्षण का कोई अन्य स्थान ।

3. पद "स्थायी संस्थापन" में इसी प्रकार कोई भवन अथवा निर्माण-स्थल, प्रस्थापन अथवा संयोजन परियोजना अथवा उससे संबंधित पर्यवेक्षी कार्यकलाप होंगे यदि ऐसा भवन स्थल, परियोजना अथवा कार्यकलाप एक वर्ष से अधिक समय तक चले ।

4. इस अनुच्छेद के पूर्ववर्ती उपबंधों के होते हुए भी "स्थायी संस्थापन" पद में निम्नलिखित को शामिल नहीं समझा जाएगा :

(क) उस उद्यम से संबंधित माल अथवा पण्य-वस्तुओं के मात्र भण्डारण अथवा प्रदर्शन अथवा डिलीवरी के प्रयोजनार्थ सुविधाओं का इस्तेमाल करना ;

(ख) मात्र भण्डारण, प्रदर्शन अथवा डिलीवरी के प्रयोजनार्थ उद्यम से संबंधित माल अथवा पण्य वस्तुओं के किसी स्टॉक का रख-रखाव करना ;

(ग) किसी अन्य उद्यम द्वारा केवल संसाधित किए जाने के प्रयोजनार्थ उद्यम के माल अथवा पण्य-वस्तुओं के स्टॉक का रख-रखाव करना ;

(घ) उद्यम के लिए माल अथवा पण्य-वस्तुओं का केवल क्रय करने के लिए अथवा सूचना एकत्र करने के लिए कारोबार के किसी निश्चित स्थान का रख-रखाव करना ;

(ड.) उद्यम के लिए केवल प्रारम्भिक अथवा सहायक स्वरूप के किसी अन्य कार्यकलाप को चलाने के प्रयोजनार्थ कारोबार के लिए निश्चित स्थान का रख-रखाव करना ;

(च) उप-पैराग्राफ (क) से (ड.) तक में उल्लिखित केवल किन्हीं कार्य-कलापों के संयोजन के लिए व्यवसाय के किसी निश्चित स्थान का रख-रखाव करना, बशर्ते कि इस संयोजन के परिणामस्वरूप कारोबार के निश्चित स्थान का समस्त कार्यकलाप किसी प्रारम्भिक या सहायक स्वरूप का हो ।

5. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंधों के होते हुए भी, जहां किसी स्वतंत्र हैसियत के किसी अभिकर्ता, जिस पर पैराग्राफ 6 लागू होता हो, से भिन्न कोई व्यक्ति अन्य किसी उद्यम की ओर से कार्य कर रहा हो और आदतन वह संविदाकारी राज्य में उस उद्यम के नाम से संविदाएं सम्पन्न करने का प्राधिकार का प्रयोग करता हो तो उन कार्यकलापों के संबंध में, जिन्हें उक्त व्यक्ति उद्यम के लिए करता है, उस उद्यम का राज्य में स्थायी संस्थापन का होना माना जाएगा कि ऐसे व्यक्ति की गतिविधियां पैराग्राफ 4 में उल्लिखित उन गतिविधियों तक सीमित न हों, जिन्हें यदि वह कारोबार के एक निश्चित स्थान के माध्यम से प्रयोग करता है जब तक वह पैराग्राफ के उपबंधों के अधीन कारोबार के इस निश्चित स्थान को एक स्थायी संस्थापन नहीं बना देगा ;

6. किसी उद्यम का किसी संविदाकारी राज्य में मात्र इस कारण कोई स्थायी संस्थापन का होना नहीं माना जाएगा कि वह उस राज्य में किसी दलाल, सामान्य कमीशन एजेंट अथवा स्वतंत्र हैसियत वाले किसी अन्य एजेंट के माध्यम से कारोबार करता है, बशर्ते कि ऐसे व्यक्ति अपने कारोबार का काम सामान्य रूप से कर रहे हों । तथापि, जब ऐसे किसी एजेंट के कार्यकलाप पूर्णतः अथवा लगभग पूर्णतः उस उद्यम की ओर से किए जाते हों, तो उसे इस पैराग्राफ के अभिप्राय के अंतर्गत स्वतंत्र हैसियत का एजेंट नहीं समझा जाएगा ।

7. यह तथ्य कि कोई कम्पनी, जो एक संविदाकारी राज्य की निवासी है, किसी ऐसी कम्पनी को नियंत्रित करती है अथवा किसी ऐसी कम्पनी द्वारा नियंत्रित होती है, जो दूसरे संविदाकारी राज्य की निवासी है अथवा जो उस दूसरे राज्य में (चाहे किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से अथवा अन्यथा) कारोबार करती है, को उन दोनों में से किसी कम्पनी को स्वतः ही दूसरे का स्थायी संस्थापन नहीं माना जाएगा ।

अनुच्छेद - 6

अचल सम्पत्ति से आय

1. एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित अचल सम्पत्ति से प्राप्त आय पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जाएगा ।

2. "अचल सम्पत्ति" पद का अर्थ वही होगा जो उस संविदाकारी राज्य के कानून के अंतर्गत उसका अर्थ है, जिसमें विचाराधीन सम्पत्ति स्थित है । इस पद में, किसी भी हालत में, ये शामिल होंगे - अचल सम्पत्ति के अवसाधन के रूप में सम्पत्ति, कृषि और वानिकी में प्रयुक्त पशुधन और उपस्कर, ऐसे अधिकार, जिन पर भू-सम्पत्ति संबंधी सामान्य कानून के उपबंध लागू होते हों, अचल सम्पत्ति को भोगने के अधिकार और खनिज भण्डार, स्रोतों तथा अन्य प्राकृतिक संसाधनों के दोहन के लिए अथवा दोहन के अधिकार के प्रतिफल के रूप में परिवर्तनीय अथवा नियत अदायगियों के अधिकार ; जलयान, नाव और वायुयान अचल सम्पत्ति के रूप में नहीं माने जाएंगे ।

3. पैराग्राफ 1 के उपबंध, अचल सम्पत्ति के प्रत्यक्ष उपयोग, उसे किराये पर देने अथवा इसके किसी अन्य प्रकार के प्रयोग से उद्भूत होने वाली आय पर भी लागू होंगे ।

4. पैराग्राफ 1 और 3 के उपबंध, किसी उद्यम की अचल सम्पत्ति से प्राप्त आय पर तथा स्वतंत्र व्यक्तिगत सेवाओं के निष्पादन के लिए प्रयुक्त अचल सम्पत्ति से प्राप्त आय पर भी लागू होंगे ।

अनुच्छेद - 7

कारोबार से लाभ

1. एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम के लाभों पर केवल उसी राज्य में कर लगाया जाएगा जब तक कि वह उद्यम दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से उस राज्य में कारोबार नहीं करता हो । यदि उक्त उद्यम

उपर्युक्त तरीके से कारोबार करता हो तो उस उद्यम के लाभों पर दूसरे राज्य में भी कर लगाया जा सकता है, किन्तु उसके लाभों के केवल उतने अंश पर ही कर लगेगा जो उस स्थायी संस्थापन को प्राप्त हुए माने जाएंगे ।

2. पैराग्राफ 3 के उपबंधों के अधीन रहते हुए, जहां एक संविदाकारी राज्य का कोई उद्यम दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से कारोबार करता हो, वहां प्रत्येक संविदाकारी राज्य में ऐसे स्थायी संस्थापन के कारण हुए लाभ, वे लाभ माने जाएंगे जिनके होने की संभावना तब होगी जब एक समान या उससे मिलती-जुलती परिस्थितियों में एक समान या मिलते-जुलते कार्यकलापों में लगे हुए कोई और भिन्न उद्यम हो और वे उस उद्यम के साथ पूर्णतः स्वतंत्र रूप से कारोबार करता है जिसका वह एक स्थायी संस्थापन है ।

3. किसी स्थायी संस्थापन के लाभों के निर्धारण करने में उस राज्य के कानूनों के उपबंधों और उसकी सीमाओं के अध्यधीन उन खर्चों की कटौती की अनुमति दी जाएगी, जो उस स्थायी संस्थापन के प्रयोजनार्थ खर्च किए जाते हैं, जिनमें इस प्रकार लगाए गए कार्यकारी एवं सामान्य प्रशासनिक व्यय भी शामिल हैं, भले ही वे उस राज्य में किए गए हों जिसमें स्थायी संस्थापन स्थित है अथवा अन्यत्र किए गए हों ।

4. जहां एक संविदाकारी राज्य में उद्यम के कुल लाभ को उसके विभिन्न भागों में प्रभाजन के आधार पर एक स्थायी संस्थापन को होने वाले लाभ का निर्धारण करने की प्रथा हो, वहां पैराग्राफ 2 की कोई भी बात उस संविदाकारी राज्य में प्रचलित प्रभाजन पद्धति से कर योग्य लाभ का निर्धारण करने से प्रतिबाधित नहीं करेगी, तथापि, प्रभाजन के लिए अपनाई गई विधि ऐसी होगी कि उसका परिणाम इस अनुच्छेद में विहित सिद्धांतों के अनुकूल होगा ।

5. कोई लाभ, केवल इस कारण से किसी स्थायी संस्थापन को हुआ नहीं माना जाएगा कि उस स्थायी संस्थापन ने उद्यम के लिए माल अथवा पण्य-वस्तुएं खरीदी हैं ।

6. पूर्ववर्ती पैराग्राफों के प्रयोजनार्थ स्थायी संस्थापन के कारण हुए लाभों को तब तक वर्षानुवर्ष उसी पद्धति से निर्धारित किया जाता रहेगा, जब तक कि उसके विपरीत कोई ठोस तथा पर्याप्त कारण नहीं हो ।

7. जहां लाभों में आय की ऐसी मदें शामिल होती हैं जिनका इस करार के अन्य अनुच्छेदों में अलग से विवेचन किया गया है, वहां उन अनुच्छेदों के उपबंध इस अनुच्छेद के उपबंधों से प्रभावित नहीं होंगे ।

अनुच्छेद - 8

जहाजरानी और वायु परिवहन

1. एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम द्वारा अन्तरराष्ट्रीय यातायात में जलयानों अथवा वायुयानों के प्रचालन से प्राप्त होने वाले लाभों पर केवल उसी राज्य में कर लगाया जाएगा ।

2. यदि किसी जहाजरानी उद्यम का प्रभावी प्रबंध-स्थान एक जलयान पर हो, तब इसे उस संविदाकारी राज्य में स्थित माना जाएगा जिसमें जलयान की घरेलू बन्दरगाह स्थित हो अथवा यदि उस संविदाकारी राज्य में ऐसी कोई घरेलू बन्दरगाह न हो, तो इसे उस संविदाकारी राज्य में स्थित माना जाएगा जिसका जलयान का प्रचालक एक निवासी हो ।

3. अन्तरराष्ट्रीय यातायात में माल अथवा पण्य-वस्तुओं के परिवहन के लिए प्रयोग किए जा रहे कंटेनरों के प्रयोग, अनुरक्षण अथवा उन्हें किराये पर देने (जिसमें कंटेनरों के परिवहन के लिए ट्रेलर और अन्य उपस्कर शामिल हैं) से किसी परिवहन उद्यम, जो किसी संविदाकारी राज्य का निवासी है, के द्वारा प्राप्त लाभ जो कि अंतरराष्ट्रीय यातायात में जलयान अथवा वायुयान के प्रचालन से प्राप्त आय के आनुषंगिक हो, केवल उस संविदाकारी राज्य में कराधेय होंगे, जब तक कि कंटेनरों का प्रयोग केवल दूसरे राज्य के भीतर हीं किया जाता हो ।

4. इस अनुच्छेद के प्रयोजनार्थ, ऐसे निवेश, जो अन्तराष्ट्रीय यातायात में जलयानों अथवा वायुयानों के प्रचालन से प्रत्यक्ष रूप से जुड़े हों, ऐसे निवेशों पर ब्याज को ऐसे जलयानों अथवा वायुयानों के प्रचालनों से प्राप्त लाभों के रूप में माना जाएगा यदि ये ऐसे कारोबार का अभिन्न अंग हों और अनुच्छेद 11 के उपबंध ऐसे ब्याज के संबंध में लागू नहीं होंगे ।

5. पैराग्राफ 1 के उपबंध किसी पूल, किसी संयुक्त उद्यम अथवा किसी अन्तरराष्ट्रीय प्रचालन एजेंसी में भाग लेने से प्राप्त लाभों पर भी लागू होंगे ।

अनुच्छेद - 9

सहयोगी उद्यम

1. जहां

(क) एक संविदाकारी राज्य का कोई उद्यम दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम के प्रबंध, नियंत्रण अथवा पूंजी में प्रत्यक्षतः अथवा अप्रत्यक्षतः भाग लेता है ; अथवा

(ख) वे ही व्यक्ति, एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम और दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम के प्रबंध, नियंत्रण अथवा पूंजी में प्रत्यक्षतः अथवा अप्रत्यक्षतः भाग लेते हैं;

और दोनों में से किसी भी अवस्था में दोनों उद्यमों के बीच उनके वाणिज्यिक अथवा वित्तीय संबंधों में ऐसी शर्तें रखी अथवा लगाई जाती हैं जो उन शर्तों से भिन्न हैं, जो स्वतंत्र उद्यमों के बीच रखी जाती हैं तो ऐसा कोई भी लाभ जो उन शर्तों के नहीं होने की स्थिति में उन उद्यमों में से एक उद्यम को प्राप्त हुआ होता, किन्तु उन शर्तों के कारण इस प्रकार प्राप्त नहीं हुआ, तो वे लाभ उस उद्यम के लाभों में शामिल किए जा सकेंगे और उन पर तद्नुसार कर लगाया जा सकेगा ।

2. जहां एक संविदाकारी राज्य उस राज्य के किसी उद्यम के लाभों में उन लाभों को सम्मिलित करता है और तद्नुसार कर लगाता है जिस पर दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया गया है और उसमें सम्मिलित किए गए लाभ ऐसे लाभ हैं जो प्रथमोल्लिखित राज्य के उद्यम को उस स्थिति में प्राप्त हुए होते यदि दोनों उद्यमों के बीच लगाई गई शर्तें उस तरह की होती जो स्वतंत्र उद्यमों के बीच लगाई गई होती, तब वह दूसरा राज्य उन लाभों पर उसमें प्रभारित कर की राशि के बराबर समुचित समायोजन करेगा । इस प्रकार के समायोजन को निश्चित करने में इस करार के अन्य उपबंधों को यथोचित रूप से ध्यान में रखना होगा और यदि आवश्यक हो, तो संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी एक दूसरे के साथ परामर्श करेंगे ।

अनुच्छेद - 10

लाभांश

1. एक संविदाकारी राज्य की निवासी किसी कम्पनी द्वारा दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को अदा किए गए लाभांश उस दूसरे राज्य में कराधेय होंगे ।

2. तथापि, ऐसे लाभांशों पर उस संविदाकारी राज्य में भी और उस राज्य के कानून के अनुसार कर लगाया जा सकेगा जिसकी लाभांश अदा करने वाली कम्पनी एक निवासी है, परन्तु यदि लाभांशों का हितभागी स्वामी दूसरे संविदाकरी राज्य का एक निवासी है तो इस प्रकार लगाया जाने वाला कर :

(क) लाभांशों की सकल राशि के पाँच (5) प्रतिशत से अधिक नहीं होगा, यदि हितभागी स्वामी एक कंपनी है (भागीदारी के अतिरिक्त) जो लाभांश अदा करने वाली कंपनी की शेयर पूंजी का कम से कम पच्चीस (25) प्रतिशत प्रत्यक्ष रूप से धारित करती है ।

(ख) अन्य सभी मामलों में लाभांशें की सकल राशि का दस (10) प्रतिशत से अधिक नहीं होगा ।

यह पैराग्राफ उन लाभों के संबंध में कम्पनी के कराधान को प्रभावित नहीं करेगा, जिन में से लाभांश अदा किए जाते हैं ।

3. इस अनुच्छेद में यथा प्रयुक्त "लाभांश" शब्द का अभिप्राय शेयरों अथवा अन्य अधिकारों से प्राप्त आय से है, जो लाभ की भागीदारिता के ऋण दावे न हों, और अन्य ऐसी निगमित अधिकारों से प्राप्त आय से है जिस पर वही कराधान व्यवस्था लागू होती है जो उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत शेयरों से प्राप्त आय के मामले में लागू होती है, जिसकी वितरण करने वाली कम्पनी एक निवासी है ।

4. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंध उस स्थिति में लागू नहीं होंगे, यदि लाभांशों का हितभागी स्वामी जो एक संविदाकारी राज्य का निवासी होने के कारण दूसरे संविदाकारी राज्य में वहां स्थित एक स्थायी संस्थापन के माध्यम से कारोबार करता है, जिसकी लाभांश अदा करने वाली कम्पनी निवासी है अथवा उस दूसरे राज्य में स्थित किसी निश्चित स्थान से स्वतंत्र वैयक्तिक सेवाएं प्रदान करता है और जिस सम्पति के संबंध में लाभांशों की अदायगी की जाती है वह इस प्रकार के स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान से प्रभावी रूप से सम्बद्ध है। ऐसी स्थिति में अनुच्छेद 7 या अनुच्छेद 14, जैसा भी मामला हो, के उपबंध लागू होंगे ।

5. जहां कोई कम्पनी, जो एक संविदाकारी राज्य की निवासी है, दूसरे संविदाकारी राज्य से लाभ अथवा आय प्राप्त करती है, वहां दूसरा राज्य कम्पनी द्वारा अदा किए गए लाभांशों पर, किसी भी प्रकार का कर नहीं लगाएगा, जब तक कि ऐसे लाभांश उस दूसरे राज्य के निवासी को अदा किया जाते हों, अथवा जब तक कि जिस सम्पत्ति के बारे में लाभांशों की अदायगी की जाती है, वह उस दूसरे राज्य में स्थित किसी

स्थायी संस्थापन या किसी नियत स्थान से प्रभावी रूप से संबद्ध हो और न ही कम्पनी के अवितरित लाभों पर कर लगाया जाएगा, चाहे अदा किए गए लाभांश अथवा अवितरित लाभ पूर्ण रूप से या आंशिक रूप से उस दूसरे राज्य में उद्भूत होने वाले लाभ अथवा आय के रूप में हों ।

अनुच्छेद - 11

ब्याज

1. एक संविदाकारी राज्य में उत्पन्न होने वाले तथा दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को अदा किए गए ब्याज पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

2. तथापि, इस प्रकार के ब्याज पर उस संविदाकारी राज्य में भी और उस राज्य के कानूनों के अनुसार कर लगाया जा सकेगा जिस राज्य में वह उद्भूत होता है, किन्तु यदि ब्याज का हितभागी स्वामी दूसरे संविदाकारी राज्य का निवासी है तो इस प्रकार प्रभारित कर, ब्याज की सकल रकम के 10 प्रतिशत से अधिक नहीं होगा ।

3. पैराग्राफ 2 के उपबंधों के होते हुए भी, एक संविदाकारी राज्य में उद्भूत ब्याज पर उस राज्य में कर से छूट प्राप्त होगी बशर्ते कि इसे निम्नलिखित के द्वारा प्राप्त किया गया हो और हितभागी रूप से अपने स्वामित्व में रखा गया हो :

क) दूसरे संविदाकारी राज्य की सरकार, उसका कोई राजनैतिक प्रशासनिक /राज्य क्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा कोई स्थानीय प्राधिकरण; अथवा

ख) (i) भारत के मामले मे, भारतीय रिजर्व बैंक, भारतीय आयात निर्यात बैंक, राष्ट्रीय आवास बैंक ; और

(ii) ताजिकिस्तान के मामले में, दि नेशलन बैंक ; या

(ग) दोनों संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारियों के बीच पत्रों के आदान-प्रदान के माध्यम से समय-समय पर सहमति द्वारा कोई अन्य संस्थान ।

4. इस अनुच्छेद में यथा-प्रयुक्त "ब्याज" शब्द से अभिप्रेत है - प्रत्येक प्रकार के ऋण संबंधी दावों से प्राप्त आय, चाहे वे बंधक द्वारा प्रतिभूत हों अथवा नहीं और चाहे उन्हें ऋण-दाता के लाभ में भागीदारी का कोई अधिकार प्राप्त हो अथवा नहीं हो और विशेष रूप से सरकारी प्रतिभूतियों से प्राप्त आय और बंधपत्रों अथवा ऋण-पत्रों से प्राप्त आय जिसमें ऐसी प्रतिभूतियों, बंधपत्रों अथवा ऋण-पत्रों से संबंधित प्रीमियम और पुरस्कार के

साथ-साथ अन्य आय भी शामिल हो । विलम्बित अदायगी के लिए अर्थदंड संबंधी प्रभारों को इस अनुच्छेद के प्रयोजन के लिए ब्याज अथवा अभिलाभ नहीं समझा जाएगा ।

5. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंध उस स्थिति में लागू नहीं होंगे, यदि ब्याज का हितभागी स्वामी, संविदाकारी राज्य का निवासी होने से दूसरे संविदाकारी राज्य में, जिसमें ब्याज उदभूत हुआ हो, उसमें स्थित किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से कारोबार करता हो अथवा उस दूसरे राज्य में, उसमें स्थित किसी निश्चित स्थान से स्वतंत्र वैयक्तिक सेवाएं निष्पादित करता हो और जिस ऋण-दावे के बारे में ब्याज अदा किया गया हो वह इस प्रकार के स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान से प्रभावी रूप से सम्बद्ध हो । ऐसे मामले में, अनुच्छेद 7 अथवा अनुच्छेद 14 के उपबंध, जैसा मामला हो, लागू होंगे ।

6. ब्याज किसी संविदाकारी राज्य में उद्भूत हुआ तभी माना जाएगा, जब ब्याज अदा करने वाला उस राज्य का निवासी हो । तथापि, जहां ब्याज अदा करने वाले व्यक्ति का, चाहे वह किसी संविदाकारी राज्य का निवासी हो अथवा नहीं किसी संविदाकारी राज्य में एक स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान है और इस संबंध में ऋण जिस पर ब्याज प्रदत्त किया गया था, इस प्रकार का ब्याज इस प्रकार के स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान द्वारा वहन किया जाता है, तो इस प्रकार का ब्याज उस राज्य में उद्भूत हुआ माना जाएगा जिसमें वह स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान स्थित है ।

7. जहां, अदा करने वाले और हितभागी स्वामी अथवा उन दोनों के बीच तथा किसी अन्य व्यक्ति के बीच विशेष संबंध होने के कारण अदा की गई ब्याज की रकम, उस ऋणदावे को ध्यान में रखते हुए जिसके लिए यह रकम अदा की गई है, उस रकम से बढ़ जाती है, जिसके संबंध में इस प्रकार के संबंध नहीं होने की स्थिति में अदा करने वाले और हितभागी स्वामी के बीच सहमति हो गई होती, वहां इस अनुच्छेद के उपबंध अंतिम रूप से वर्णित रकम पर ही लागू होंगे । ऐसे मामले में अदायगियों के आधिक्य भाग पर इस करार के अन्य उपबंधों को ध्यान में रखते हुए प्रत्येक संविदाकारी राज्य के कानूनों के अनुसार कर लगाया जाएगा ।

अनुच्छेद - 12

रायल्टियाँ

1. एक संविदाकारी राज्य में उद्भूत होने वाली और दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को अदा की गई रायल्टियों पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

2. तथापि, इस प्रकार की रायल्टियों पर उस संविदाकारी राज्य में भी, जिसमें वे उद्भूत हुई हो और उस राज्य के कानूनों के अनुसार कर लगाया जा सकेगा लेकिन यदि रायल्टियों का हितभागी स्वामी दूसरे संविदाकारी राज्य का एक निवासी है तो इस प्रकार लगाया गया कर रायल्टियों की सकल रकम के दस प्रतिशत से अधिक नहीं होगा ।

3. इस अनुच्छेद में यथा-प्रयुक्त "रायल्टियां" शब्द का अभिप्राय है - किसी साहित्यिक, कलात्मक या वैज्ञानिक कृति के किसी कापीराइट, जिसमें सिनेमाटोग्राफ फिल्में अथवा रेडियो अथवा दूरदर्शन प्रसारण के लिए फिल्में अथवा टेपें शामिल हैं, किसी पेटेंट, ट्रेडमार्क, डिजाइन या मॉडल, प्लान, गुप्त फार्मूला अथवा प्रक्रिया के प्रयोग हेतु अथवा प्रयोगाधिकार हेतु अथवा किसी औद्योगिक, वाणिज्यिक अथवा वैज्ञानिक उपकरण के प्रयोग हेतु अथवा प्रयोगाधिकार हेतु अथवा औद्योगिक, वाणिज्यिक अथवा वैज्ञानिक अनुभव से संबंधित सूचना के लिए प्रतिफल के रूप में प्राप्त की गई किसी भी प्रकार की अदायगियां।

4. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंध उस स्थिति में लागू नहीं होंगे यदि रायल्टियों का हितभागी स्वामी, जो एक संविदाकारी राज्य का निवासी होने के कारण दूसरे संविदाकारी राज्य में, जिसमें रायल्टियाँ उद्भूत होती है, वहां पर स्थित किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से कारोबार करता है तथा जिस अधिकार अथवा सम्पत्ति के संबंध में रायल्टियाँ अदा की जाती है, वह ऐसे स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान के साथ प्रभावी रूप से सम्बद्ध है । ऐसे मामले में यथा-स्थिति अनुच्छेद 7 अथवा अनुच्छेद 14 के उपबंध लागू होंगे ।

5. (क) एक संविदाकारी राज्य में रायल्टियाँ तब उद्भूत हुई मानी जाएगी, जब अदाकर्ता स्वयं वह राज्य, उस राज्य के एक राजनीतिक /प्रशासनिक /राज्य क्षेत्रीय उप प्रभाग, एक स्थानीय प्राधिकरण या उस राज्य का एक निवासी हो । तथापि, जहां रायल्टियाँ अदा करने वाले व्यक्ति का, चाहे वह किसी संविदाकारी राज्य का निवासी हो अथवा नहीं, उस संविदाकारी राज्य में ऐसा कोई स्थायी संस्थापन अथवा कोई निश्चित स्थान हो, जिसके संबंध में रायल्टियाँ अदा करने की जिम्मेदारी निभाई गई हो और ऐसी रायल्टियां उस स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान द्वारा वहन की जाती हों, तब ऐसी रायल्टियों उस संविदाकारी राज्य में उद्भूत हुई मानी जाएंगी, जिसमें वह स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान स्थित है ।

(ख) जहां उप-पैराग्राफ (क) के अंतर्गत रायल्टियां संविदाकारी राज्यों में से किसी एक में उद्भूत नहीं होती है और रायल्टियां संविदाकारी राज्यों में से किसी एक

में अधिकार अथवा सम्पत्ति के प्रयोग अथवा प्रयोग के अधिकार से संबंधित होती हैं, वहां रायल्टियाँ उस संविदाकारी राज्य में उद्भूत हुई मानी जाएंगी ।

6. जहां अदाकर्ता और हितभागी स्वामी के बीच अथवा उन दोनों और किसी अन्य व्यक्ति के बीच किसी विशेष प्रकार का संबंध होने के कारण रायल्टियों की राशि किसी भी कारण से उस राशि से अधिक हो जाती है जो ऐसे संबंध के अभाव में अदाकर्ता तथा हितभागी स्वामी द्वारा प्रयोग, अधिकार या सूचना के संबंध में प्रयोग, अधिकार या सूचना के संबंध में संदत्त की गई होती अथवा जिस पर सहमति हो गई होती, वहां इस अनुच्छेद के उपबंध केवल अंतिम वर्णित रकम पर लागू होंगे । ऐसे मामले में, अदायगियों का आधिक्य भाग इस करार के अन्य उपबंधों को ध्यान में रखते हुए प्रत्येक संविदाकारी राज्य के कानूनों के अनुसार कराधेय होगा ।

अनुच्छेद - 13

पूंजीगत अभिलाभ

1. अनुच्छेद 6 में उल्लिखित और दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित अचल सम्पत्ति के अंतरण से एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा प्राप्त अभिलाभों पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

2. ऐसी चल सम्पत्ति के अंतरण से होने वाले अभिलाभों पर जो एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम के दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित किसी स्थायी संस्थापन की कारोबार सम्पत्ति का एक हिस्सा है अथवा किसी निश्चित स्थान से संबंधित ऐसी चल सम्पत्ति के अंतरण से प्राप्त होने वाले अभिलाभों पर जो सम्पत्ति एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को दूसरे संविदाकारी राज्य में स्वतंत्र वैयक्तिक सेवाओं के निष्पादन के प्रयोजनार्थ उपलब्ध है, जिसमें किसी ऐसे स्थायी संस्थापन (अकेले अथवा पूर्ण उद्यम के साथ) अथवा ऐसे निश्चित स्थान के अंतरण से होने वाले अभिलाभ शामिल हैं, उस दूसरे राज्य में कर लग सकेगा।

3. अन्तरराष्ट्रीय याता यात में चलाए जाने वाले जलयानों अथवा वायुयानों अथवा इस प्रकार के जलयानों अथवा वायुयानों के परिचालन से संबंधित चल सम्पत्ति के अंतरण से प्राप्त अभिलाभों पर केवल उस संविदाकारी राज्य में कर लगाया जा सकेगा जिसका अंतरणकर्ता एक निवासी है ।

4. किसी ऐसी कम्पनी जो एक संविदाकारी राज्य की निवासी है, मे शेयरों के अंतरण से प्राप्त अभिलाभों पर उसी राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

5. पैराग्राफ 1, 2, 3 और 4 में उल्लिखित सम्पत्ति से भिन्न किसी भी सम्पत्ति के अंतरण से प्राप्त अभिलाभों पर केवल उसी संविदाकारी राज्य में कर लगाया जा सकेगा जिसका अंतरणकर्ता एक निवासी है ।

अनुच्छेद - 14

स्वतंत्र वैयक्तिक सेवाएं

1. एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा व्यावसायिक सेवाओं के निष्पादन अथवा इसी प्रकार के स्वतंत्र स्वरूप वाले अन्य कार्य-कलापों से प्राप्त आय पर केवल उसी राज्य में कर लगाया जा सकेगा, परन्तु निम्नलिखित परिस्थितियों में ऐसी आय पर दूसरे संविदाकारी राज्य में भी कर लगाया जा सकेगा :

(क) यदि उसे अपने कार्य-कलापों के निष्पादन के प्रयोजनार्थ, दूसरे संविदाकारी राज्य में एक निश्चित स्थान नियमित रूप से उपलब्ध है तो उस मामले में उस दूसरे संविदाकारी राज्य में केवल उतनी आय पर ही कर लगाया जा सकेगा जो उस निश्चित स्थान के कारण उद्‌भूत हुई मानी जा सकती है ; अथवा

(ख) यदि दूसरे संविदाकारी राज्य में उसके ठहरने की अवधि या अवधियां संबंधित वित्तीय वर्ष में समाप्त अथवा प्रारम्भ हुए किसी बारह महीने की अवधि में कुल मिलाकर 183 दिन अथवा उससे अधिक दिन हों, तो उस मामले में, आय के केवल उतने ही भाग पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा, जो उस दूसरे राज्य में उसके द्वारा निष्पादित कार्य-कलापों से प्राप्त हुई हो ।

2. "व्यावसायिक सेवाएं" पद में स्वतंत्र वैज्ञानिक, साहित्यिक, कलात्मक, शैक्षिक अथवा अध्यापन संबंधी कार्य-कलाप तथा चिकित्सकों, वकीलों, इंजीनियरों, वास्तु-विदों, शल्य-चिकित्सकों, दंत चिकित्सकों तथा लेखाकारों के स्वतंत्र कार्य-कलाप शामिल हैं ।

अनुच्छेद - 15

परावलम्बित वैयक्तिक सेवाएं

1. अनुच्छेद 16, 18, 19, 20 और 21 के उपबंधों के अधीन रहते हुए, एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा किसी नियोजन के संबंध में प्राप्त वेतनों, मजदूरियों और इसी प्रकार के अन्य पारिश्रमिक पर केवल उसी राज्य में कर लगेगा, जब तक कि नियोजन का निष्पादन दूसरे संविदाकारी राज्य में नहीं किया गया है । यदि ऐसा नियोजन किया गया है, तो जो पारिश्रमिक वहां से प्राप्त होता है, उस पर उस दूसरे राज्य में कर लग सकेगा ।

2. पैराग्राफ 1 के उपबंधों के बावजूद, एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा दूसरे संविदाकारी राज्य में किए गए किसी नियोजन के संबंध में प्राप्त पारिश्रमिक पर केवल प्रथमोल्लिखित राज्य में कर लगाया जा सकेगा, यदि :

(क) प्राप्तकर्ता संबंधित वित्तीय वर्ष में समाप्त अथवा प्रारंभ हुए किसी बारह महीने की ऐसी अवधि अथवा अवधियों के लिए दूसरे राज्य में रह रहा है जो कुल मिलाकर 183 दिनों से अधिक नहीं हैं ;

(ख) पारिश्रमिक ऐसे किसी नियोजक द्वारा अथवा उसकी ओर से अदा किया गया है, जो दूसरे राज्य का निवासी नहीं है ; और

(ग) पारिश्रमिक ऐसे किसी स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान द्वारा वहन नहीं किया जाता है, जो नियोजक का दूसरे राज्य में हो ।

3. इस अनुच्छेद के पूर्ववर्ती उपबंधों के बावजूद, एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम द्वारा अन्तरराष्ट्रीय यातायात में किसी पोत अथवा वायुयान के संचालन पर किए गए नियोजन के संबंध में प्राप्त पारिश्रमिक पर, उसी राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

अनुच्छेद - 16

निदेशकों की फीस

निदेशकों की फीस और इसी तरह की अन्य अदायगियों पर जो एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा किसी कम्पनी, जो दूसरे संविदाकारी राज्य की निवासी है, के निदेशक मंडल के सदस्य की हैसियत से प्राप्त की गई हो, उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

अनुच्छेद - 17

कलाकार और खिलाड़ी

1. अनुच्छेद 14 और 15 के उपबंधों के बावजूद भी, एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी द्वारा मनोरंजनकर्ता, जैसे कि कोई थियेटर, चलचित्र, रेडियो या दूरदर्शन कलाकार अथवा किसी संगीतकार अथवा किसी खिलाड़ी के रूप में दूसरे संविदाकारी राज्य में किए गए इस प्रकार के अपने वैयक्तिक कार्य-कलापों से प्राप्त आय पर उस दूसरे राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

2. जहां किसी मनोरंजनकर्ता अथवा किसी खिलाड़ी द्वारा अपने इस प्रकार की हैसियत में किए गए वैयक्तिक कार्य-कलापों के संबंध में प्राप्त आय स्वयं मनोरंजनकर्ता या खिलाड़ी को प्राप्त नहीं हो, अपितु किसी अन्य व्यक्ति को प्राप्त हो, ऐसी आय पर अनुच्छेद 7, 14 और 15 के उपबंधों के बावजूद, उस संविदाकारी राज्य में कर लगाया जा सकेगा, जिसमें मनोरंजनकर्ता अथवा खिलाड़ी के कार्य-कलाप किए जाते हों ।

3. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंध किसी मनोरंजनकर्ता अथवा किसी खिलाड़ी द्वारा, दूसरे संविदाकारी राज्य में किए गए अपने कार्य-कलापों से अर्जित आय पर लागू नहीं होंगे यदि दूसरे संविदाकारी राज्य में किए गए कार्य-कलाप एक या दोनों संविदाकारी राज्यों या राजनीतिक/प्रशासनिक/राज्य क्षेत्रीय उप प्रभागों या उस के स्थानीय प्राधिकारियों की सार्वजनिक निधियों द्वारा समर्थित हों । ऐसे मामले में उस आय पर केवल उसी संविदाकारी राज्य में कर लगेगा जिसका वह मनोरंजनकर्ता या खिलाड़ी निवासी है ।

अनुच्छेद - 18

पेंशन

अनुच्छेद 19 के पैराग्राफ 2 के उपबंधों के अध्याधीन, एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को उसके पिछले नियोजन के प्रतिफल के रूप में अदा की गई पेंशन और इसी प्रकार के अन्य पारिश्रमिक पर केवल उसी राज्य में कर लग सकेगा ।

अनुच्छेद - 19

सरकारी सेवा

1. (क) किसी संविदाकारी राज्य अथवा उसके किसी राजनीतिक/प्रशासनिक/राज्य क्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा किसी स्थानीय प्राधिकरण द्वारा किसी व्यक्ति को उस राज्य अथवा उप-प्रभाग अथवा प्राधिकरण के लिए की गई सेवाओं के संबंध में अदा किए गए पेंशन से भिन्न वेतन, मजदूरी तथा इसी प्रकार के अन्य पारिश्रमिक पर केवल उसी राज्य में ही कर लग सकेगा ।

(ख) तथापि, ऐसे वेतन, मजदूरी और इसी प्रकार के अन्य पारिश्रमिक पर केवल दूसरे संविदाकारी राज्य में तभी कर लग सकेगा, यदि सेवाएं उस राज्य में की जाती हैं, और व्यक्ति उस राज्य का एक निवासी हो, जो :

(i) उस राज्य का एक राष्ट्रिक है ; अथवा

(ii) सेवाएं पेश करने के प्रयोजन मात्र के लिए उस राज्य का निवासी नहीं बना हो ।

2. (क) किसी संविदाकारी राज्य अथवा उसके किसी राजनीतिक/प्रशासनिक/राज्य क्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा किसी स्थानीय प्राधिकरण द्वारा अथवा उनके द्वारा सृजित निधियों में से किसी व्यक्ति को उस राज्य अथवा उप-प्रभाग अथवा प्राधिकरण के लिए प्रदान की गई सेवाओं के संबंध में अदा की गई किसी पेंशन पर केवल उस राज्य में कर लग सकेगा ।

(ख) तथापि, ऐसी पेंशन पर केवल दूसरे संविदाकारी राज्य में कर लगेगा, यदि व्यक्ति उस राज्य का निवासी तथा राष्ट्रिक हो ।

3. अनुच्छेद 15, 16, 17 और 18 के उपबंध किसी संविदाकारी राज्य अथवा उसके किसी राजनीतिक/प्रशासनिक/राज्य क्षेत्रीय उप-प्रभाग अथवा किसी स्थानीय प्राधिकरण द्वारा चलाए गए किसी कारोबार के सिलसिले में प्रदान की गई सेवाओं के संबंध में वेतन, मजदूरी और इसी प्रकार के अन्य पारिश्रमिक तथा पेंशन पर लागू होंगे ।

अनुच्छेद - 20

प्रोफेसर, अध्यापक और शोधकर्ता

1. कोई प्रोफेसर, अध्यापक या शोधकर्ता जो दूसरे संविदाकारी राज्य में किसी विश्वविद्यालय, महाविद्यालय, विद्यालय अथवा उस दूसरे राज्य में अन्य मान्यता प्राप्त संस्था में शिक्षण या शोध कार्य या दोनों के प्रयोजन हेतु उस दूसरे संविदाकारी राज्य की यात्रा करने से तुरन्त पूर्व किसी एक संविदाकारी राज्य का निवासी है अथवा था, तो उसको उस दूसरे राज्य में उसके आगमन की तारीख से दो वर्ष से अनधिक की अवधि के लिए ऐसे शिक्षण या शोध कार्य के लिए प्राप्त पारिश्रमिक पर कर से छूट प्राप्त होगी।

2. यह अनुच्छेद शोध कार्य से प्राप्त होने वाली आय पर उसी स्थिति में लागू होगा यदि ऐसा शोधकार्य सार्वजनिक हित में किया जा रहा है न कि मुख्य रूप से किन्हीं निजी व्यक्ति अथवा व्यक्तियों के लाभ के लिए ।

3. इस अनुच्छेद के प्रयोजनार्थ, कोई व्यक्ति किसी संविदाकारी राज्य का निवासी तभी माना जाएगा यदि वह उस वित्तीय वर्ष में उस राज्य का निवासी है जिसमें या जिसके तुरंत पहले के वित्तीय वर्ष मे दूसरे संविदाकारी राज्य का दौरा किया है ।

अनुच्छेद - 21

विद्यार्थी

1. किसी विद्यार्थी को जो एक संविदाकारी राज्य का दौरा करने के तुरन्त पहले दूसरे संविदाकारी राज्य का निवासी है अथवा था और जो मात्र अपनी शिक्षा अथवा प्रशिक्षण के प्रयोजनार्थ प्रथमोल्लिखित राज्य में उपस्थित है, उसे अनुदानों, ऋणों और छात्रवृति के अतिरिक्त निम्नलिखित पर उस राज्य में कर से छूट प्राप्त होगी :

(क) उस दूसरे राज्य से बाहर रह रहे व्यक्तियों द्वारा उसके भरण-पोषण, शिक्षा अथवा प्रशिक्षण के प्रयोजनार्थ की गई अदायगियां ; और

(ख) दूसरे संविदाकारी राज्य में उस के द्वारा किए जा रहे किसी नियोजन से प्राप्त पारिश्रमिक पर यदि वह नियोजन प्रत्यक्ष रूप से उस की शिक्षा से संबंधित है ।

2. इस अनुच्छेद के लाभ केवल ऐसी अवधि के लिए लागू होंगे जो कि शुरू किए गए शिक्षण अथवा प्रशिक्षण को पूरा करने के लिए उचित अथवा साधारणतया अपेक्षित हो, परन्तु किसी भी हालत में, किसी भी व्यक्ति को इस अनुच्छेद के लाभ उस दूसरे राज्य में उसके प्रथमतः पहुंचने की तारीख से लगातार छह वर्षों से अधिक के लिए प्राप्त नहीं होंगे ।

अनुच्छेद - 22

अन्य आय

1. एक संविदाकारी राज्य के किसी निवासी की आय की ऐसी मदें, जहां-कहीं वे उद्भूत होती हों, जिन पर इस करार के पूर्वोक्त अनुच्छेदों में विचार नहीं किया गया है, केवल उस राज्य में कराधेय होंगी ।

2. पैराग्राफ 1 के उपबंध, अनुच्छेद 6 के पैराग्राफ 2 में यथा-परिभाषित अचल सम्पत्ति से प्राप्त आय से भिन्न आय पर लागू नहीं होंगे, यदि ऐसी आय का प्राप्तकर्ता एक संविदाकारी राज्य का निवासी होने के नाते दूसरे संविदाकारी राज्य में वहां स्थित किसी स्थायी संस्थापन के माध्यम से कारोबार करता है अथवा उस दूसरे राज्य में वहां स्थित किसी निश्चित स्थान से स्वतंत्र वैयक्तिक सेवाएं निष्पादित करता है तथा ऐसा अधिकार अथवा सम्पत्ति जिसके संबंध में ऐसी आय अदा की जाती है, जो ऐसे स्थायी संस्थापन अथवा निश्चित स्थान से प्रभावी रूप से सम्बद्ध है । ऐसे मामले में अनुच्छेद 7 अथवा अनुच्छेद 14 के उपबंध, जैसी भी स्थिति हो, लागू होंगे ।

3. पैराग्राफ 1 के उपबंधों के होते हुए भी, यदि किसी संविदाकारी राज्य का कोई निवासी दूसरे संविदाकारी राज्य के भीतर लाटरियों, वर्ग पहेलियों, दौड़ों, जिसमें घुड़दौड़ शामिल है, कार्ड गेम्स एवं किसी प्रकार के अन्य खेलों अथवा जुआ खेल अथवा किसी स्वरूप की प्रक्रिया, जो भी हो, के रूप में स्रोतों से आय प्राप्त करता है तो इस प्रकार से प्राप्त आय पर दूसरे संविदाकारी राज्य में कर लगाया जा सकेगा ।

अनुच्छेद - 23

दोहरे कराधान के अपाकरण की विधि

1. दोनों में से किसी भी संविदाकारी राज्य में प्रवृत्त कानून उस स्थिति को छोड़कर, संबंधित संविदाकारी राज्यों में आय के कराधान को अधिशासित करते रहेंगे, जहां इस करार में विपरीत प्रावधान किए गए हों ।

2. दोहरे कराधान का निम्न रूप से अपाकरण किया जाएगा :-

भारत में :

क) जहां भारत का कोई निवासी ऐसी आय प्राप्त करता हो जिस पर इस करार के उपबंधों के अनुसार ताजिकिस्तान में कर लगाया जा सकता है, वहां भारत, उस निवासी की आय पर कर के संबंध में ताजिकिस्तान में अदा किए गए कर के समकक्ष राशि पर कटौती की अनुमति प्रदान करेगा ।

तथापि, ऐसी कटौती, छूट दिए जाने से पहले जैसा भी मामला हो, यथासंगणित कर के उस भाग से अधिक नहीं होगी जिसका श्रेय उस आय को हो जिस पर ताजिकिस्तान में कर लगाया जा सकता है ।

ख) जहां, इस करार के किसी भी उपबंध के अनुसार भारत के किसी निवासी द्वारा प्राप्त की गई आय पर भारत में कर से छूट प्राप्त होती है, वहां भारत फिर भी, ऐसे निवासी की शेष आय पर कर की धनराशि की संगणना के समय छूट प्राप्त आय की धनराशि को ध्यान में रखेगा ।

3. ताजिकिस्तान में :

क) जहां ताजिकिस्तान का कोई निवासी ऐसी आय प्राप्त करता हो जिस पर इस करार के उपबंधों के अनुसार भारत में कर लगाया जा सकता है, वहां ताजिकस्तान उस निवासी की आय पर ऐसी आय के संबध में भारत में अदा किए गए कर के बराबर राशि पर कटौती की अनुमति प्रदान करेगा ।

तथापि, ऐसी कटौती छूट दिए जाने से पहले जैसा भी मामला हो, यथासंगणित कर के उस भाग से अधिक नहीं होगी जिसका श्रेय उस आय को हो जिस पर भारत में कर लगाया जा सकता है ।

ख) जहां, इस करार के किसी भी उपबंध के अनुसार ताजिकिस्तान के किसी निवासी द्वारा प्राप्त की गई आय पर ताजिकिस्तान में कर से छूट प्राप्त होती है, वहां ताजिकिस्तान, फिर भी, ऐसे निवासी की शेष आय पर कर की धनराशि की संगणना के समय छूट प्राप्त आय की धनराशि को ध्यान में रखेगा ।

अनुच्छेद - 24

सम-व्यवहार

1. एक संविदाकारी राज्य के राष्ट्रिकों पर दूसरे संविदाकारी राज्य में ऐसा कोई कराधान अथवा तत्संबंधी ऐसी कोई अपेक्षा लागू नहीं की जाएगी जो उस कराधान से और तत्संबंधी अपेक्षाओं से भिन्न अथवा अधिक भारपूर्ण हो, जो उस दूसरे राज्य के राष्ट्रिकों पर उन्हीं परिस्थितियों विशेष रूप से निवास के संबंध में लागू होती हो अथवा लागू की जानी हो । अनुच्छेद 1 के उपबंधों के होते हुए भी यह उपबंध उन व्यक्तियों पर भी लागू होगा जो एक अथवा दोनों संविदाकारी राज्य के निवासी नहीं हैं ।

2. एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम के दूसरे संविदाकारी राज्य में स्थित स्थायी संस्थापन पर उस दूसरे राज्य में ऐसा कोई कराधान लागू नहीं किया जाएगा जो उस दूसरे राज्य के उद्यमों पर समरूप कार्यकलापों को करने हेतु लागू होने वाले कराधान से अपेक्षाकृत कम अनुकूल हो । इस उपबंध का यह अर्थ नहीं लगाया जाएगा कि एक संविदाकारी राज्य के लिए यह बाध्यकर है कि वह दूसरे संविदाकारी राज्य के निवासियों को, कराधान प्रयोजनों के लिए उनकी सिविल हैसियत अथवा पारिवारिक जिम्मेदारियों के लिए किसी प्रकार कि ऐसी व्यक्तिगत छूट, राहत अथवा कटौतियों की मंजूरी दे जो अपने निवासियों को देता है । इस उपबंध का अर्थ यह नहीं लगाया जाएगा कि इससे दूसरे संविदाकारी राज्य की किसी कम्पनी के प्रथमोल्लिखित राज्य में स्थित किसी स्थायी संस्थापन के लाभ पर कर की ऐसी दर लगाने से रोकना है जो कि कर की उस दर से अधिक है जो प्रथमोल्लिखित संविदाकारी राज्य की ऐसी ही कम्पनी के लाभ पर लगाई जाती है और न ही अनुच्छेद 7 के पैराग्राफ 3 के उपबंधों के प्रतिकूल है।

3. ऐसे मामले को छोड़कर जहां अनुच्छेद 9 का पैराग्राफ 1, अनुच्छेद 11 के पैराग्राफ 7 अथवा अनुच्छेद 12 के पैराग्राफ 6 के उपबंध लागू होते हैं, वहां एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम द्वारा दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को अदा किया गया ब्याज, रायल्टियाँ तथा अन्य भुगतान, ऐसे उद्यम के कराधेय लाभों का निर्धारण करने के प्रयोजनार्थ उन्हीं शर्तों के अनुसार कटौती योग्य होंगे मानो उनका भुगतान प्रथमोल्लिखित राज्य के किसी निवासी को अदा किया गया हो । इसी तरह से एक संविदाकारी राज्य के किसी उद्यम द्वारा ऐसे उद्यम के कराधेय पूंजी को निर्धारित करने के प्रयोजनार्थ दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को दिए गए ऋण उन्हीं शर्तो के तहत कटौती योग्य होंगे, मानो वे प्रथमोलिखित राज्य के किसी निवासी को प्रदान किए गए हों ।

4. एक संविदाकारी राज्य के उद्यमों पर, जिसकी पूंजी प्रत्यक्ष या अप्रत्यक्ष रूप से संपूर्ण या आंशिक रूप से दूसरे संविदाकारी राज्य के एक या अधिक निवासियों के स्वामित्व में हो या उनके द्वारा नियंत्रित की जाती हो, प्रथमोल्लिखित संविदाकारी राज्य में कोई ऐसा कर नहीं लगाया जाएगा या तत्संबंधित कोई ऐसी अपेक्षा नहीं की जाएंगी जो उस कराधान से और तत्संबंधित अपेक्षाओं से भिन्न अथवा अधिक भारपूर्ण है जो प्रथमोल्लिखित राज्य के अन्य इसी प्रकार के उद्यमों पर लागू की जाती है या लागू की जा सकती है ।

5. इस अनुच्छेद के उपबंध, इस करार के अंतर्गत आने वाले करों पर लागू होंगे ।

अनुच्छेद - 25

पारस्परिक करार विधि

1. जहां कोई व्यक्ति यह समझता है कि एक अथवा दोनों संविदाकारी राज्यों की कार्रवाईयों के कारण उस पर इस प्रकार कर लगाया जाता है अथवा लगाया जाएगा जो इस करार के उपबंधों के अनुरूप नहीं है तो वह उन राज्यों के स्वदेशी कानून द्वारा उपलब्ध कराए गए उपायों पर ध्यान दिए बिना अपना मामला उस संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारी को प्रस्तुत कर सकता है जिसका कि वह एक निवासी है अथवा यदि उसका मामला अनुच्छेद 24 के पैराग्राफ 1 के अंतर्गत आता है तो वह अपना मामला उस संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारी को प्रस्तुत कर सकता है जिसका कि वह राष्ट्रिक है। यह मामला उस कार्रवाई की प्रथम अधिसूचना से तीन वर्षों के भीतर अवश्य प्रस्तुत कर दिया जाना चाहिए जिसके परिणामतः उस पर ऐसा कराधान लगाया जाता है जो इस करार के उपबंधों के अनुरूप नहीं है ।

2. यदि सक्षम प्राधिकारी को आपत्ति न्यायोचित लगे और यदि वह स्वयं किसी संतोषजनक हल पर पहुंचने में असमर्थ हो तो वह ऐसे कराधान के परिहार की दृष्टि से जो इस करार के अनुरूप नहीं है, दूसरे संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारी की परस्पर सहमति द्वारा उस मामले को हल करने का प्रयास करेगा, इस तरह किए गए किसी करार को, संविदाकारी राज्यों के घरेलू कानून में किन्हीं समय सीमाओं के होते हुए भी क्रियान्वित किया जाएगा ।

3. यदि इस करार की व्याख्या करने में अथवा इसे लागू करने में कठिनाईयां अथवा शंकाएं उत्पन्न हों तो संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी उन्हें पारस्परिक सहमति से हल करने का प्रयास करेंगे । वे उन मामलों में भी दोहरे कराधान को दूर करने के लिए परस्पर विचार-विमर्श कर सकते हैं जिनकी इस करार में व्यवस्था न की गई हो ।

4. पिछले पैराग्राफों के अभिप्राय से कोई समझौता करने के प्रयोजनार्थ संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी एक दूसरे के साथ सीधे पत्र-व्यवहार कर सकते हैं । जब, यह विचारों का मौखिक आदान - प्रदान करने के लिए करार करने की दिशा में उपयुक्त प्रतीत होता हो, तब इस तरह का आदान-प्रदान एक आयोग के माध्यम से हो सकता है जिसमें संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारियों के प्रतिनिधि शमिल हों ।

अनुच्छेद - 26

सूचना का आदान-प्रदान

1. संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी ऐसी सूचना (दस्तावेजों अथवा दस्तावेजों की अधिप्रमाणित प्रतियों सहित) का आदान-प्रदान करेंगे जो कि इस करार के उपबंधों को अथवा संविदाकारी राज्यों या उनके राजनीतिक उप-प्रभागों या स्थानिय प्राधिकारियों की ओर से लगाए गए सभी प्रकार एवं किस्म के उन करों से संबंधित आंतारिक कानूनों के उपबंधों को लागू करने के लिए आवश्यक हैं, जहां तक कि उनके अधीन कराधान व्यवस्था इस करार के प्रतिकूल नहीं है । सूचना का आदान-प्रदान अनुच्छेद 1 और 2 द्वारा प्रतिबंधित नहीं है ।

2. किसी संविदाकारी राज्य द्वारा पैराग्राफ - 1 के अंतर्गत प्राप्त की गई किसी सूचना को उस राज्य के आंतरिक कानूनों के अंतर्गत प्राप्त सूचना के समान ही गुप्त समझा जाएगा और उसे केवल उन व्यक्तियों अथवा प्राधिकारियों (न्यायालय और प्रशासनिक निकाय शामिल हैं) को प्रकट किया जाएगा जो पैराग्राफ - 1 में संदर्भित करों के संबंध में करों का निर्धारण या उनकी वसूली करने, उनके प्रवर्तन अथवा अभियोजन के संबंध में अथवा अपीलों का निर्धारण करने या उपर्युक्त की चूक से संबद्ध हो । ऐसे व्यक्ति या प्राधिकारी सूचना का उपयोग केवल ऐसे ही प्रयोजन के लिए करेंगे। वे इस सूचना को सार्वजनिक न्यायालय की कार्यवाहियों अथवा न्यायिक निर्णयों में इसे प्रकट कर सकेंगे ।

3. किसी भी स्थिति में पैराग्राफ 1 के उपबंधों का अर्थ किसी संविदाकारी राज्य पर निम्नलिखित दायित्व डालना नहीं होगा :

क) उस अथवा दूसरे संविदाकारी राज्य के कानूनों और प्रशासनिक प्रथा से हट कर प्रशासनिक उपाय करना ;

ख) ऐसी सूचना (जिसमें दस्तावेज अथवा दस्तावेजों की अधिप्रमाणित प्रतियां शामिल हैं) की सप्लाई करना जो उस अथवा दूसरे संविदाकारी राज्य के कानूनों के अंतर्गत अथवा प्रशासन की सामान्य स्थिति में प्राप्य नहीं है ;

ग)	ऐसी सूचना की सप्लाई करना जिससे कोई व्यापार, कारोबार, औद्योगिक, वाणिज्यिक अथवा व्यावसायिक, गुप्त अथवा व्यापार प्रक्रिया अथवा सूचना प्रकट होती हो, जिसको प्रकट करना सार्वजनिक नीति के प्रतिकूल हो (आर्डर पब्लिक) ।

4. इस अनुच्छेद के अनुसरण में यदि किसी संविदाकारी राज्य द्वारा किसी जानकारी को प्राप्त करने के लिए अनुरोध किया जाता है तो दूसरा संविदाकारी राज्य अनुरोध की गई जानकारी को प्राप्त करने के लिए अपनी सूचना एकत्र करने वाले उपायों का उपयोग करेगा, चाहे उस अन्य राज्य को अपने स्वयं के कर प्रयोजनों के लिए ऐसी सूचना की कोई आवश्यकता न हो । पिछले वाक्य में अन्तर्निहित दायित्व पैराग्राफ 3 की सीमाओं के अधीन है किन्तु किसी भी स्थिति में ऐसी सीमाओं का यह अर्थ नहीं होगा कि संविदाकारी राज्य केवल इसलिए सूचना सप्लाई करने से मना करते हैं कि ऐसी सूचना में उसका कोई आंतरिक हित नहीं है ।

5. किसी भी स्थिति में पैराग्राफ 3 के उपबंधों का अर्थ केवल इसलिए सूचना की आपूर्ति करने से मना करने के लिए किसी संविदाकारी राज्य को अनुमति देने के लिए नहीं लगाया जाएगा कि सूचना किसी बैंक, अन्य वित्तीय संस्थान, किसी एजेंसी या किसी न्यासी क्षमता में कार्यरत नामिती या व्यक्ति के पास है या यह किसी व्यक्ति के स्वामित्व हित से संबंधित है ।

अनुच्छेद - 27

करों की वसूली में सहायता

1. संविदाकारी राज्य राजस्व दावों की वसूली में एक दूसरे को सहायता देंगे । यह सहायता अनुच्छेद 1 और 2 द्वारा प्रतिबंधित नहीं है । संविदाकारी राज्यों के सक्षम प्राधिकारी इस अनुच्छेद के अनुप्रयोग की विधि को परस्पर सहमति द्वारा तय कर सकते हैं ।

2. इस अनुच्छेद में यथा प्रयुक्त शब्द "राजस्व दावा" का तात्पर्य संविदाकारी राज्यों, अथवा उनके राजनीतिक उप-प्रभागों अथवा स्थानीय प्राधिकारियों की ओर से लगाए गए सभी किस्म और विवरण के करों के संबंध में देय राशि से है, जहां तक उनके अंतर्गत कराधान इस करार के प्रतिकूल न हो अथवा कोई अन्य साधन जिसके लिए संविदाकारी राज्य ऐसी राशि से संबंधित ब्याज, प्रशासनिक अर्थ-दंड और वसूली लागत अथवा संरक्षण के साथ-साथ पक्ष है ।

3. जब किसी संविदाकारी राज्य का राजस्व दावा उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत प्रवर्तनीय होता है और यह किसी व्यक्ति द्वारा देय होता है और उस समय उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत इसकी वसूली को रोक नहीं सकता तब उस राजस्व दावे को उस राज्य के सक्षम प्राधिकारी के अनुरोध पर दूसरे संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारियों द्वारा वसूली के प्रयोजनार्थ स्वीकार किया जाएगा । उस राजस्व दावे को उस राज्य द्वारा अपने स्वयं के करों के प्रवर्तन और वसूली, मानो कि राजस्व दावा उस दूसरे राज्य का राजस्व दावा था, के लिए प्रयोज्य इसके कानूनों के उपबंधों के अनुसार उस दूसरे संविदाकारी राज्य द्वारा वसूल किया जाएगा ।

4. जब किसी संविदाकारी राज्य का राजस्व दावा वह दावा है जिसके संबंध में वह राज्य, अपने कानून के अंतर्गत, इसकी वसूली को सुनिश्चित करने के लिए संरक्षण के उपाय करता है तब उस राजस्व दावे को उस राज्य के सक्षम प्राधिकारी के अनुरोध पर दूसरे संविदाकारी राज्य के सक्षम प्राधिकारी द्वारा संरक्षण के उपाय करने के प्रयोजनार्थ स्वीकार कर लिया जाएगा । दूसरा अन्य राज्य उस राजस्व दावे के संबंध में अपने कानूनों, मानो कि राजस्व दावे उस दूसरे राज्य के राजस्व दावे हों, के उपबंधों के अनुसार संरक्षण के उपाय करेगा यहां तक कि जब ऐसे उपायों का प्रयोग किया जाता है, राजस्व दावा प्रथमोल्लिखित राज्य में प्रवर्तनीय नहीं है अथवा उस व्यक्ति द्वारा देय है जिसे उसकी वसूली रोकने का अधिकार है ।

5. पैराग्राफ 3 और 4 के उपबंधों के होते हुए भी पैराग्राफ 3 अथवा 4 के प्रयोजनार्थ किसी संविदाकारी राज्य द्वारा स्वीकार किया गया दावा उस राज्य में किसी समय सीमा के अध्यधीन नहीं होगा अथवा उसी रूप में उसे इसके स्वरूप के कारण उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत किसी राजस्व दावे को प्रयोज्य कोई प्राथमिकता नहीं दी जाएगी । इसके अलावा, पैराग्राफ 3 अथवा 4 के प्रयोजनार्थ किसी संविदाकारी राज्य द्वारा स्वीकार किए गए राजस्व दावे को उस राज्य में दूसरे संविदाकारी राज्य के कानूनों के अंतर्गत उस राजस्व दावे को प्रयोज्य कोई प्राथमिकता नहीं होगी ।

6. किसी संविदाकारी राज्य के राजस्व दावे के अस्तित्व, वैधता अथवा राशि के संबंध में कार्यवाही को केवल उस राज्य के न्यायालयों अथवा प्रशासनिक निकायों के समक्ष लाया जाएगा । इस अनुच्छेद में ऐसा कुछ नहीं है जिसका अर्थ दूसरे संविदाकारी राज्य के किसी न्यायालय अथवा प्रशासनिक निकाय के समक्ष ऐसी कार्यवाही के लिए किसी अधिकार का सृजन करना अथवा प्रदान करना लगाया जाएगा ।

7. जहां पैराग्राफ 3 अथवा 4 के तहत किसी संविदाकारी राज्य द्वारा अनुरोध किए जाने के पश्चात् किसी समय और प्रथमोल्लिखित राज्य में संबंधित राजस्व दावे को दूसरे संविदाकारी राज्य में वसूल करने और प्रेषित करने से पहले संबंधित राजस्व दावा वहां निम्नलिखित के संबंध में समाप्त हो जाएगा :

क) पैराग्राफ 3 के अंतर्गत अनुरोध के मामले में, प्रथमोल्लिखित राज्य का कोई राजस्व दावा जो उस राज्य के कानूनों के तहत प्रवर्तनीय है और ऐसे व्यक्ति द्वारा देय है जो उस समय उस राज्य के कानूनों के अंतर्गत इसकी वसूली रोक नहीं सकता ; अथवा

ख) पैराग्राफ 4 के अंतर्गत अनुरोध के मामले में, प्रथमोल्लिखित राज्य के राजस्व दावे जिसके संबंध में वह राज्य अपने कानूनों के तहत इसकी वसूली सुनिश्चित करने के उद्देश्य से संरक्षण के उपाय करता है ।

प्रथमोल्लिखित राज्य का सक्षम प्राधिकारी इस तथ्य को दूसरे राज्य के सक्षम प्राधिकारी को तत्काल अधिसूचित करेगा और दूसरे राज्य के विकल्प पर प्रथमोल्लिखित राज्य अपने अनुरोध को आस्थगित अथवा हटा लेगा ।

8. इस अनुच्छेद के किसी भी उपबंध का अर्थ दोनों में से किसी भी संविदाकारी राज्य पर निम्नलिखित के लिए बाध्यता लागू करना नहीं लगाया जाएगा :

क) उस संविदाकारी राज्य अथवा दूसरे संविदाकारी राज्य के कानूनों और प्रशासनिक प्रथा के असंगत प्रशासनिक उपाय करना ;

ख) ऐसे उपाय करना जो लोक नीति (आर्डर पब्लिक) के विपरीत हों ;

ग) सहायता प्रदान करना यदि दूसरे संविदाकारी राज्य ने इसके कानूनों अथवा प्रशासनिक प्रथा के अंतर्गत उपलब्ध वसूली अथवा संरक्षण, जैसा भी मामला हो, के सभी समुचित उपायों को न किया हो ;

घ) उन मामलों में सहायता प्रदान करना जहां उस राज्य के लिए प्रशासनिक बोझ दूसरे संविदाकारी राज्य द्वारा उद्भूत किए जाने वाले लाभ से स्पष्ट रूप से अनुपातहीन हो ।

अनुच्छेद - 28

लाभों का परिसीमन

1. इस अनुच्छेद में की गई व्यवस्था को छोड़कर कोई ऐसा व्यक्ति (किसी व्यष्टि से भिन्न) जो एक संविदाकारी राज्य का निवासी है तथा जो दूसरे संविदाकारी राज्य से आय प्राप्त करता है इस करार के सभी लाभों का पात्र होगा जो किसी संविदाकारी राज्य के निवासियों को तभी दिए जाते हैं यदि ऐसे निवासी को अर्हताप्राप्त हैं, जैसाकि पैराग्राफ 2 में परिभाषित है और ऐसे किन्हीं लाभों को प्राप्त करने के लिए इस करार की अन्य शर्तों को पूरा करते हों ।

2. किसी संविदाकारी राज्य का कोई निवासी तभी किसी वित्तीय वर्ष के लिए अर्हता प्राप्त व्यक्ति होगा यदि ऐसा निवासी निम्नलिखित में कोई एक हो :

क) सरकारी सत्ता ; अथवा

ख) दोनों संविदाकारी राज्यों में से किसी एक में निगमित कोई कम्पनी, यदि

i) इसके शेयरों की मुख्य श्रेणी इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 5 में निर्दिष्ट मान्यता प्राप्त स्टाक एक्सचेंज में सूचीबद्ध है और इनका नियमित रूप से एक अथवा एक से अधिक मान्यता प्राप्त स्टॉक एक्सचेंजों में कारोबार किया जाता है, अथवा

ii) कम्पनी में शेयरों का समग्र वोट अथवा मूल्य का कम से कम 50 प्रतिशत पर किसी एक संविदाकारी राज्य के एक अथवा इससे अधिक व्यक्तियों का प्रत्यक्ष रूप से अथवा अप्रत्यक्ष रूप से अथवा किसी भी संविदाकारी राज्य में निगमित कम्पनी में अन्य व्यक्तियों का कम से कम 50 प्रतिशत का समग्र वोट अथवा शेयर मूल्य अथवा हित भागी स्वामित्व हो, जो किसी एक संविदाकारी राज्य के एक अथवा इससे अधिक व्यक्तियों के प्रत्यक्षतया अथवा परोक्षतया स्वामित्व में हो, अथवा

ग) कोई भागीदारी अथवा व्यक्तियों का संगठन, जिसके कम से कम 50 प्रतिशत अथवा इससे अधिक हितभागी किसी एक संविदाकारी राज्य के एक अथवा इससे अधिक व्यक्तियों के स्वामित्व में हों अथवा/किसी भी संविदारीकारी राज्य में अन्य व्यक्तियों द्वारा निगमित कंम्पनी में, इनका समग्र वोट का कम से कम 50 प्रतिशत अथवा शेयरों का मूल्य अथवा हितभागी स्वामित्व हो जो किसी एक संविदाकारी राज्य के एक अथवा एक से अधिक व्यक्तियों के प्रत्यक्षतया अथवा परोक्षतया स्वामित्व में हो ; अथवा

घ) कोई ऐसा धर्मार्थ संस्थान अथवा अन्य कर छूट प्राप्त सत्ता जिसके मुख्य कार्यकलाप दोनों में से किसी भी एक संविदाकारी राज्य में चलाए जाते है।

बशर्ते कि उपर्युक्त व्यक्तियों को करार के लाभों का अधिकार प्राप्त नहीं होगा यदि कराधेय वर्ष हेतु किसी व्यक्ति की 50 प्रतिशत से अधिक सकल आय ऐसे व्यक्तियों को अदा की जाती है अथवा यह उन्हें प्रत्यक्ष रूप से अथवा अप्रत्यक्ष रूप से संदेय होती है जो उन अदायगियों के रूप में दोनों में से किसी एक संविदाकारी राज्य के निवासी नहीं हैं जो इस करार में शामिल कर संगणना के प्रयोजनार्थ व्यक्ति के निवास राज्य में इस प्रयोजनार्थ कटौती किए जाने योग्य है (परन्तु इसमें सेवाओं अथवा वास्तविक सम्पत्ति के कारोबार के लिए साधारणतया समुचित रूप से किया गया (आर्म्स लेंथ पेमेंट) भुगता न तथा वित्तीय बाध्यताओं हेतु किसी बैंक के स्थायी संस्थापन, जो दोनों में से किसी एक संविदाकारी राज्य में स्थित हो, के कारोबार सम्बन्धी लेन-देन के भुगतान पर की गयी राशि शामिल नहीं होगी)।

3. पैराग्राफ 1 और 2 के उपबंध लागू नहीं होंगे तथा किसी संविदाकारी राज्य का कोई निवासी दूसरे राज्य से प्राप्त की गई आय की मद के संबंध में करार के लाभों के लिए पात्र होगा, यदि व्यक्ति सक्रिय रूप से निवास राज्य में कारोबार चलाता हो (निवासी द्वारा अपने एकांउट हेतु निवेश करने अथवा उसकी व्यवस्था करने के कारोबार से भिन्न कारोबार, जब तक कि ये गतिविधियां बैंकिंग, बीमा अथवा प्रतिभूति संबंधी गतिविधियाँ न हों) और दूसरे संविदाकारी राज्यों से प्राप्त की गई आय उस कारोबार के संबंध में प्राप्त की गई हो अथवा उसके प्रासांगिक हो और वह निवासी ऐसे लाभों को प्राप्त करने हेतु इस करार की अन्य शर्तों को पूरा करता हो ।

4. किसी संविदाकारी राज्य के किसी निवासी को फिर भी करार के लाभ मंजूर होंगे, यदि दूसरे संविदाकारी राज्य का सक्षम प्राधिकारी यह निर्धारित करता है कि ऐसे व्यक्ति का संस्थापन अथवा अधिग्रहण अथवा अनुरक्षण तथा इसके कार्यकलाप का एक मुख्य प्रयोजन इस करार के अंतर्गत लाभों को प्राप्त करना न हो ।

5. इस अनुच्छेद के प्रयोजनार्थ "मान्यता प्राप्त स्टॉक एक्सचेंज" का तात्पर्य है :

क) भारत में, कोई स्टॉक एक्सचेंज जिसे केन्द्रीय सरकार द्वारा प्रतिभूति संविदा (विनियमन) अधिनियम, 1956 की धारा 4 के तहत मान्यता दी गयी हो ;

ख) ताजिकिस्तान में, ताजिकिस्तान स्टॉक एक्सचेंज, जो प्रतिभूति एवं विनिमय अधिनियम द्वारा मान्य हो ;

ग) कोई अन्य स्टॉक एक्सचेंज जिसे सक्षम प्राधिकारी इस अनुच्छेद के प्रयोजनों हेतु मान्यता देने के लिए सहमत होते हैं ।

6. उपरोक्त पैराग्राफ 2 से 5 पैराग्राफ में किसी भी बात के होते हुए, किसी भी व्यक्ति को इस करार के लाभ उठाने का अधिकार नहीं होगा, यदि इसके कार्यकलाप इस प्रकार व्यवस्थित किए गए हों जिनका मुख्य उद्देश्य अथवा प्रमुख उद्देश्यों में से कोई एक उन करों का अपवंचन करना हो जिन पर यह करार लागू होता है ।

अनुच्छेद - 29

राजनयिक मिशन के सदस्य एवं कौंसुली पद

इस करार की किसी भी बात से अन्तरराष्ट्रीय कानून के सामान्य नियमों के अंतर्गत अथवा विशेष करारों के उपबंधों के अंतर्गत राजनयिक अथवा कौंसूली अधिकारियों के वित्तीय विशेषाधिकारों पर कोई प्रभाव नहीं पड़ेगा ।

अनुच्छेद - 30

प्रवृत्त होना

1. संविदाकारी राज्य इस करार को लागू करने के लिए अपने-अपने कानूनों के अंतर्गत अपेक्षित प्रक्रियाओं को पूरा करने के संबंध में राजनयिक माध्यमों से लिखित रूप में एक दूसरे को अधिसूचित करेंगे ।

2. यह करार इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 में उल्लिखित अधिसूचनाओं में से परवर्ती अधिसूचना की तारीख को प्रवृत्त होगा ।

3. इस करार के उपबंधों का निम्न प्रभाव होगा :-

क) भारत में, उस कैलेण्डर वर्ष के अगले उत्तरवर्ती वर्ष, जिस वर्ष में करार प्रवृत्त होता है, के अप्रैल माह के प्रथम दिन को अथवा उसके बाद आरम्भ होने वाले किसी वित्तीय वर्ष में प्राप्त आय के संबंध में ; और

ख) ताजिकिस्तान में, उस कैलेण्डर वर्ष के अगले उत्तरवर्ती वर्ष, जिस वर्ष में करार प्रवृत्त होता है, के जनवरी माह के प्रथम दिन को अथवा उसके बाद आरम्भ होने वाले किसी वित्तीय वर्ष में प्राप्त आय के संबंध में ।

4. संविदाकारी राज्य आपसी सहमति द्वारा अलग-अलग प्रोतोकोल के द्वारा करार में किए गए संशोधनों को लागू कर सकते हैं, जिसके उपबंध करार के अभिन्न अंग होंगे ।

अनुच्छेद - 31

समापन

यह करार अनिश्चित समय तक लागू रहेगा जब तक कि किसी संविदाकारी राज्य द्वारा इसे समाप्त नहीं कर दिया जाता । दोनों में से कोई भी संविदाकारी राज्य इस करार के लागू होने की तारीख से लेकर पांच वर्ष की अवधि पूरी होने के बाद शुरू होने वाले किसी कैलेण्डर वर्ष की समाप्ति से कम से कम छह महीने पहले राजनयिक माध्यम से समापन का नोटिस देकर करार को समाप्त कर सकता है । ऐसी स्थिति में यह करार निम्न के संबंध में निष्प्रभावी हो जाएगा :

क) भारत में, उस कैलेण्डर वर्ष के अगले उत्तरवर्ती वर्ष, जिसमें नोटिस दिया जाता है, की अप्रैल माह की पहली तारीख को अथवा इसके बाद के किसी वित्तीय वर्ष में प्राप्त की गई आय के संबंध में ;

ख) ताजिकिस्तान में, उस कैलेण्डर वर्ष के अगले उत्तरवर्ती वर्ष, जिसमें नोटिस दिया जाता है, के जनवरी माह के पहले दिन अथवा इसके आरम्भ होने वाले किसी वित्तीय वर्ष में प्राप्त की गई आय के संबंध में

जिसके साक्ष्य में, इसके लिए विधिवत रूप से प्राधिकृत अधोहस्ताक्षरियों ने इस करार पर हस्ताक्षर किए हैं ।

नई दिल्ली में वर्ष दो हजार आठ के नवम्बर माह के बीसवें दिन, प्रत्येक ताजिक, हिन्दी और अंग्रेजी भाषाओं में दो-दो प्रतियों में निष्पन्न किया गया, सभी पाठ समान रूप से प्रामाणिक हैं । अर्थ-निरूपण में भिन्नता की स्थिति में अंग्रेजी पाठ मान्य होगा।

ताजिकिस्तान गणराज्य की सरकार की ओर से	**भारत गणराज्य की सरकार की ओर से**
(नोरीनोव जमशेद) उप वित्त मंत्री	(एन.बी. सिंह) 20/XI/08 अध्यक्ष, केन्द्रीय प्रत्यक्ष कर बोर्ड

सत्यमेव जयते

राष्ट्रपति
भारत गणतंत्र
PRESIDENT
REPUBLIC OF INDIA

TO ALL TO WHOM THESE PRESENTS SHALL COME, GREETING:

WHEREAS it is expedient to appoint a fit and proper person with Full Power and Authority to negotiate, conclude and sign on behalf of the Government of the Republic of India the **Agreement between the Government of the Republic of India and the Government of the Republic of Tajikistan for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with respect to Taxes on Income.**

NOW THEREFORE I, Pratibha Devisingh Patil, President of India, do herewith by these Presents name, constitute and appoint **Shri N.B. Singh, Chairman, Central Board of Direct Taxes,** as the Representative of the Government of the Republic of India having Full Power and Authority to negotiate, conclude and sign the said Agreement and any other related instruments on behalf of the Government of the Republic of India. Further, I do hereby certify that whatever Agreement and other related instrument shall be so signed by the said Representative shall be agreed to, acknowledged and accepted by the Government of the Republic of India in the fullest manner.

IN WITNESS WHEREOF, I have signed these Presents and caused my seal to be affixed hereunto at New Delhi this the twenty sixth day of Kartika of the Saka year one thousand nine hundred and thirty corresponding to the seventeenth day of November of the year two thousand and eight A.D. in the fifty ninth year of the Republic of India.

(PRATIBHA DEVISINGH PATIL)

PRESIDENT OF INDIA